

Samhällsekonomi och finansförvaltning

2

Förslag till statens budget för 2019

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	6
Diagramförteckning	9
1 Förslag till riksdagsbeslut	11
2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15
2.1 Principer för utformning av denna proposition	15
2.2 Omfattning.....	16
2.3 Utgiftsutveckling	17
2.4 Mål för utgiftsområdet.....	18
2.5 Resultatredovisning.....	18
2.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	18
2.5.2 Resultat.....	18
2.6 Den årliga revisionens iakttagelser.....	18
2.7 Politikens inriktning	18
2.8 Bedömning av personalpolitiska konsekvenser.....	19
3 Finansmarknad.....	21
3.1 Omfattning.....	21
3.2 Mål för finansmarknadsområdet	21
3.3 Det finansiella systemets uppgifter.....	21
3.4 Resultatredovisning.....	21
3.4.1 Resultat för det finansiella systemet.....	22
3.4.2 Resultat för effektiviteten i den statliga finans- förvaltningen	34
3.5 Budgetförslag.....	36
3.5.1 1:11 Finansinspektionen.....	36
3.5.2 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	37
3.5.3 1:12 Riksgäldskontoret.....	37
3.5.4 1:16 Finansmarknadsforskning.....	40
4 Statlig förvaltningspolitik.....	43
4.1 Omfattning.....	43
4.2 Mål för den statliga förvaltningspolitiken	43
4.3 Resultatredovisning.....	43

	4.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	43
	4.3.2	Resultat	43
4.4		Budgetförslag	46
	4.4.1	Statskontoret	46
	4.4.2	1:2 Kammarkollegiet	47
	4.4.3	1:8 Ekonomistyrningsverket	49
	4.4.4	1:19 Statens servicecenter	50
5		Digitalisering och it inom offentlig förvaltning	53
	5.1	Omfattning	53
	5.2	Mål för digitaliseringen av offentliga förvaltningen	53
	5.3	Resultatredovisning	53
	5.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	53
	5.3.2	Resultat	54
	5.4	Budgetförslag	56
	5.4.1	1:18 Myndigheten för digital förvaltning.....	56
6		Statliga arbetsgivarfrågor	59
	6.1	Omfattning	59
	6.2	Mål för statliga arbetsgivarfrågor.....	59
	6.3	Resultatredovisning	59
	6.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	59
	6.3.2	Resultat	60
	6.4	Budgetförslag	73
	6.4.1	1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	73
	6.4.2	1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.....	74
7		Offentlig upphandling	77
	7.1	Omfattning	77
	7.2	Mål för offentlig upphandling.....	77
	7.3	Resultatredovisning	77
	7.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	77
	7.3.2	Resultat	78
	7.4	Budgetförslag	80
	7.4.1	1:17 Upphandlingsmyndigheten	80
8		Statistik	81
	8.1	Omfattning	81
	8.2	Mål för statistikområdet.....	81
	8.3	Resultatredovisning	81
	8.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	81
	8.3.2	Resultat	82
	8.4	Den årliga revisionens iakttagelser	86
	8.5	Budgetförslag	86
	8.5.1	1:9 Statistiska centralbyrån	86
9		Prognos- och uppföljningsverksamhet	89
	9.1	Omfattning	89
	9.2	Mål för prognos- och uppföljningsverksamheten	89
	9.3	Resultatredovisning	89
	9.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	89
	9.3.2	Resultat	90

9.4	Budgetförslag.....	93
9.4.1	1:6 Finanspolitiska rådet	93
9.4.2	1:7 Konjunkturinstitutet	94
10	Fastighetsförvaltning.....	95
10.1	Omfattning.....	95
10.2	Mål för fastighetsförvaltningen	95
10.3	Resultatredovisning.....	96
10.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	96
10.3.2	Resultat.....	96
10.4	Budgetförslag.....	100
10.4.1	Statens fastighetsverk	100
10.4.2	1:10 Bidragsfastigheter	103
10.4.3	Fortifikationsverket.....	104
11	God redovisningssed	109
11.1	Omfattning.....	109
11.2	Mål för god redovisningssed.....	109
11.3	Resultatredovisning.....	109
11.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	109
11.3.2	Resultat.....	109
11.4	Budgetförslag.....	110
11.4.1	1:13 Bokföringsnämnden	110
12	Riksrevisionen.....	111
12.1	Riksrevisionen	111
12.2	Mål för Riksrevisionen.....	111
12.3	Resultatredovisning.....	111
12.3.1	Revisionens iakttagelser	112
12.4	Budgetförslag.....	112
12.4.1	1:15 Riksrevisionen.....	112
13	Vissa garanti- och medlemsavgifter	115
13.1	Omfattning.....	115
13.2	Mål, indikatorer och resultat	115
13.3	Budgetförslag.....	117
13.3.1	1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	117

Bilaga Statsförvaltningens utveckling, inklusive underbilagan Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	12
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden.....	13
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	17
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2019–2021. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	17
Tabell 2.3	Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	18
Tabell 3.1	Ärendestatistik hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå.....	30
Tabell 3.2	Finansiell folkbildning.....	31
Tabell 3.3	Finansinspektionens varningslista	32
Tabell 3.4	Vetenskaplig publicering	32
Tabell 3.5	Andel kvinnor i forskningscentrumen	32
Tabell 3.6	Styckkostnad per betalning.....	34
Tabell 3.7	Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster.....	35
Tabell 3.8	Utestående lån, tillgångar och förväntad förlust	36
Tabell 3.9	Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen	36
Tabell 3.10	Offentligrättslig verksamhet.....	36
Tabell 3.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:11 Finansinspektionen	36
Tabell 3.12	Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	37
Tabell 3.13	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	37
Tabell 3.14	Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret	37
Tabell 3.15	Resultatet för Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet	38
Tabell 3.16	Resultatet för in- och utlåningsverksamheten i statens internbank	38
Tabell 3.17	Insättningsgaranti och investerarskydd.....	38
Tabell 3.18	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:12 Riksgäldskontoret	38
Tabell 3.19	Anslagsutveckling 1:16 Finansmarknadsforskning	40
Tabell 3.20	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:16 Finansmarknadsforskning	40
Tabell 3.21	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknads- forskning	41
Tabell 4.1	Korruption och effektivitet.....	44
Tabell 4.2	Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret	46
Tabell 4.3	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Statskontoret	47
Tabell 4.4	Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet	47
Tabell 4.5	Offentligrättslig verksamhet.....	47
Tabell 4.6	Uppdragsverksamhet.....	47
Tabell 4.7	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Kammarkollegiet	48
Tabell 4.8	Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket	49
Tabell 4.9	Uppdragsverksamhet.....	49

Tabell 4.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:8 Ekonomistyrningsverket	49
Tabell 4.11	Anslagsutveckling 1:19 Statens servicecenter	50
Tabell 4.12	Uppdragsverksamhet	50
Tabell 4.13	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:19 Statens servicecenter	50
Tabell 5.1	Tillgång till digitala tjänster	55
Tabell 5.2	Anslagsutveckling 1:18 Myndigheten för digital förvaltning.....	56
Tabell 5.3	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:18 Myndigheten för digital förvaltning	57
Tabell 6.1	Ärenden vid Statens ansvarsnämnd.....	62
Tabell 6.2	Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd	63
Tabell 6.3	Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.....	63
Tabell 6.4	Ärenden vid Statens överklagandenämnd.....	63
Tabell 6.5	Anmälda till Trygghetsstiftelsen	64
Tabell 6.6	De som lämnat Trygghetsstiftelsen.....	64
Tabell 6.7	Fördelningen den 1 november 2018 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	67
Tabell 6.8	Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2015–2017	71
Tabell 6.9	Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	73
Tabell 6.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	73
Tabell 6.11	Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.....	74
Tabell 6.12	Uppdragsverksamhet SPV	74
Tabell 6.13	Härledning av anslagsnivån 2019 – 2021 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	74
Tabell 6.14	Beviljad respektive utnyttjad kredit av SPV	75
Tabell 7.1	Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling.....	78
Tabell 7.2	Antalet inkomna ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt	79
Tabell 7.3	Anslagsutveckling 1:17 Upphandlingsmyndigheten.....	80
Tabell 7.4	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:17 Upphandlingsmyndigheten	80
Tabell 8.1	Resultatindikationer.....	82
Tabell 8.2	Intäkter, kostnader och registerutdrag	82
Tabell 8.3	Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån	86
Tabell 8.4	Uppdragsverksamhet	86
Tabell 8.5	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:9 Statistiska centralbyrån.....	86
Tabell 9.1	Prognosprecision och systematiska fel för BNP-tillväxt.....	90
Tabell 9.2	Prognosprecision och systematiska fel för arbetslöshet.....	90
Tabell 9.3	Prognosprecision och systematiska fel för KPI-inflation	91
Tabell 9.4	Prognosavvikelse jämförelse ESV och regeringen.....	92
Tabell 9.5	ESV:s prognosavvikelse för statens inkomster.....	92
Tabell 9.6	ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter	93
Tabell 9.7	Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet	93
Tabell 9.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Finanspolitiska rådet	94
Tabell 9.9	Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet	94
Tabell 9.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Konjunkturinstitutet	94
Tabell 10.1	Statens byggnader, mark och fast egendom	96

Tabell 10.2	Omfattningen av de fastighetsförvaltande myndigheternas lokalbestånd	96
Tabell 10.3	Uppgifter om det ekonomiska läget för SFV	96
Tabell 10.4	Uppgifter om det ekonomiska läget för FortV	97
Tabell 10.5	Utveckling av hyresintäkter för SFV	97
Tabell 10.6	Utveckling av hyresintäkter för FortV	97
Tabell 10.7	Utveckling av driftskostnaderna för SFV	98
Tabell 10.8	Utveckling av driftskostnaderna för FortV	98
Tabell 10.9	Utveckling av underhållskostnaderna för SFV	98
Tabell 10.10	Utveckling av underhållskostnaderna för FortV	98
Tabell 10.11	Utveckling av driftnettot för SFV	98
Tabell 10.12	Utveckling av driftnettot för FortV	98
Tabell 10.13	Utveckling av vakansgraden för SFV	98
Tabell 10.14	Utveckling av vakansgraden för FortV	99
Tabell 10.15	Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV	99
Tabell 10.16	Utveckling avseende kundnöjdhet för FortV	99
Tabell 10.17	Utvecklingen av energianvändningen för SFV	99
Tabell 10.18	Utveckling av energianvändningen för FortV	99
Tabell 10.19	Investeringsplan för SFV 2019–2021	101
Tabell 10.20	Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor och deras beräknade utfall under 2019–2021	102
Tabell 10.21	Uppgifter om den utnyttjade låneramen för Statens fastighetsverk	103
Tabell 10.22	Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter	103
Tabell 10.23	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:10 Bidragsfastigheter ..	103
Tabell 10.24	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter	104
Tabell 10.25	Investeringsplan för Fortifikationsverket 2019–2021	105
Tabell 10.26	Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor	106
Tabell 11.1	Bokföringsnämndens verksamhet	110
Tabell 11.2	Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden	110
Tabell 11.3	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:13 Bokföringsnämnden	110
Tabell 12.1	Verksamhetens nettokostnader 2017	112
Tabell 12.2	Anslagsutveckling 1:15 Riksrevisionen	113
Tabell 12.3	Offentligrättslig verksamhet Avgifter för årlig revision, inkomst titel 2558	113
Tabell 12.4	Uppdragsverksamhet Avgiftsfinansierade internationella uppdrag ..	113
Tabell 12.5	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:15 Riksrevisionen	114
Tabell 13.1	Anslagsutveckling 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	117
Tabell 13.2	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	117

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Monetära finansinstituts marknadsfinansiering	23
Diagram 3.2	Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad	23
Diagram 3.3	Storbankernas kapitaltäckning	24
Diagram 3.4	Genomsnittlig solvenskvot för försäkringsföretag.....	24
Diagram 3.5	Hushållens skuldsättning.....	25
Diagram 3.6	Hushållens räntekostnader efter skatt	25
Diagram 3.7	Volymviktade belåningsgrader för nya bolån	25
Diagram 3.8	Andel hushåll med belåningsgrader över 85 procent	26
Diagram 3.9	Amorteringar beroende på belåningsgrad.....	26
Diagram 3.10	Genomsnittlig skuldkvot för hushåll med bolån	26
Diagram 3.11	Bankernas bruttomarginal för nya bolån med tre månaders bindningstid.....	27
Diagram 3.12	Konsumtionslån uppdelat på storlek	27
Diagram 3.13	Marknadsandelar inlåning.....	28
Diagram 3.14	Storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital	28
Diagram 3.15	Finansiellt stressindex (CISS)	28
Diagram 3.16	Okonsoliderad statsskuld	29
Diagram 3.17	Företagens finansieringsmöjligheter.....	29
Diagram 3.18	Användningen av olika betalningsinstrument	29
Diagram 3.19	Andel kontantbetalning vid senaste köp	30
Diagram 3.20	Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder	30
Diagram 3.21	Kundnöjdhet företagskunder	31
Diagram 3.22	Andelen hållbara fonder inom premiepensionssystemet.....	33
Diagram 3.23	Gröna obligationer.....	33
Diagram 3.24	Antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen.....	34
Diagram 3.25	Myndigheternas upplevda servicenivå.....	35
Diagram 5.1	Kontakt med myndighet över internet	54
Diagram 6.1	Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2017	66
Diagram 6.2	Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2008–2017. Visar även fördelningen exkl. Försvarmakten.....	67
Diagram 6.3	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018	67
Diagram 6.4	Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2008–2017	68
Diagram 6.5	Andel med utländsk bakgrund i staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2008–2017	68
Diagram 6.6	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2008–2017	69

Diagram 6.7	Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön	70
Diagram 6.8	Anställda som har nybeviljats sjukpension	70
Diagram 6.9	Anmälningar enligt PSA.....	70
Diagram 6.10	Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2008–2017.....	71

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden (avsnitt 3.5.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven (avsnitt 3.5.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter (avsnitt 4.4.2).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet (avsnitt 4.4.2).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen (avsnitt 6.4.2).
6. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2019–2021 som en riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (avsnitt 10.4.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar (avsnitt 10.4.1).
8. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2019–2021 som riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (avsnitt 10.5.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 14 500 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar (avsnitt 10.4.3).
10. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2019 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt tabell 1.1.
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksrevisionens förslag:

12. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2019 ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 000 000 kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten (avsnitt 12.4.1).
13. Riksdagen anvisar ett ramanslag för budgetåret 2019 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp*Tusental kronor***Anslag**

1:1	Statskontoret	97 616
1:2	Kammarkollegiet	72 009
1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	17 550
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	13 651 000
1:6	Finanspolitiska rådet	10 230
1:7	Konjunkturinstitutet	65 136
1:8	Ekonomistyrningsverket	166 389
1:9	Statistiska centralbyrån	567 759
1:10	Bidragsfastigheter	269 000
1:11	Finansinspektionen	603 643
1:12	Riksgäldskontoret	331 027
1:13	Bokföringsnämnden	10 498
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	203 370
1:15	Riksrevisionen	332 720
1:16	Finansmarknadsforskning	29 921
1:17	Upphandlingsmyndigheten	94 974
1:18	Myndigheten för digital förvaltning	231 682
1:19	Statens servicecenter	558 499
Summa		17 315 466

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:10	Bidragfastigheter	100 000	2020
1:16	Finansmarknadsforskning	30 000	2020
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		130 000	

2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

2.1 Principer för utformning av denna proposition

Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till dessa redogörs närmare för i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Utgångspunkten för förslagen i denna proposition har varit den budget som riksdagen har beslutat för 2018 efter förslag i budgetpropositionen för 2018. Vidare har följande generella justeringar gjorts för utgiftsområdena:

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris och löneomräknats på sedvanligt sätt.
- Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- För att verksamhet som baseras på ett beställningsbemyndigande för kommande

år ska ges förutsättningar att bedrivas i samma omfattning 2019–2021 har anslagsnivåerna för alla år justerats med hänsyn till nivån på beräknade infrianden av de ekonomiska åtagandena 2019.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har i enlighet med ramverket för finanspolitiken tillämpats även när denna proposition tagits fram (skr. 2017/18:207, bet. 2017/18:FiU32, rskr. 2017/18:334).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även nödvändiga förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

Endast sådana förändringar i förhållande till riksdagens ursprungliga budgetbeslut för 2018 som varit förenliga med vad som ovan angetts har föreslagits. Regeringens budgetförslag innebär i de allra flesta fall att den statliga verksamheten kan genomföras i samma omfattning som 2018. Vissa anslagsnivåer har blivit lägre än de beräkningar regeringen tidigare redovisat för 2019, medan andra har blivit högre. Vid behov kan förslag till ändringar i budgeten lämnas under pågående budgetår.

Vilka konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under regeringens överväganden för respektive

anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2019. I härledningstabellerna har det inte varit praktiskt möjligt att specificera nya beslut och överföringar på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2018.

Regeringen redovisar på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret, dvs. för 2020 och 2021. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av anslagsnivån för 2018 för åren efter budgetåret, när det gäller reformer för vilka ett slutdatum angetts. För 2020 har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2019 eller 2020 tagits bort från beräknade anslagsnivåer. På motsvarande sätt har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2021 tagits bort från beräknade anslagsnivåer fr.o.m. det året.

De redovisade beräkningarna för 2020 och 2021 görs för att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2020 och 2021 till anslagen. Med hänsyn till att propositionen lämnas av en övergångsregering är de förutsättningar som dessa beräkningar bygger på mycket osäkra. Informationsvärdet av beräkningarna är därför begränsat.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten. Regeringen har även avstått från att redovisa den framtida politiska inriktningen för utgiftsområdet. Vad som ska gälla för 2019 framgår av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa.

Vad som angetts ovan har inte tillämpats i förhållande till de förslag i propositionen som avser Riksrevisionen. Propositionens innehåll motsvarar i dessa delar det förslag som respektive myndighet själv lämnat.

I utgiftsområdet ingår följande myndigheter: Statskontoret, Kammarkollegiet, Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Bokföringsnämnden, Riksrevisionen, Upphandlingsmyndigheten, Fortifikationsverket, Statens fastighetsverk, Statens tjänstepensionsverk, Arbetsgivarverket, Statens servicecenter och Myndigheten för digital förvaltning, som inrättades den 1 september 2018. E-legitimationsnämnden, som tidigare ingick i utgiftsområdet, avvecklades och upphörde den 31 augusti 2018. Därutöver ingår ett antal nämnder m.m., främst inom området statliga arbetsgivarfrågor.

2.2 Omfattning

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar politiken för finansmarknaden och den statliga förvaltningspolitiken.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
1:1 Statskontoret	96	98	97	98	100	102
1:2 Kammarkollegiet	60	73	75	72	71	67
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	11	18	14	18	18	18
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	1	2	1	2	2	2
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	12 641	13 227	12 997	13 651	14 158	14 802
1:6 Finanspolitiska rådet	9	10	10	10	10	11
1:7 Konjunkturinstitutet	64	65	63	65	65	66
1:8 Ekonomistyrningsverket	161	171	168	166	167	169
1:9 Statistiska centralbyrån	546	557	561	568	576	583
1:10 Bidragsfastigheter	197	269	266	269	265	265
1:11 Finansinspektionen	533	606	606	604	612	619
1:12 Riksgäldskontoret	263	328	305	331	336	340
1:13 Bokföringsnämnden	9	10	10	10	11	11
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	231	223	205	203	200	2
1:15 Riksrevisionen	330	330	333	333	337	341
1:16 Finansmarknadsforskning	31	90	88	30	30	31
1:17 Upphandlingsmyndigheten	76	92	89	95	94	95
1:18 Myndigheten för digital förvaltning ²	-	180	176	232	178	160
1:19 Statens servicecenter	3	8	8	558	639	625
Totalt för utgiftsområde 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15 262	16 356	16 074	17 315	17 871	18 309

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Till och med budgetåret 2017 redovisades anslaget 1:18 Myndigheten för digital förvaltning under utgiftsområde 22 Kommunikationer (anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse).

Utfallet för utgifterna under utgiftsområdet 2017 var 22 miljoner högre än de sammanlagt anvisade medlen i statens budget för området samma år (15 284 miljoner kronor). Avvikelsen förklaras i huvudsak av en nettoeffekt av underskott på anslagen 1:5 Statliga tjänstepensioner och 1:14 Vissa medlems- och garantiavgifter samt överskott på anslagen 1:12 Riksgäldskontoret och 1:18 Upphandlingsmyndigheten. Prognosen för utfallet 2018 är 16 074 miljoner kronor, vilket är 282 miljoner kronor lägre än de aviserade medlen för samma år.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2019–2021.
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	16 286	16 286	16 286
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	24	60	92
Beslut	-6	-75	-299
Övriga makroekonomiska förutsättningar	261	534	880
Volym	163	397	695
Överföring till/från andra utgiftsområden	588	669	656
Övrigt	0	0	0
Ny ramnivå	17 315	17 871	18 309

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Utgiftsområdet föreslås i denna budgetproposition öka med totalt 1,029 miljarder kronor 2019 jämfört med förslaget för 2018 i budgetpropositionen för 2018. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive avsnitt.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning**

Miljoner kronor

	2019
Transfereringar ¹	13 667
Verksamhetsutgifter ²	3 641
Investeringar ³	7
Summa ramnivå	17 315

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2017 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Utgifter för transfereringar utgör ca 79 procent av den anslagsfinansierade verksamheten under utgiftsområdet och sker främst från anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* Verksamhetsutgifter för 13 myndigheter utgör 21 procent av utgiftsområdets anslagsmedel.

Drygt en tredjedel av utgiftsområdets myndigheter finansieras i huvudsak via avgifter.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Nedan redovisas de av riksdagen beslutade målen för verksamheterna under utgiftsområdet (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315, prop. 2015/16:1 utg.omr. 2, bet.2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118).

Finansmarknaden

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerade marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statlig förvaltningspolitik

- En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

För övriga delområden under utgiftsområdet, finns inga av riksdagen beslutade mål. De mål som beslutas av regeringen, eller i förekommande fall Riksrevisionen, redovisas i respektive avsnitt.

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I avsnitt 3.4 redovisas ett antal indikatorer kopplade till målen för finansmarknadsområdet. Indikatorer för att bedöma statsförvaltningens utveckling avseende effektivitet och förtroende redovisas i avsnitt 4.3.

2.5.2 Resultat

Resultatredovisningen finns i avsnitt 3–13 och i bilagan.

2.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionens iakttagelser avseende SCB och redogörelser för vidtagna åtgärder finns i avsnitt 8.4.

2.7 Politikens inriktning

Politikens inriktning redovisas endast för avsnitt 12 Riksrevisionen.

2.8 Bedömning av personalpolitiska konsekvenser

Nedan redovisas bedömningar av framtida personalpolitiska konsekvenser av de förslag i denna proposition som tillhör utgiftsområdet (se avsnitt 3–13).

Förslaget att tillföra Kammarkollegiet ytterligare medel för Statens överklagandenämnd och införandet av public service-avgiften möjliggör ytterligare anställning av personal.

Efter förslag i 2018 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen att överföra de ändamål och verksamheter som avser samordning för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism till utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Motsvarande överföring av medel som nu föreslås från anslaget 1:11 *Finansinspektionen* till anslaget 1:1 *Polismyndigheten* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet bedöms inte få några personalpolitiska konsekvenser, då verksamheten redan har funnits på Polismyndigheten sedan januari 2018.

Förslaget om att överföra medel till Ekonomistyrningsverket ifrån anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för revision av jordbruksmedel innebär en fortsättning av en tidigare genomförd medelsöverföring. Det bedöms därmed inte heller få några personalpolitiska konsekvenser.

Förslaget att överföra medel till Myndigheten för digital förvaltning för utgifter hänförliga till uppgiften att tillhandahålla tjänsten Mina meddelanden, som Skatteverket tidigare ansvarat för, samt uppgiften avseende e-handel i staten, som Ekonomistyrningsverket tidigare ansvarat för, är en följd av tidigare beslut om Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter. Förslaget kan möjliggöra ytterligare anställningar vid Myndigheten för digital förvaltning, beroende på hur myndigheten väljer att organisera sin verksamhet. Motsvarande anslagsminskningar vid Ekonomistyrningsverket bedöms inte innebära några ytterligare personalpolitiska konsekvenser.

Regeringen har i 2018 års ekonomiska vårpropositionen redovisat att den lokala statliga servicen som i dag bedrivs vid servicekontor i samverkan mellan Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket fr.o.m. den 1 januari 2019 ska samlas i en sammanhållen organisation som Statens servicecenter ska ansvara för (prop. 2017/18:100 utg.omr. 2 avsnitt 11.2). För

att säkerställa att nödvändig reglering finns på plats innan uppgifterna att tillhandahålla lokal statlig service inordnas i Statens servicecenter behöver genomförandet senareläggas till den 1 juni 2019. Denna reform berör hela servicekontorsverksamheten, som för närvarande omfattar drygt 800 personer fördelade på 113 kontor runt om i hela landet. Antalet anställda vid Statens servicecenter kommer att öka, samtidigt som personal vid övriga berörda myndigheter minskar i samband med att verksamheten tas över av Statens servicecenter.

3 Finansmarknad

3.1 Omfattning

Området finansmarknad omfattar åtgärder för ett stabilt och hållbart finansiellt system som präglas av ett starkt konsumentskydd och en effektiv statlig finansförvaltning. Avsnitt 3 innehåller bl.a. en redovisning av resultat och åtgärder för att uppnå målen för det finansiella systemet.

Myndigheterna inom området är Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Krigsförsäkringsnämnden. I syfte att stödja finansmarknadsforskningen och för att bekosta Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter finns särskilda anslag. För nämnda verksamheter redovisas budgetförslag.

3.2 Mål för finansmarknadsområdet

Riksdagen har beslutat om följande mål för finansmarknadsområdet (prop. 2015/16:1, utg. omr. 2, bet. 2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statsskuld förvaltningen, som också är en del av den statliga finansförvaltningen, utvärderas under utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m.

3.3 Det finansiella systemets uppgifter

Det finansiella systemet utgör en viktig del av samhällets infrastruktur och är en förutsättning för att det moderna samhället ska kunna fungera och växa. Flera olika sorters aktörer är verksamma inom systemet, bl.a. banker, försäkringsföretag, fondbolag och börser. En mer utförlig beskrivning av det finansiella systemets uppgifter lämnades i budgetpropositionen för 2017.

3.4 Resultatredovisning

I detta avsnitt redovisas resultat genom att indikatorer som kopplas till målen redovisas.

Statliga medel och omvärldsfaktorer

Ansvar för att målen för finansmarknadsområdet uppnås delas mellan regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Även Riksbanken, Konkurrensverket, Pensionsmyndigheten, AP-fonderna och Konsumentverket har uppgifter inom området men omfattas i formell mening inte av de aktuella målen.

Målet avseende en hållbar utveckling infördes 2016 och insatserna är därför under utveckling.

Medlen för att nå målet att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt utgörs främst av de regelverk, avtal och kontostrukturer som utgör statens betalningsmodell. På motsvarande sätt är regelverken för statens garanti- och utlåningsverksamhet medel för att uppnå effektivitet i denna verksamhet.

Även omvärldsfaktorer påverkar måluppfyllelsen. Finansiella problem i ett land kan snabbt spridas till andra länder. Detta beror både på att marknaderna är globala och på att banker kan vara utsatta för samma typ av risker oberoende av geografisk hemvist. Därför drivs regelutvecklingen i huvudsak internationellt. Olika standardsättande organ tar fram nya standarder som sedan ska genomföras regionalt eller nationellt. Regleringarna är till stor del ett resultat av gemensamma beslut inom EU.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder används för att bedöma måluppfyllelsen.

För det finansiella systemet och hållbarhet:

- marknadsfinansiering,
- storbankernas likviditetsreserver,
- storbankernas kapitaltäckning,
- försäkringsföretagens solvenskvot,
- hushållens skuldsättning,
- räntekostnader efter skatt,
- volymviktade belåningsgrader för nya bolån,
- andelen hushåll med högre belåning än 85 procent,
- amorteringar efter belåningsgrad,
- genomsnittlig skuldkvot för hushåll med bolån,
- bankernas bruttomarginal på nya bolån,
- konsumtionslån,
- marknadsandelar inlåning,
- storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital,
- finansiellt stressindex,
- okonsoliderad statsskuld,
- företagets finansieringsmöjligheter,
- användningen av olika betalningsinstrument,
- kontantbetalningar,
- ärendestatistik hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå,

- kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder respektive företagskunder,
- finansiell folkbildning,
- Finansinspektionens varningslista,
- vetenskaplig publicering,
- andel kvinnor i forskningscentrumen,
- hållbara fonder inom premiepensions-systemet,
- emission av gröna obligationer och
- antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen.

För statlig finansförvaltning:

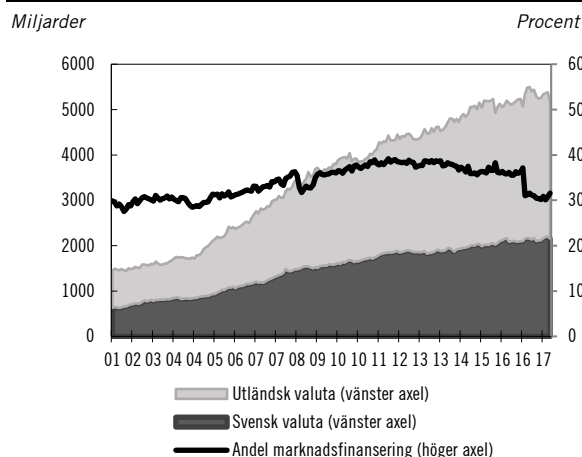
- styckkostnad per statlig betalning,
- myndigheternas upplevda servicenivå och
- riskerna inom Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet.

3.4.1 Resultat för det finansiella systemet

Finansiell stabilitet, fungerande marknader, förtroende, konsumentskydd och hållbarhet

Marknadsfinansiering

En av sårbarheterna i det svenska finansiella systemet är att den finansiella sektorn är stor i förhållande till den svenska ekonomin. De svenska monetära finansinstitutens samlade tillgångar uppgick i slutet av 2017 till ungefär 15 572 miljarder kronor, vilket motsvarar 338 procent av BNP. Under 2017 uppgick de monetära finansinstitutens marknadsfinansiering till 32 procent av deras totala finansiering. Det är en nedgång med ungefär 5 procentenheter jämfört med 2016 (diagram 3.1). Vissa ombildningar genomfördes i några företag, bl.a. inom Nordea Bank AB fr.o.m. 2017. Förändringen ökade de monetära finansinstitutens skulder och minskade andelen marknadsfinansiering av total finansiering. Av marknadsfinansieringen sker ca 58 procent (59 procent året innan) i utländsk valuta och ca 42 procent i svenska kronor. Finansieringen i utländsk valuta utgörs till stor del av certifikat med kort löptid, medan finansieringen i svenska kronor till stor del utgörs av säkerställda obligationer för vilka säkerheten utgörs av panträtt i bostäder.

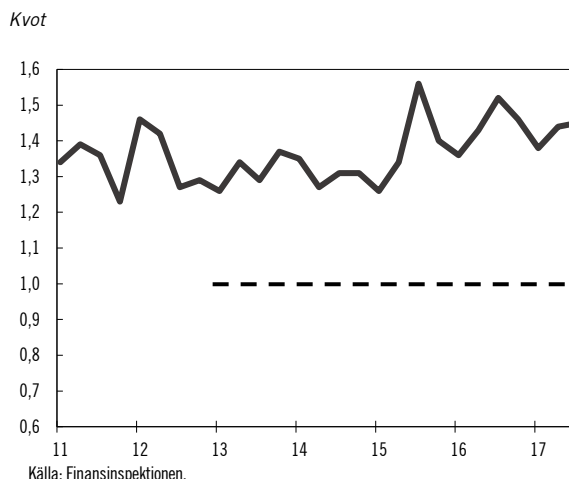
Diagram 3.1 Monetära finansinstituts marknadsfinansiering

Källa: Finansinspektionen.

Stärkta likviditetsreserver

För att stärka bankernas förmåga att hantera likviditetskriser liknande de som uppkom under den globala finanskrisen 2008–2009 har kraven på deras riskhantering skärpts och likviditetsreserverna utökats. Ett viktigt led i detta arbete är reglerna om kvantitativa likviditetstäckningskrav. I Sverige började kravet gälla 2013. Sedan den 1 januari 2018 gäller bindande minimikrav på likviditetstäckningskvoten i totala valutor genom Europeiska kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/61 om likviditetstäckningskvot. Likviditetstäckningskravet innebär att bankerna ska hålla en tillräcklig likviditetsbuffert som motsvarar minst 30 dagars nettokassa-utflöden under stressade förhållanden. Kravet gäller för samtliga valutor sammantaget.

Finansinspektionen ställer inom ramen för sina bedömningar även krav på att banker i tillsynskategori 1 och 2, dvs. de största bankerna, uppfyller en likviditetstäckningskvot i euro och amerikanska dollar som var för sig uppgår till minst 100 procent. Detta gäller under förutsättning att dessa valutor är signifikanta för den enskilda banken, dvs. att valutorna enskilt utgör minst 5 procent av bankens totala skulder.

Diagram 3.2 Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad

Källa: Finansinspektionen.

I diagram 3.2 visas den genomsnittliga likviditetstäckningsgraden för de svenska storbankerna. Om likviditetstäckningsgraden överstiger 1,0 uppfyller banken kravet, vilket är fallet för samtliga år sedan införandet 2013. Som framgår av diagrammet varierar likviditetstäckningsgraden under året. En orsak är att bankerna under våren betalar utdelning till aktieägarna, en annan att bankerna har incitament att hålla nere sin balansräkning inför årsskiftet eftersom resolutionsavgiften baseras på respektive banks balansräkning vid årets slut.

Under 2017 var den genomsnittliga likviditetstäckningsgraden för storbankerna 1,43, vilket är samma genomsnitt som under 2016.

Ett annat likviditetsmått är den s.k. stabila nettofinansieringskvoten (NSFR) som syftar till att ge en bild av bankernas strukturella likviditetsrisker. Något förenklat innebär måttet att bankerna ska finansiera tillgångar med en löptid som överstiger ett år med skulder vars löptid också överstiger ett år eller som av annat skäl bedöms vara stabila. De svenska storbankernas NSFR har i genomsnitt ökat över tid och fr.o.m. 2015 har kvoten i genomsnitt legat över 1,0 enligt uppgift från Finansinspektionen.

Storbankernas kapitaltäckning

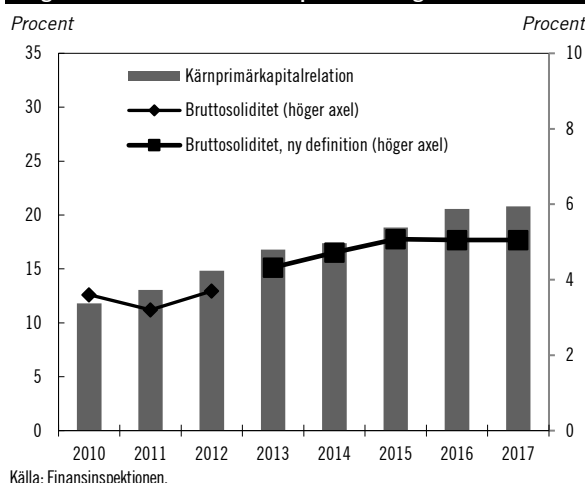
En ytterligare sårbarhet i det finansiella systemet är att banker har en begränsad förmåga att absorbera förluster. Sedan den globala finanskrisen 2008–2009 har regelverket för att stärka bankernas motståndskraft mot kreditförluster skärpts i flera omgångar.

I diagram 3.3 redovisas hur den genomsnittliga totala kärnprimärkapitalrelationen för storbankerna utvecklats sedan 2010. Som framgår har

andelen ökat med några procentenheter per år för att uppgå till knappt 21 procent under 2017. De höjda kapitalkraven har sannolikt bidragit till den stigande kapitaltäckningsgraden.

Som komplement till att mäta kapitaltäckning i riskvägda tillgångar används bruttosoliditet som mått. Bruttosoliditeten anger hur stort det egna kapitalet är i förhållande till bankens totala tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen. Av diagrammet framgår också att storbankernas bruttosoliditet var ungefär 5 procent under 2017, vilket är samma som för året innan. Noteras bör att definitionen för bruttosoliditet har ändrats, varför data före 2013 inte är direkt jämförbar. Likt likviditetstäckningsgraden varierar även bruttosoliditeten under året beroende dels på att bankerna under våren betalar utdelning till aktieägarna, dels på att bankerna har incitament att hålla nere sin balansräkning inför årsskiftet.

Diagram 3.3 Storbankernas kapitaltäckning

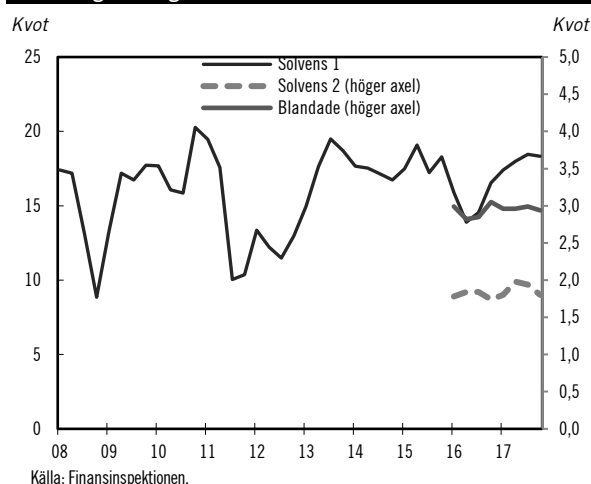
Försäkringsföretagens solvenskvot

Försäkringsföretagens förmåga att möta sina åtaganden på kort och lång sikt bedöms utifrån deras solvenskvot. Solvenskvoten definieras som kapitalbas dividerat med den solvensmarginal som är nödvändig. En kvot som överstiger 1,0 innebär att företaget kan fullgöra sina åtaganden. Om kvoten understiger 1,0 ska Finansinspektionen ingripa.

I diagram 3.4 redovisas den genomsnittliga solvenskvoten för livförsäkringsbolag både utifrån det tidigare regelverket Solvens I (som fram till 2019 kan tillämpas för tjänstepensionsverksamhet genom övergångsregler) och det nya regelverket Solvens II (vilket började gälla för svenska försäkringsföretag den 1 januari 2016).

Övergångsregler avseende tjänstepensionsverksamheten innebär att olika försäkringsföretag rapporterar på olika sätt. Uppföljningen görs därför utifrån de båda regelverken och blandat för de försäkringsföretag som redovisar enligt båda regelverken. Data för försäkringsföretag som tillämpar Solvens II och blandat redovisas endast för 2016 och 2017 på grund av förändrade solvensregelverk som gör att data inte är jämförbar mellan åren.

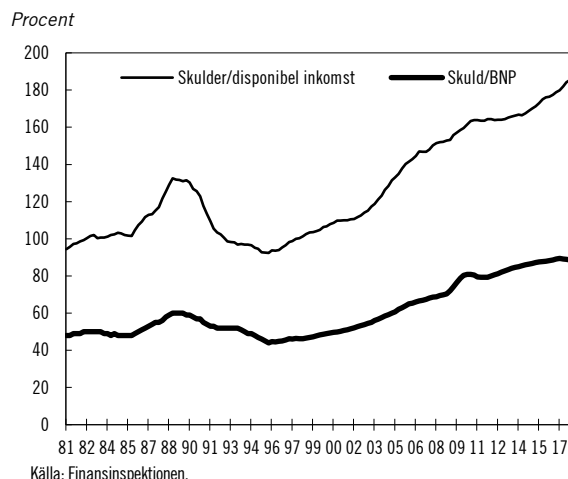
Diagram 3.4 Genomsnittlig solvenskvot för försäkringsföretag

Av diagram 3.4 framgår att den genomsnittliga solvenskvoten för samtliga dessa kategorier av livförsäkringsbolag har överstigit 1,0 under hela tidsperioden. Det är institut under Solvens I som har uppvisat störst variabilitet. Jämfört med slutet av 2016 har solvensen stärkts för gruppen, vilket främst härrör från en ökning av tillgångsmassan (placeringstillgångar). Kvoten för Solvens II-gruppen har varit stabil sedan reglerna infördes den 1 januari 2016. Gruppen med blandade försäkringsföretag visar samma utveckling som de rena Solvens II-företagen. Den positiva utvecklingen på aktiemarknaden under 2017 har fortsatt motverkat den negativa påverkan som det låga ränteläget har haft.

Fortsatt hög skuldsättning hos hushållen

Hushållens skulder uppgick till ungefär 185 procent av hushållens disponibla inkomst sista kvartalet 2017, vilket är en ökning med ungefär 7 procentenheter jämfört med sista kvartalet 2016.

Diagram 3.5 Hushållens skuldsättning

Hushållens skuldsättning har fördubblats sedan 1980, både som andel av disponibel inkomst och som andel av BNP (diagram 3.5). Hushållens skulder som andel av BNP har legat stadigt kring 85–90 procent de senaste åren. Bolånen står för 82 procent av hushållens totala skulder.

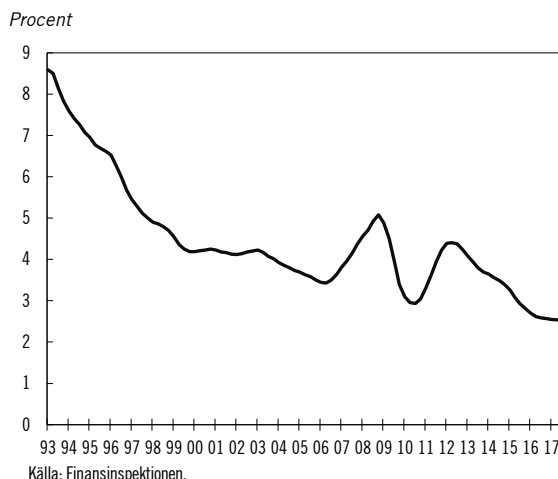
Finansinspektionens bolåneundersökning från april 2018 visar att nya bolånetagares genomsnittliga belåningsgrad har minskat något de senaste åren och var 63 procent 2017 (64 procent året innan). I den totala stocken av bolån har belåningsgraden minskat under flera år och var 55 procent 2017. Det är en minskning med 3 procentenheter jämfört med året innan.

De höga bostadspriserna och hushållens skuldsättning lyfts fram som en risk och kan skada den ekonomiska stabiliteten, vilket framhålls av flera bedömare, t.ex. IMF, OECD, Europeiska systemrisknämnden (ESRB), Europeiska kommissionen, Finansinspektionen och Riksbanken.

Hushållens räntekostnader fortsätter att minska

Ett annat sätt att mäta hushållens skuldbörda är att sätta deras räntebetalningar efter skatt, dvs. efter ränteavdrag, i förhållande till deras disponibla inkomst. Av diagram 3.6 framgår att hushållens räntekvot under en lång tid stadigt har minskat, bortsett från 2008 och 2012. Under 2017 var kvoten 2,5 procent, en rekordlåg notering.

Fortsatt låga räntor i kombination med stigande disponibla inkomster har gjort att räntekvoten minskat trots att hushållens skulder har ökat. I sammanhanget bör man även notera att ungefär 69 procent av utlåningen till svenska hushåll hade en räntebindningstid på upp till tre månader t.o.m. ett år. Kortare räntebindningstid innebär att hushållen blir mer känsliga för en ränteuppgång.

Diagram 3.6 Hushållens räntekostnader efter skatt

Hushållens sårbarhet

Ett sätt att mäta hushållens sårbarhet utgörs av volymviktade belåningsgrader, där även storleken på lånet vägs in när genomsnittlig belåningsgrad beräknas. Med volymviktade belåningsgrader får stora bolån större genomslag i beräkningen av belåningsgraden, och vice versa.

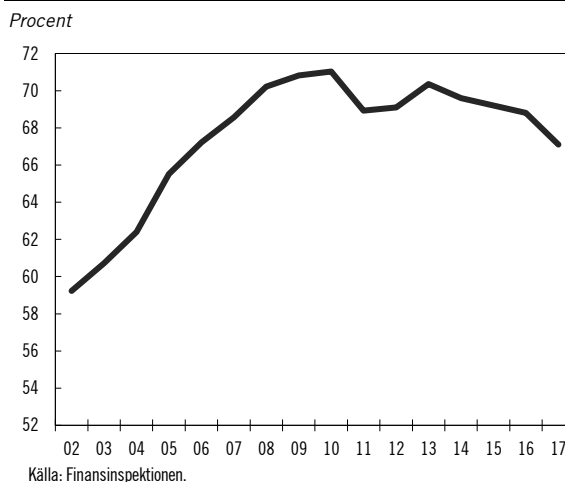
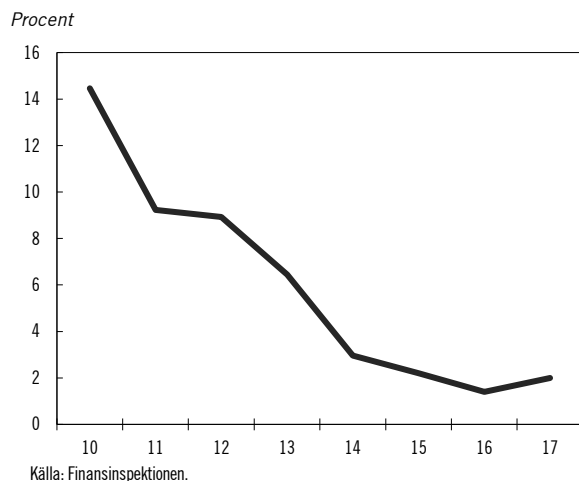
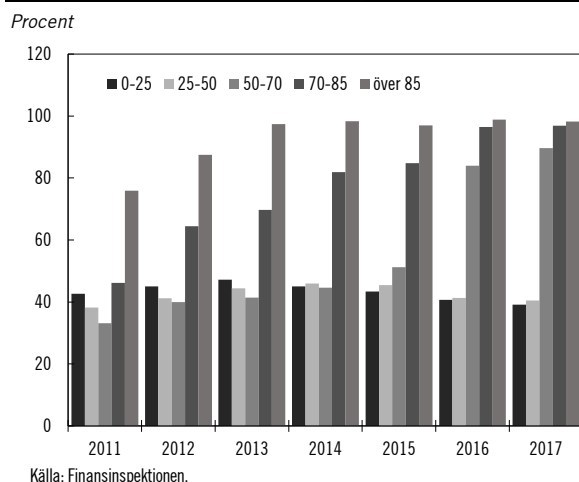
Diagram 3.7 Volymviktade belåningsgrader för nya bolån

Diagram 3.7 visar att trenden med stigande volymviktade belåningsgrader i nytulningen bröts i samband med att bolånetaket infördes 2010. Detta tyder på att en potentiellt osund utveckling har dämpats.

Utöver bolånetaket antas även insatser som höjda riskvikter för bolån och amorteringskravet, som infördes den 1 juni 2016, ha bidragit till att stabilisera utvecklingen. Amorteringskravet innebär att nya bolånetagare årligen måste amortera minst 2 procentenheter vid belåningsgrader över 70 procent och minst 1 procentenhet vid belåningsgrader mellan 50 och 70 procent, av det ursprungliga lånebeloppet.

Diagram 3.8 Andel hushåll med belåningsgrader över 85 procent

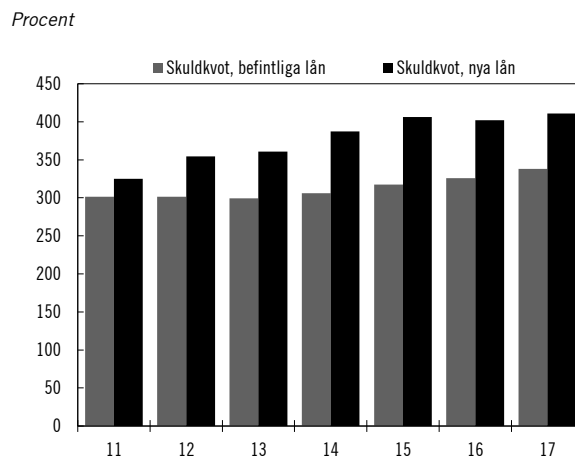
Även diagram 3.8 visar att andelen av den totala bolånestocken som utgörs av lån med belåningsgrad över 85 procent har minskat kontinuerligt sedan bolånetaket infördes 2010, med undantag för 2017, då den ökade med 0,6 procentenheter.

Diagram 3.9 Amorteringar beroende på belåningsgrad

Andelen hushåll som amorterar och amorteringarnas genomsnittliga storlek ligger på samma nivåer som under 2016.

I diagram 3.9 visas amorteringar för nya bolånetagare, sorterat efter belåningsgrad. Det har blivit allt vanligare med amortering sedan 2011. År 2017 amorterade 79 procent av alla hushåll med nya lån, vilket är en ökning från föregående år med 1 procentenhet. År 2011 var motsvarande siffra 42 procent. Ökningen kopplas framför allt till införandet av amorteringskravet 2016. Av hushållen med belåningsgrader mellan 70 och 85 procent amorterade ungefär 97 procent. För de med belåningsgrad över 85 procent amorterade 98 procent. Motsvarande siffra för de med

belåningsgrader mellan 50 och 70 procent var 90 procent, en siffra som ökat markant sedan 2015 då endast 51 procent amorterade.

Diagram 3.10 Genomsnittlig skuldkvot för hushåll med bolån

Ett annat mått som beskriver hushållens skulder är skuldkvoten som baseras på hushållens nettoinkomst i förhållande till skulderna. Skuldkvoten för befintliga och nya bolån har succesivt ökat de senaste åren. Med nya lån avses nya lån som tagits antingen av nya eller befintliga bolånetagare. Under 2016 minskade skuldkvoten något för hushåll med nya bolån. En förklaring kan ha varit att amorteringskraven har minskat hushållens möjligheter att ta stora lån i förhållande till inkomsten. Efter nedgången under 2016 ökade skuldkvoten något under 2017 (diagram 3.10).

Finansinspektionen följer hushållens skuldsättning noga och den årliga kartläggningen i samband med bolåneundersökningen som myndigheten publicerar är en viktig del. Myndigheten framhåller att även om belåningsgraderna minskat så har hushållens skulder totalt ökat mer än hushållens inkomster. Finansinspektionens stresstester av negativa scenarier visar att allt färre hushåll har underskott i månadskalkylerna 2017 jämfört med tidigare. Stresstesterna antyder att hushållens förbättrade marginaler har ökat deras motståndskraft och möjligheter att klara sina betalningar vid högre räntor jämfört med föregående år. Dock har en hög andel nya bolånetagare fortsatt stora skulder i förhållande till sin inkomst eller i förhållande till sin bostads värde.

Bruttomarginaler för nya bolån

Ett sätt att mäta hur väl en marknad fungerar är att studera företagets vinstmarginaler. Om vinstmarginalerna är höga kan detta vara en signal om att konkurrensen är låg. Transparens kring vinstmarginaler stärker kundernas möjlighet att pressa priserna samtidigt som nya aktörer kan lockas in på marknaden.

Diagram 3.11 Bankernas bruttomarginal för nya bolån med tre månaders bindningstid

I diagram 3.11 visas skillnaden mellan den faktiska ränta som kunderna betalar för sina nya tremånaders bolån och den finansieringskostnad för nya bolån med tremånaders räntebindningstid som Finansinspektionen beräknar. Diagrammet visar att bruttomarginalen pressades ner under finanskrisen för att därefter stiga. Vid 2017 års slut uppgick bruttomarginalen på bolån enligt Finansinspektionens beräkningar till 1,71 procent jämfört med 1,66 procent året innan.

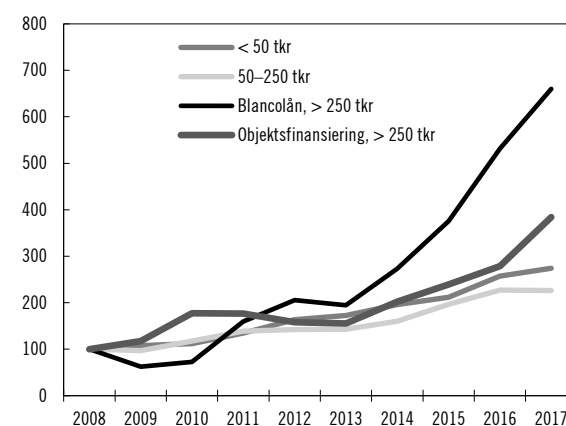
Finansinspektionen publicerade i maj och augusti 2018 uppgifter om bankernas bruttomarginaler på bolån. Marginalerna minskade med 7 punkter under det första kvartalet 2018 och med ytterligare 7 punkter det andra kvartalet. Trots upprepade nedgångar är bruttomarginalen på en historiskt hög nivå.

Konsumtionslån

Det har blivit allt vanligare med konsumtionslån. Volymen av nya lån som understiger 50 000 kronor har nästan tredubblats sedan 2008. Finansinspektionen noterar att utvecklingen sammanfaller med ökad e-handel under motsvarande period där köp på internet ofta finansieras med s.k. revolverande krediter (kreditkort eller kontokredit).

Diagram 3.12 Konsumtionslån uppdelat på storlek

Index 2008=100

Källa: Finansinspektionen.

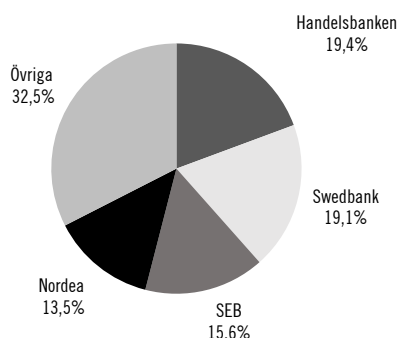
Det är inte bara små lån som har ökat. De största konsumtionslånen har ökat ännu mer. Utlåningsvolymen av nya blancolån över 250 000 kronor var nästan sju gånger större 2017 än 2008. Ökningen har varit särskilt stor de senaste fyra åren. Samtidigt har bostadspriserna stigit kraftigt. Sedan Finansinspektionen införde bolånetaket 2010 kan hushållen bara ta bolån upp till 85 procent av bostadens värde. I takt med att bostadspriserna har stigit har behovet av att finansiera kontantinsatsen på annat sätt ökat, vilket enligt Finansinspektionen kan förklara utvecklingen av i synnerhet de större blancolånen. Samtidigt utgör blancolånen fortfarande en mindre del av den totala utlåningen till hushållen.

Marknadsandelar inlåning

Den svenska banksektorn är i hög grad koncentrerad till de fyra storbankerna Nordea, SEB, Swedbank och Handelsbanken. Vid utgången av 2017 stod de fyra storbankerna för 69 procent av utlåningen. När det gäller inlåningen hade de fyra storbankerna 2017 en marknadsandel, baserat på bankernas verksamhet i Sverige, som sammanlagt uppgick till omkring 68 procent (diagram 3.13).

Diagram 3.13 Marknadsandelar inlåning

Procent

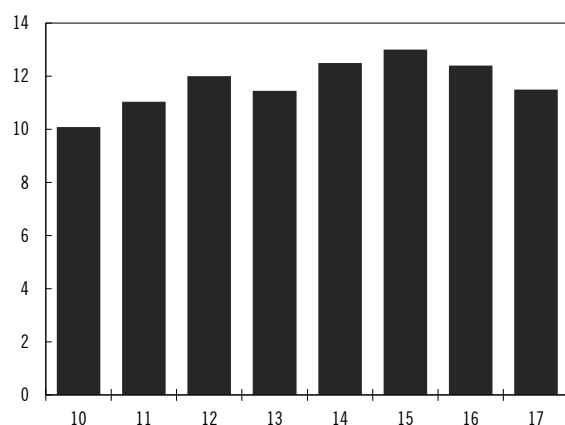
Källa: SCB.

Storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital

Storbankernas genomsnittliga årliga avkastning på eget kapital har varierat mellan 10 och 13 procent sedan 2010. Under 2017 var den 11,5 procent (diagram 3.14).

Diagram 3.14 Storbankernas genomsnittliga avkastning på eget kapital

Procent

Källa: Finansinspektionen.

För att förbättra öppenheten kring bolåneräntorna införde Finansinspektionen i juni 2015 nya regler som innebär att finansföretag som erbjuder bolån ska informera om den genomsnittliga räntan för varje räntebindningstid som företaget erbjuder. Finansföretaget ska även informera om vilka omständigheter som påverkar räntesättningen. Enligt reglerna bör företagen lämna informationen på sin webbplats.

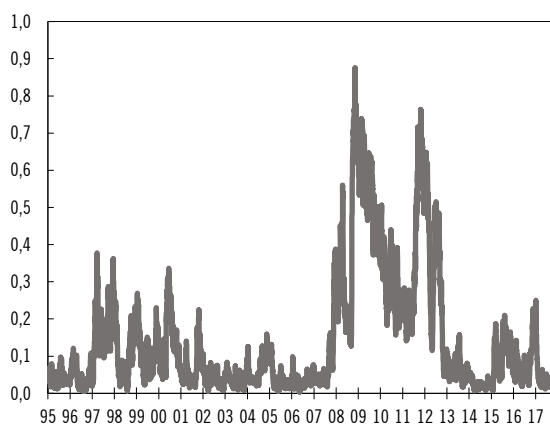
Finansinspektionens bolåneundersökning visar att det är mycket vanligt att hushåll som tecknar bolån också köper andra finansiella tjänster. För en konsument som är mån om att bli

beviljad ett bolån och att eventuellt få en individuell rabatt på bolåneräntan kan det vara svårt att avgöra om tilläggstjänsterna är en bra affär i relation till ränteerbjudandet enligt Finansinspektionen.

Fortsatt hög bruttomarginal på tre månaders bolån (diagram 3.11) och en fortsatt hög genomsnittlig avkastning på storbankernas eget kapital (diagram 3.14) indikerar att konkurrensen på den svenska bankmarknaden inte är helt tillfredsställande.

Stressindex för de finansiella marknaderna

I det tredje delmålet för det finansiella systemet konstateras att ett högt ömsesidigt förtroende mellan företag som verkar på de finansiella marknaderna är en förutsättning för finansiell stabilitet. Finansiellt stressindex (CISS) består av fyra delindex som mäter volatilitet på aktie-, penning-, valuta- och obligationsmarknaderna. Det sammanvägda indexet ger en indikation på hur hög stressen är på de svenska finansiella marknaderna.

Diagram 3.15 Finansiellt stressindex (CISS)

Källa: Riksbanken.

Av diagram 3.15 framgår att stressnivån varit något lägre 2017 än 2016. I förhållande till åren under finans- och skuldskrisen framgår att nivån var betydligt lägre under 2017. Stressnivåerna på de svenska värdepappersmarknaderna har överlag varit låga under det senaste året.

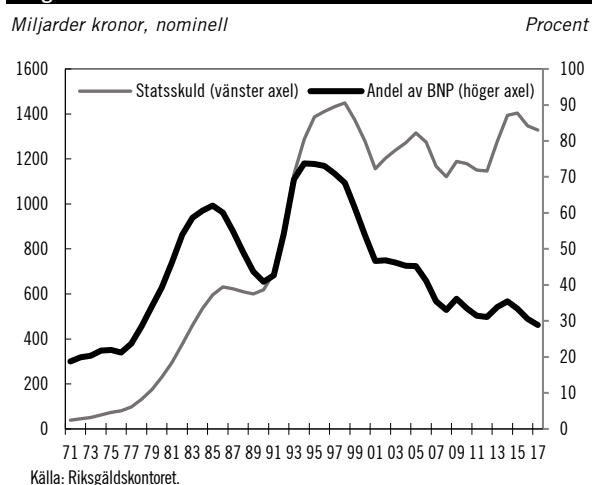
Statens krishanteringsförmåga har förstärkts och statsskulden är fortsatt låg

I februari 2016 infördes nya krishanteringsregler i Sverige som innebär att staten genom Riksgäldskontoret kan ta kontroll över och hantera ett krisdrabbat finansiellt företag. Detta förfarande, som kallas resolution, är främst aktuellt om det krävs för att bevara den finansiella stabiliteten. I

resolution är det i första hand aktieägare och långivare som ska bära företagets förluster, inte staten. Förlusterna täcks genom att företagets aktiekapital skrivs ner. Vid behov skrivs även skulder till långivarna, med vissa undantag, ner eller konverteras till eget kapital. Skuldnedskrivning och konvertering blir därmed de centrala verktygen för att hantera banker i kris.

Även om de nya krishanteringsreglerna innebär att det är aktieägare och långivare till de drabbade företagen som ska bära kostnaderna kan statens ekonomiska ställning ha betydelse för omvärldens förtroende för statens förmåga att hantera finansiella kriser.

Diagram 3.16 Okonsoliderad statsskuld

Statens okonsoliderade skuld är storleken på utestående fordringar på staten. En låg statsskuld innebär i allmänhet att staten har en god kreditvärdighet och att staten har goda möjligheter att hantera oförutsedda utgifter.

I slutet av 2017 uppgick den svenska statens okonsoliderade skuld till 1 328 miljarder kronor, vilket motsvarar en skuldsättning på ungefär 29 procent av Sveriges BNP (diagram 3.16). När den okonsoliderade statsskulden var som störst i förhållande till BNP, i mitten av 1990-talet, uppgick skuldkvoten till mer än 70 procent. I förhållande till BNP har statsskulden mer än halverats de senaste 20 åren.

Företagens kapitalförsörjning

En indikator för det finansiella systemets funktionssätt när det gäller företagens kapitalförsörjning är Konjunkturinstitutets barometer, där företag tillfrågas om hur de upplever möjligheterna att finansiera sin verksamhet.

Diagram 3.17 Företagens finansieringsmöjligheter

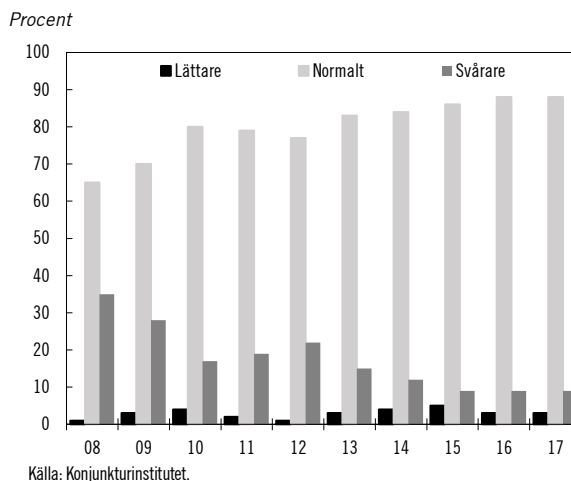

Diagram 3.17 visar företagens möjligheter att finansiera sin verksamhet, där 88 procent av respondenterna under 2017 i Konjunkturinstitutets barometer uppgav att det är "normalt", vilket är samma siffror som för 2016.

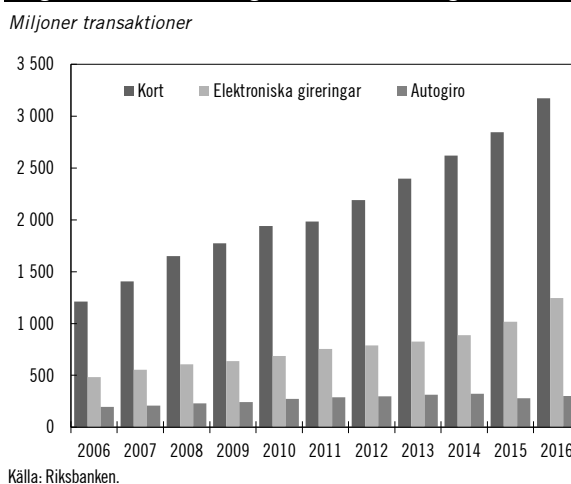
Ytterligare beskrivningar av företagens kapitalförsörjning lämnas under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Användningen av elektroniska betalningar och kontantbetalningar

Antalet kortbetalningar i butik har fortsatt att öka liksom användningen av elektroniska gireringar (tabell 3.18).

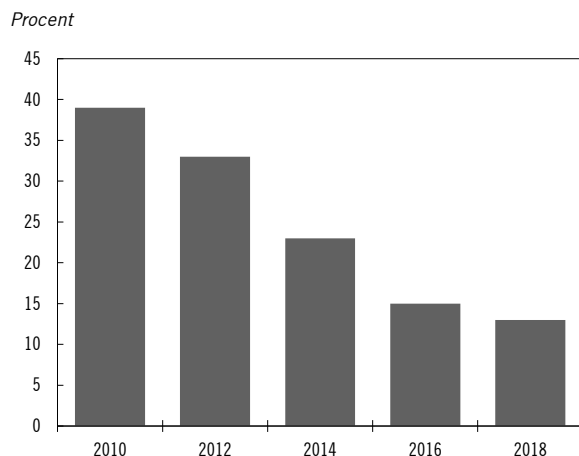
Antalet Swish-betalningar uppgick 2017 till omkring 270 miljoner (75 miljoner 2015). Merparten av betalningarna gjordes av privatpersoner. Antalet privatpersoner som var anslutna till Swish under 2017 uppgick till omkring 6 miljoner (3,8 miljoner 2015).

Diagram 3.18 Användningen av olika betalningsinstrument

Riksbanken genomför vartannat år en enkätundersökning där det bl.a. frågas om vilket betalningsinstrument som de tillfrågade använde vid sitt senaste köp.

Diagram 3.19 Andel kontantbetalning vid senaste köp

Källa: Riksbanken.

Av diagram 3.19 framgår att andelen som uppgav att de använde kontanter vid sitt senaste köp har minskat påtagligt sedan 2010. Mellan 2010 och 2016 minskade andelen med 24 procentenheter från 39 till 15 procent. Mellan 2016 och 2018 minskade andelen med ytterligare 2 procentenheter, från 15 till 13 procent.

Mindre förändringar i klagomålsstatistiken över tiden

I tabell 3.1 redovisas inkomna ärenden hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå som avsåg klagomål respektive information uppdelat på kategorierna låna, spara, betala och övrigt.

Tabell 3.1 Ärendestatistik hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå

Antal ärenden

		Betala	Låna	Spara	Övrigt	Totalt
2013	Klagomål	1061	690	641	120	2512
	Information	431	717	830	120	2098
2014	Klagomål	950	711	472	108	2241
	Information	365	808	829	131	2133
2015	Klagomål	1060	729	440	98	2327
	Information	408	918	658	106	2090
2016	Klagomål	1112	736	480	125	2453
	Information	459	884	559	128	2030
2017	Klagomål	1137	786	507	133	2563
	Information	554	783	639	171	2147

Källa: Finansinspektionen.

Statistiken visar att antalet inkomna ärenden har varit relativt konstant 2013–2017 även om vissa

skillnader finns mellan hur anmälningssfrekvensen mellan områdena betala, låna och spara utvecklats sig under samma tid. Statistiken finns för närvarande inte uppdelad på kön.

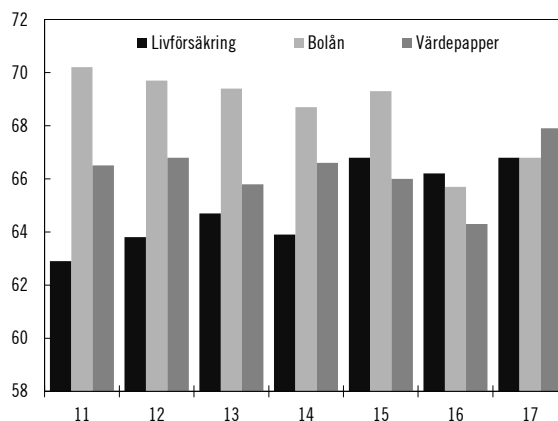
Även statistik från Allmänna reklamationsnämnden (ARN) pekar på att antalet ärenden som hänförs till finansmarknadsområdet är relativt konstant. År 2017 kom det in 470 anmälningar inom området bank (470 året innan) och motsvarande för försäkring var 861 ärenden (811 året innan). Andelen företag som följer ARN:s beslut på dessa områden är hög, 94 procent på området bank och 97 procent på området försäkring.

Ökad kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden

Svenskt Kvalitetsindex (SKI) utför återkommande undersökningar av nöjdheten inom olika marknader för finansiella produkter riktade till både privat- och företagskunder. I diagram 3.20 nedan redovisas kundnöjdheten för sparande-produkter i värdepapper, bolåneprodukter och livförsäkringar för privatkunder.

Diagram 3.20 Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder

Index 1–100

Källor: Finansinspektionen och Svenskt Kvalitetsindex.

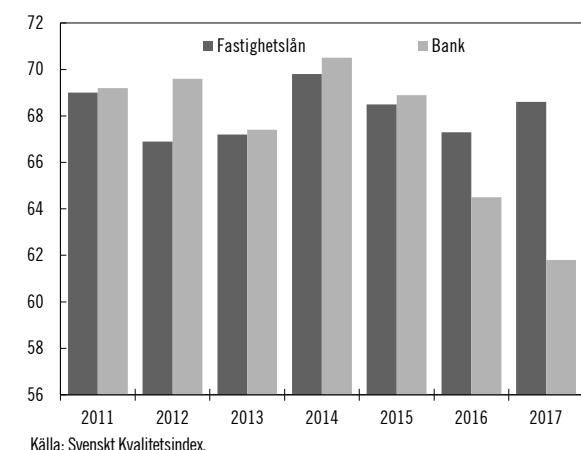
För kundnöjdheten avseende privata livförsäkringar har tilliten ökat marginellt sedan 2016 och är på samma nivå som 2015. De större aktörerna uppvisar lite sämre resultat när det gäller kundnöjdhet för privata livförsäkringar. Ett skäl till den marginella ökningen 2017 kan enligt Finansinspektionen vara att försäkringsföretagen haft en mer aktiv kundkontakt.

Kundnöjdheten för bolåneprodukter ökade med 1,1 procentenhet jämfört med 2016. Mest nöjda bolånekunder har mindre nischbanker.

Kundnöjdheten för sparandeprodukter i värdepapper ökade med 3,6 procentenheter under 2017 jämfört med året innan. Enligt SKI har några av företagen förbättrat transparensen och därmed fått fler nöjda kunder. Samtidigt visar Konsumentverkets årliga rapport om läget för Sveriges konsumenter, Konsumentrapporten 2018, att investeringar och pension tillsammans med person- och familjeförsäkring är med på listan över de tio mest problematiska marknaderna.

Diagram 3.21 Kundnöjdhet företagskunder

Index 1–100

I diagram 3.21 visas kundnöjdheten för företagskunder. Kundnöjdheten för fastighetslån ökade med 1,3 procentenheter under 2017 i förhållande till året innan och har varit relativt stabil under de senaste åren.

Företagens kundnöjdhet med banktjänster minskade under 2017 med 2,7 procentenheter. Kundnöjdheten har minskat påtagligt sedan 2014. En anledning till det sänkta förtroendet är enligt SKI att småföretagare upplever problem med bankens tillgänglighet. SKI anser också att försämringen av kundnöjdheten kan ha påverkats av negativ publicitet för branschen i sin helhet. Mindre aktörer med lokal anknytning får högre kundbetyg än storbankerna.

Finansiell folkbildning

Finansinspektionen har sedan 2008 som mål att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden genom finansiell folkbildning.

Strategin bygger på att utbilda personer som i sin tur kan möta konsumenter från olika målgrupper och föreläsa och informera i olika situationer. På så sätt når insatserna betydligt fler. Merparten av insatserna sker i nära samverkan med andra myndigheter, organisationer och före-

tag via det nationella nätverket Gilla Din Ekonomi, med 81 medlemmar i juli 2018 (69 året innan).

Tabell 3.2 Finansiell folkbildning

	2013	2014	2015	2016	2017
Anslag folkbildning (mnkr)	7,7	7,3	6,2	7,5	6,8
Folkbildning (antal personer)	71 535	102 633	119 993	110 936	226 026

Källa: Finansinspektionen.

Av tabell 3.2 framgår att omkring 226 000 personer fick del av verksamheten i någon form under 2017 (ca 110 000 året innan). En del av ökningen förklaras av att fler insatser än tidigare har räknats, dessa uppgår till omkring 40 000. Bortsett från detta är ökningen i förhållande till året innan ändå påtaglig. Statistiken är ännu inte uppdelad på kön.

Under 2017 fokuserades insatserna bl.a. på utbildningsprojektet Trygga din ekonomiska framtid riktat till överförmyndare. Andra utbildningsprojekt var pensionskunskap för blivande personalvetare och ekonomer och inom skolprojektet Koll på cashen lanserades under året ett nytt innehåll som även anpassats till gymnasiets läroplan.

Alla utbildningsinsatser som Finansinspektionen initierar utvärderas via enkäter och omvärdena är genomgående positiva, med snittbetyg mellan 4 och 5 av 5 möjliga.

Finansinspektionens varningslista

Finansinspektionen publicerar regelbundet en varningslista över företag som erbjuder konsumenter och investerare finansiella tjänster eller produkter utan att företaget har nödvändiga tillstånd i eller utanför Sverige. Detta görs i samarbete med tillsynsmyndigheter i andra länder. Av tabell 3.3 framgår att antalet sådana varningar ökat 2017 jämfört med 2016. En ökad volym varningar kan innebära att konsumentskyddet genom en ökad tillsyn blivit bättre, men kan även vara en indikator på att antalet oseriösa verksamhetsutövare ökat enligt Finansinspektionen.

Tabell 3.3 Finansinspektionens varningslista

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal varningar	574	891	806	864	1129

Källa: Finansinspektionen.

Finansmarknadsforskning

Verket för innovationssystem (Vinnova) har sedan 2009 i uppdrag att utforma ett forskningsprogram för finansmarknadsforskning med syfte att stärka den svenska finansmarknadsforskningens internationella konkurrenskraft och öka dess relevans för både privata och offentliga aktörer inom den finansiella sektorn.

Programmet för finansmarknadsforskning består i huvudsak av två insatsformer: långsiktig finansiering av tre forskningscentrum och utlysningar av projektmedel inom olika områden. Båda insatsformerna finansieras gemensamt av Vinnova, andra offentliga aktörer och finansbranschen.

Centrumen sprider forskningsresultaten, dels genom akademiska och praktiska konferenser, dels genom samarbete med andra forskare och branschaktörer. Även vetenskaplig publicering är central för att sprida resultaten (tabell 3.4).

Tabell 3.4 Vetenskaplig publicering

Antal

	2014	2015	2016	2017
Artiklar	68	57	69	61
Konferensbidrag	144	118	190	189
Totalt	212	175	259	250

Källa: Vinnova.

Andelen kvinnor som väljer forskningsområdet finansmarknad är mindre än andelen män (tabell 3.5). Det nationella centrumet SHOF har därför startat programmet "Kvinnor i finans", med syfte att kartlägga, identifiera och problematisera detta. Ett tydligt identifierat problem är avsaknaden av förebilder för unga kvinnor inom området. SHOF har därför haft flera evenemang riktade till kvinnliga studenter i syfte att tydliggöra möjligheterna för kvinnor inom området.

Tabell 3.5 Andel kvinnor i forskningscentrumen

Procent

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Administrativ personal	58	54	56	58	61	57
Docent	11	17	21	20	8	13
Doktorand	28	29	27	34	30	36
Gästforskare inklusive postdok	23	20	19	18	23	38
Lektor	21	24	27	26	23	25
Professor	5	5	5	5	4	5

Källa: Vinnova.

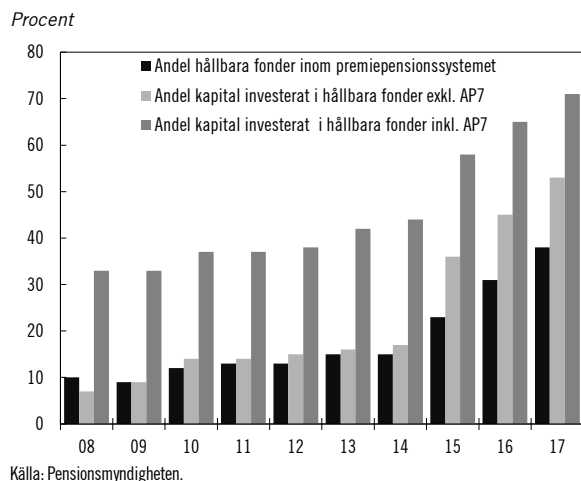
Hållbara fonder inom premiepensionssystemet

Inom premiepensionssystemet finns det fonder med M/E-märkning, som tar hänsyn till miljö eller etik i sina placeringar. För att få en sådan märkning ställer Pensionsmyndigheten vissa krav på fondbolagen, t.ex. på att ha en tydlig och väl definierad process för hur bolagen agerar samt systematisk och regelbunden uppföljning av fondens inriktning. Fondbolagen som förvaltar dessa M/E-fonder är även skyldiga att upprätta ett fondfaktablad enligt "Hållbarhetsprofilen" som branschorganisationen Sveriges forum för hållbara investeringar (Swesif) tillsammans med medlemsföretagen har utarbetat och som infördes på premiepensionens fondtorg 2013. I början av 2017 utvecklades Hållbarhetsprofilen och fick en tydligare struktur och krav på uppdatering av information.

Diagram 3.22 visar andel hållbara fonder inom premiepensionssystemet och andel investerat kapital i dessa inklusive och exklusive Sjunde AP-fonden. Sedan 2008 har både andelen hållbara fonder och andelen av det investerade kapitalet i dessa fonder inom premiepensionssystemet ökat.

Andelen kapital på premiepensionens fondtorg som uppfyller Swesifs krav på hållbara investeringar, den s.k. hållbarhetsprofilen, fortsatte att öka under 2017. Andelen kapital ökade från 65 procent 2016 till 71 procent 2017.

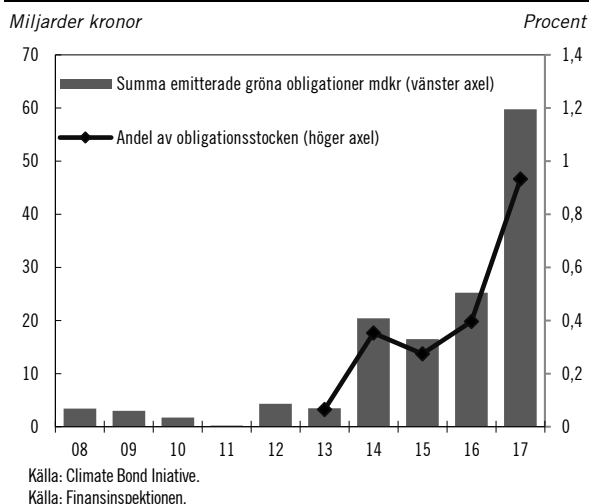
Någon direkt jämförelse av andelen hållbara fonder i premiepensionssystemet och den övriga fondmarknaden går inte att göra då statistik för den övriga fondmarknaden saknas.

Diagram 3.22 Andelen hållbara fonder inom premiepensionssystemet

Emission av gröna obligationer

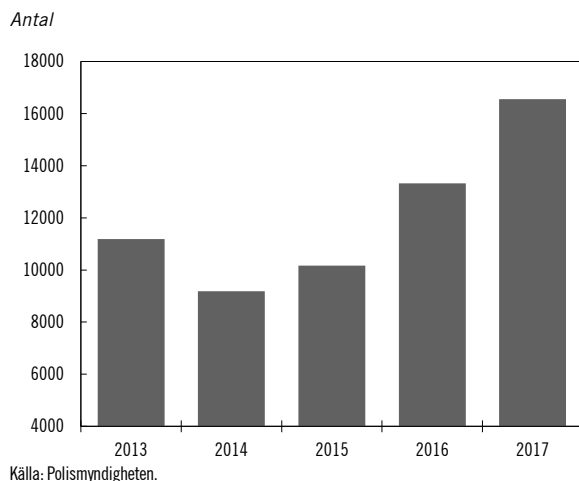
Gröna obligationer utvecklades under 2007 och 2008 av SEB och Världsbanken tillsammans med ett antal svenska investerare. Gröna obligationer kan användas av företag, organisationer och myndigheter för att söka finansiering för miljöinvesteringar. Utgivaren av gröna obligationer åtar sig att rapportera till investerare hur upplånade medel används. Investerare lägger ökad vikt vid hållbarhet i sin portföljallokering och gröna obligationer har vuxit i popularitet. Under 2017 växte den gröna obligationsmarknaden globalt till den totala emissionsvolymen 156,7 miljarder dollar, en ökning med ungefär 93 procent jämfört med 2016. De länder med de största totala emissionsvolymerna 2017 var i fallande ordning USA, Kina, Frankrike, Tyskland, Nederländerna, Sverige, Spanien, Kanada, Australien, Indien och Brasilien.

Sedan 2008, då den första svenska gröna obligationen emitterades, har antalet emitterade gröna obligationer ökat till 50 stycken 2017. Det motsvarar en emitterad summa på 59,8 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,93 procent av den totala stocken av emitterade obligationer (diagram 3.23). Antalet emitterade svenska gröna obligationer har ökat med drygt 61 procent jämfört med 2016.

Diagram 3.23 Gröna obligationer

Ökad rapportering av insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Ett hållbart finansiellt system ska inte acceptera missbruk i form av penningtvätt och finansiering av terrorism, vilket framgår av Agenda 2030, delmål 16.4. Arbetet inom området har i hög grad bedrivs internationellt, eftersom den brottslighet som systemet ska motverka ofta har gränsöverskridande inslag. Arbetet har kännetecknats av att säkerställa att det internationella ramverket för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska vara effektivt utan att ge avkall på rättsstatens grundläggande principer. Detta har gjorts i olika forum, framför allt inom ramen för förhandlingar i den internationella organisationen Financial Action Task Force (Fatf) och i EU. På EU-nivån överenskoms under 2018 förändringar av det centrala s.k. fjärde penningtvättsdirektivet. Ett annat viktigt inslag på den internationella nivån är att Sverige under 2017, med uppföljning under 2018, har granskats av Fatf. På den nationella planet har större reformer gjorts, bl.a. i form av den nya lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt den nya lagen om registrering av verkliga huvudmän som båda trädde i kraft i augusti 2017.

Diagram 3.24 Antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen

I syfte att utreda och att korrekt uppskatta antalet misstänkta transaktioner ska de företag som omfattas av regelverket om insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism och kommer i kontakt med det finansiella systemet rapportera sina misstankar till finanspolisen. Finanspolisen är Sveriges finansunderrättelseenhet, organisatoriskt placerad vid Nationella operativa avdelningen vid Polismyndigheten. Diagram 3.24 visar hur många rapporter om misstänkta transaktioner som finanspolisen har mottagit under de senaste fem åren. Ökningen av antalet rapporter behöver inte vara negativ eftersom den t.ex. kan tyda på en ökad benägenhet att rapportera och innebär att finanspolisen får ett bättre informationsunderlag för fortsatta åtgärder.

3.4.2 Resultat för effektiviteten i den statliga finansförvaltningen

För att statens finansförvaltning ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt krävs att de regelverk, avtal och kontostrukturer som stödjer statens betalningsmodell och modellen för statens garanti- och utlåningsverksamhet är ändamålsenliga. Resultatutvärderingen bygger till stor del på en kvalitativ bedömning av de regelverk som stödjer modellerna.

Statens betalningsmodell

I sin roll som statens internbank ansvarar Riksgäldskontoret för att förvalta och utveckla den statliga betalningsmodellen samt tillhanda-

hålla den infrastruktur som de statliga myndigheterna behöver för att genomföra sina betalningar och för att få tillgång till de anslagsmedel och lån som respektive myndighet blivit tilldelad. Statens betalningsmodell är en samlad benämning på de regelverk, avtal, kontostrukturer och system som stödjer myndigheternas betalningar. Huvudaktörerna i modellen är Riksgäldskontoret, ramavtalsbankerna och myndigheterna.

Betalningsmodellen är en kombination av ett centraliserat och decentraliserat ansvar. Den centraliserade delen består i att Riksgäldskontoret upphandlar ramavtal för betaltjänster åt myndigheterna samt samlar likviditeten från alla in- och utbetalningar i staten på ett ställe, statens centralkonto i Riksbanken. Det decentraliserade ansvaret innebär att myndigheterna själva initierar och tar emot betalningar. Det är också myndigheternas eget ansvar att samtliga utbetalningar görs till rätt mottagare, med rätt belopp och vid rätt tidpunkt. Myndigheterna är skyldiga att använda ramavtalen för betaltjänster, såvida inte Riksgäldskontoret medgett något annat.

Styckkostnad per statlig betalning

Kostnadseffektiviteten i den statliga betalningsmodellen mäts som styckkostnad per betalning. Som framgår av tabell 3.6 minskade kostnaden per betalning från 57 öre 2012 till 51 öre 2016. Riksgäldskontoret har under 2017 upphandlat nya ramavtal för betaltjänster vilket medfört att kostnaden per betalning har ökat med 8 öre jämfört med 2016. I de nya ramavtalen ingår även att Riksgäldskontoret har upphandlat transparenta och mer fördelaktiga valutakurser för myndigheternas valutaväxlingar, vilket innebär besparingar vid betalningar till och från utlandet. Detta innebär att det totalt sett är en besparing med det nya ramavtalet.

Tabell 3.6 Styckkostnad per betalning

Kronor	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal betalningar (miljoner)	151	157	164	171	177	167
Total kostnad (miljoner)	86	89	91	94	91	99
Styckkostnad	0,57	0,57	0,56	0,55	0,51	0,59

Källa: Riksgäldskontoret.

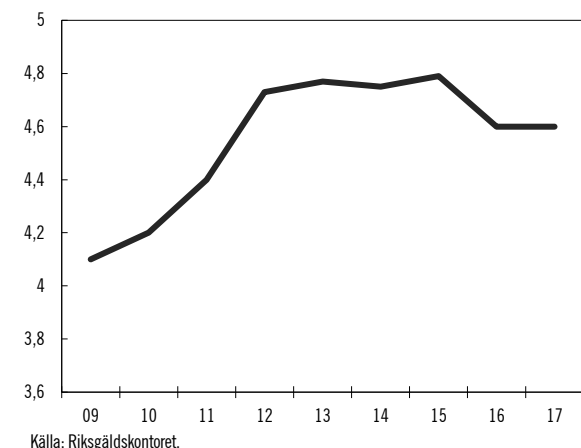
Riksgäldskontorets service till myndigheterna

Riksgäldskontoret har även i uppdrag att utbilda och ge stöd till myndigheterna i betalningsfrågor. Betalningsverksamheten är i stora delar decent-

raliserad, varför det är viktigt att Riksgäldskontoret ger god service till myndigheterna. För att mäta graden av kvalitet och service gör Riksgäldskontoret varje år en kundundersökning, där myndigheterna på en femgradig skala svarar på hur de upplever den kvalitet och service Riksgäldskontoret ger på området.

Diagram 3.25 Myndigheternas upplevda servicenivå

Betyg 1–5

Av diagram 3.25 framgår myndigheternas sammanvägda betyg från de årliga kundundersökningarna sedan 2009. Resultatet pekar på att myndigheterna under hela perioden varit nöjda med de tjänster och den service som Riksgäldskontoret tillhandahållit. Under 2017 blev resultatet 4,6 på en femgradig skala. Detta är samma betyg som under 2016 men innebär däremot en minskning från 2015. Betyget överstiger dock verksamhetens mål på 4,5. Mest nöjda var kunderna med bemötande, tillgänglighet och att de får svar i rimlig tid.

Hög säkerhet i statens betalningar

Det bedrivs ett fortlöpande arbete för att öka säkerheten och effektiviteten i statens betalningsmodell. Vartannat år lämnar Riksgäldskontoret en rapport till regeringen om riskerna i den statliga betalningsmodellen.

Under 2017 trädde en ny betalningsförordning i kraft som ska ge ökad säkerhet i den statliga betalningsmodellen (förordningen 2017:170 om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning). Bland annat förtydligas i förordningen att myndigheternas bankkonton ska vara anslutna till toppkonton i de statliga ramavtalsbankerna och nya konton ska godkännas av Riksgäldskontoret.

Garanti- och utlåningsverksamheten

Riksgäldskontorets uppdrag inom garanti- och utlåningsverksamheten

Riksgäldskontoret ställer ut och förvaltar vissa statliga garantier och lån på uppdrag av regeringen grundat på beslut av riksdagen. Uppdraget innefattar att värdera de ekonomiska riskerna, sätta avgifter och bestämma villkoren för de garantier och lån som ställs ut. I uppdraget ingår också att hantera fordringar. Riksgäldskontoret ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas. Riksgäldskontoret ska även arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och utlåningsverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt och för att utveckla hanteringen av statliga garantier och lån i samverkan med de andra myndigheterna.

Garantiportföljen

Vid utgången av 2017 uppgick det totala garanterade belopp för vilket Riksgäldskontoret ansvarar till 29,7 miljarder kronor, vilket var knappt 3,7 miljarder kronor mindre än vid föregående årsskifte (tabell 3.7). Minskningen förklaras av att garantiåtagandena gentemot Öresundsbro Konsortiet och Nordiska Investeringsbanken minskade. Inga nya garantier tillkom eller avslutades under året. För en sammanställning över statens totala garantiåtaganden, se Årsredovisning för staten 2017 (skr. 2017/18:101).

Tabell 3.7 Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor, 31 december 2017

	2015	2016	2017
Utestående garantier	33 704	33 316	29 655
Tillgångar	997	1 320	1 395
Reservkonto	334	313	443
Värdering fordringar	627	975	914
Förväntade framtida avgifter	36	32	38
Förväntade förluster	836	645	867

Källa: Riksgäldskontoret.

Utlåning med kreditrisk

Riksgäldskontorets utlåning till låntagare utanför staten (exklusive lån med villkorad återbetalning) uppgick till drygt 5,6 miljarder kronor vid slutet av 2017, vilket är en minskning med drygt 5,6 miljarder jämfört med föregående år. Förändringen beror på att Irland gjorde en förtida återbetalning av sin utestående skuld till Sverige.

Tabell 3.8 Utestående lån, tillgångar och förväntad förlust

Miljoner kronor, 31 december 2017

	2015	2016	2017
Utestående lån	10 935	11 279	5 643
Tillgångar	777	779	606
Förväntade förluster	326	246	0

Källa: Riksgäldskontoret.

Under 2017 minskade tillgångarna i utlånings-verksamheten något jämfört med 2016. Förändringen beror på att de förväntade framtida avgifterna minskade då Irland betalade tillbaka sitt lån. De förväntade förlusterna minskade i sin tur med 246 miljoner kronor till följd av återbetalning av lånet till Irland samt att den förväntade förlusten avseende lånet till Svedab inte längre redovisas av Riksgäldskontoret utan numera av Trafikverket.

I skrivelsen Årsredovisning för staten (skr. 2017/18:101) lämnas en särskild redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning. Risken för stora förluster i den ordinarie portföljen bedöms sammantaget som låg.

3.5 Budgetförslag

3.5.1 1:11 Finansinspektionen

Tabell 3.9 Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen

Tusentals kronor

2017	Utfall	532 600	Anslags-sparande	14 792
2018	Anslag	605 798 ¹	Utgifts-prognos	606 379
2019	Förslag	603 643		
2020	Beräknat	612 012 ²		
2021	Beräknat	619 422 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 603 643 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 603 642 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finansinspektionens förvaltningsutgifter och för Krigsförsäkrings-nämndens verksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.10 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	578 682	103 635	87 594	16 040
Prognos 2018	672 153	103 000	100 000	3 000
Budget 2019	734 592	99 000	100 000	-1 000

Finansinspektionen tar i huvudsak ut två slag av avgifter, dels avgifter för tillstånd m.m. som regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, dels avgifter för Finansinspektionens anslagsfinansierade verksamhet enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Avgifterna fastställs i syfte att uppnå full kostnadstäckning över tid. De årliga avgifterna har en konstruktion som innebär att en höjning av anslaget är saldo-neutralt, eftersom motsvarande belopp tas upp på inkomstsidan.

I beloppen för intäkter till inkomsttitel ingår även sanktionsavgifter som företagen under tillsyn betalar vid överträdelser.

Regeringens överväganden

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:11 Finansinspektionen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	602 798	602 798	602 798
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 845	14 283	21 755
Beslut			
Överföring till/från andra anslag	-5 000	-5 069	-5 131
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	603 643	612 012	619 422

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 845 000 kronor fr.o.m. 2019. Riksdagen har beslutat att de ändamål och verksamheter som

avser samordning för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska flyttas från utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning till utgiftsområde 4 Rättsväsendet (prop. 2017/18:100, bet. 2017/18:KU40, rskr. 2017/18:419). Mot denna bakgrund minskas anslaget med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2019. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* under utgiftsområde 4 ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 603 643 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Finansinspektionen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 612 012 000 kronor respektive 619 422 000 kronor.

3.5.2 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusentals kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	11 381		2 969
2018	Anslag	17 550 ¹	Utgifts- prognos	14 178
2019	Förslag	17 550		
2020	Beräknat	17 550		
2021	Beräknat	17 550		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Regeringens överväganden

Tabell 3.13 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	17 550	17 550	17 550
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 550	17 550	17 550

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 550 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 17 550 000 kronor för respektive år.

3.5.3 1:12 Riksgäldskontoret

Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret

Tusentals kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	262 678		61 987
2018	Anslag	327 642 ¹	Utgifts- prognos	304 705
2019	Förslag	331 027		
2020	Beräknat	335 856 ²		
2021	Beräknat	340 265 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 331 027 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 331 027 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksgäldskontorets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Avgifter tas ut för verksamheterna inom områdena garantier och krediter, statens internbank, bankstöd samt insättningsgaranti och investerarskydd.

Tabell 3.15 Resultatet för Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	38 964	188 725	68 381	120 344
Prognos 2018	43 046	74 102	27 894	46 208
Budget 2019	50 550	21 700	16 500	5 200

De riskavspeglande garanti- och kreditavgifterna finansieras av garanti- respektive låntagarna eller genom anslag via statsbudgeten. I enlighet med budgetlagen (2011:203) ska ränta eller avgift tas ut motsvarande statens förväntade kostnad för lånet eller åtagandet, om inte riksdagen för ett visst lån eller åtagande beslutat annat. Vidare föreskrivs att om lån- eller garantitagaren ska betala en ränta eller avgift som inte täcker kostnaderna ska regeringen föreslå riksdagen hur mellanskillnaden ska finansieras.

Dessa avgifter, samt återvinningar från tidigare infrianden, placeras på räntebärande konton hos Riksgäldskontoret och ska finansiera eventuella infrianden i myndighetens garanti- och kreditverksamhet. De administrativa avgifter som tas ut disponeras av Riksgäldskontoret för att täcka de administrativa kostnaderna i verksamheten. Målet är att avgifterna ska täcka infrianden och administrationskostnaderna sett över en längre tid. Modellen ska vara finansiellt självbärande och tydligt visa vad kostnaderna för statens garanti- och kreditgivning uppgår till.

Tabell 3.16 Resultatet för in- och utlåningsverksamheten i statens internbank

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	55			
Prognos 2018	0			
Budget 2019	0			

Under 2017 uppgick avgifterna inom statens internbank till 55 000 kronor. För 2018 och framåt beräknas motsvarande avgifter minska till noll med anledning av att avgifterna för statens internbank avvecklades från årsskiftet 2016/2017. Avgifterna har använts som styrmedel i strävan mot ökad effektivisering av den finansiella verksamheten inom staten.

Tabell 3.17 Insättningsgaranti och investerarskydd

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	17 153			
Prognos 2018	12 346			
Budget 2019	17 700			

Verksamheten insättningsgaranti och investerarskydd finansieras genom Riksgäldskontorets förvaltningsanslag. Administrationskostnaden för denna verksamhet avräknas från efterföljande års avgifter och redovisas mot inkomsttitel 2552 *Övriga offentligrättsliga avgifter*. Resterande avgifter placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret eller i skuldförbindelser utfärdade av staten. Avgifter för insättningsgaranti och investerarskydd betalas av de institut som är anslutna till garantin respektive skyddet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:12 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	327 642	327 642	327 642
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	3 386	8 215	12 624
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-1	-1	-1
Förslag/beräknat anslag	331 027	335 856	340 265

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 3 385 000 kronor 2019. Regeringen föreslår att 331 027 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 Riksgäldskontoret för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 335 856 000 kronor respektive 340 265 000 kronor.

Ramar till stabilitetsfonden och resolutionsreserven

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden.

Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven.

Skälen för regeringens förslag: I samband med genomförandet i svensk rätt av krishanteringsdirektivet ändrades reglerna för stabilitetsfonden och en ny fond för finansiering av krishanteringsåtgärder, resolutionsreserven, inrättades. Båda fonderna finansieras genom avgifter från banksystemet. I samband med inrättandet beslutades att riksdagen årligen ska fastställa krediter och garantiramar för stabilitetsfonden och resolutionsreserven. För ytterligare bakgrundsinformation om stabilitetsfonden och resolutionsreserven, se budgetpropositionen för budgetåret 2017 (prop. 2016/17:1).

Riksgäldskontoret har redovisat en rapport om behovet av kredit- och garantiramar för resolutionsreserven och stabilitetsfonden för 2019 (Fi2018/00822/FPM). Regeringens förslag i denna del avviker inte från myndighetens bedömningar.

Stabilitetsfonden kan komma att användas för att finansiera förebyggande åtgärder enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Åtgärderna innefattar kapital- eller likviditetsstöd till livskraftiga banker. Stabilitetsfondens behållning uppgår i dagsläget till ca 40 miljarder kronor. Regeringen bedömer att medlen utgör en betydande resurs för att vidta eventuella krisinsatser, dvs. förebyggande statligt stöd eller användning av statliga stabiliseringsverktyg. Det program som inrättades vid finanskrisen 2008 hade ett fastställt belopp om högst 50 miljarder kronor, vilket var det sammanlagda kapitaltillskott som staten kunde medge. Samma belopp utgör för närvarande utgångspunkt för stabilitetsfondens lånemöjligheter och föreslås även gälla för 2019. Riksgäldskontoret bedömer också att nivån fortsatt utgör en lämplig kredit-

ram och bedömningen är gjord med utgångspunkt i vad som skulle krävas för att stärka kapitaliseringen i två svenska storbanker med upp till 5 procentenheter (i riskvägda termer). Eventuella stödåtgärder kan komma att bli mer eller mindre omfattande, men Riksgäldskontorets bedömning är att skattningen är rimlig med beaktande av att förbyggande kapitaltillskott enbart kan ges till livskraftiga banker.

Garantiramen för stabilitetsfonden bör bestämmas utifrån det faktum att i första hand generella stödåtgärder i form av garantiprogram till samtliga banker kan komma att bli aktuella. Garantiramen för stabilitetsfonden bör vara på ett högre belopp än den ram som gäller för resolutionsreserven, eftersom det här blir fråga om generella stödåtgärder till samtliga banker. Den ram som fanns i garantiförordningen från 2008 uppgick inledningsvis till 1 500 miljarder kronor och var baserad på de svenska bankernas upplåning under viss period. Ramen sänktes senare till 750 miljarder kronor även om utnyttjandet aldrig var över 400 miljarder. Samma belopp utgör för närvarande ramen för stabilitetsfondens möjlighet att medge garantier och föreslås även gälla för 2019.

Resolutionsreserven kan komma att användas för att finansiera åtgärder inom ramen för ett resolutionsförfarande, vilket innefattar åtgärder för att stötta rekonstruktion av systemviktiga banker som i utgångsläget inte bedöms som livskraftiga. Resolutionsreserven uppgår i dagsläget till ca 38 miljarder kronor.

När det gäller resolutionsreservens kreditram bör den främst bli aktuell i fråga om olika återkapitaliseringsåtgärder efter det att nedskrivning av vissa av företagets skulder skett. Därutöver kan resolutionsreservens kreditram komma att användas till att betala ut kompensation till företagets ägare och borgenärer i de fall dessa fått ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation. Kreditramen som för närvarande uppgår till 100 miljarder kronor motiveras därför av att den bör ha åtminstone samma förmåga till återkapitaliseringsåtgärder som kreditramen till stabilitetsfonden, dvs. 50 miljarder kronor, samt dessutom innehålla utrymme för att hantera eventuella kompensationsfall. Kreditramen på 100 miljarder kronor föreslås därför även gälla under 2019.

Garantiramen för resolutionsreserven kan användas om banker i resolution initialt behöver stöd för sin finansiering (likviditet). Garantier

kan ges till banken själv eller till Riksbanken. Att uppskatta likviditetsbehov i en krissituation är svårt, men bedömningen är att likviditetsstöd till flera av Sveriges storbanker skulle behöva uppgå till minst 100 miljarder kronor. Det kan finnas en negativ signaleffekt i att under ett krisförlopp behöva justera garantiramen. Därför föreslår regeringen att garantiramen för resolutionsreserven även under 2019 sätts till 200 miljarder kronor.

3.5.4 1:16 Finansmarknadsforskning

**Tabell 3.19 Anslagsutveckling
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusentals kronor

2017	Utfall	30 529	Anslags- sparande	-613
2018	Anslag	89 913 ¹	Utgifts- prognos	88 228
2019	Förslag	29 921		
2020	Beräknat	30 426 ²		
2021	Beräknat	30 931 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 29 921 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 29 921 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för finansmarknadsforskning och högst 2 procent av anslaget får användas för programanknutna förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	29 913	29 913	29 913
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	7	512	1 017
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	1	1	1
Förslag/beräknat anslag	29 921	30 426	30 931

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 8 000 kronor 2019. Regeringen föreslår att 29 921 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 30 426 000 kronor respektive 30 931 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2020.

Skälen för regeringens förslag: Från och med 2016 lämnas ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning*. Regeringen bedömer att det för verksamheten bör medges en fortsatt möjlighet att ingå fleråriga ekonomiska åtaganden om finansiering av olika forskningssatsningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2020.

Tabell 3.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknadsforskning*Tusental kronor*

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	34 839	4 864	46 000	30 000
Nya åtaganden	4 864	46 000	7 000	
Infriade åtaganden	-34 839	-4 864	-23 000	30 000
Utestående åtaganden	4 864	46 000	30 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	76 000	60 000	30 000	

4 Statlig förvaltningspolitik

4.1 Omfattning

Området statlig förvaltningspolitik omfattar styrning, ledning, organisation och utveckling av de statliga myndigheterna samt vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun, inklusive regional ansvarsfördelning. Vidare omfattar området myndigheterna Statskontoret, Kammarkollegiet, Ekonomistyrningsverket (ESV) och Statens servicecenter.

4.2 Mål för den statliga förvaltningspolitiken

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315.).

4.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen är inriktad på den statliga förvaltningens utveckling på en övergripande nivå. Vidare redovisas vissa förvaltningspolitiska åtgärder som vidtagits, liksom relevanta resultat hos de myndigheter som omfattas av området.

4.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att redovisa resultaten inom området är följande:

- Världsbankens indikator för den offentliga sektorns måluppfyllelse,
- organisationen Transparency Internationals ranking av världens länder rörande korruption i den offentliga sektorn, och
- OECD:s undersökning om allmänhetens förtroende för den nationella regeringen.

Indikatorerna förklaras närmare i avsnitt 4.3.2. I resultatredovisningen beaktas också särskilda åtgärder som vidtagits och den generella utvecklingen i statsförvaltningen. Statsförvaltningens resultat inom enskilda områden redovisas under respektive utgiftsområde. Vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun redovisas under utgiftsområde 25 avsnitt 1.5.4.

4.3.2 Resultat

Världsbankens indikator Government Effectiveness beskriver effektivitet i bred mening och avser måluppfyllelse för hela den offentliga sektorn. År 2017 rankades Sveriges som mer högpresterande än drygt 96 procent av världens länder, vilket var en liten förbättring jämfört med 2016, men ett lägre resultat än åren dessförinnan. (se tabell 4.1).

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån hur experter och företagare bedömer graden av korruption i den offentliga sektorn. I

2017 års undersökning rankades den svenska offentliga sektorn som världens sjätte minst korrupta (se tabell 4.1), vilket var en försämring med två placeringar jämfört med 2016.

Tabell 4.1 Korruption och effektivitet

Sveriges placering i Transparency Internationals Corruption Perceptions Index (CPI) och Världsbankens index Government Effectiveness (GE)

År	CPI (placering)	GE percentil
2017	6	96,15
2016	4	94,71
2015	3	96,63
2014	4	95,67
2013	3	98,58
2012	4	98,58
2011	4	98,58
2010	4	98,56
2009	3	98,56
2008	1	98,06
2007	4	98,54
2006	6	95,61

Källa: Transparency International och Världsbanken.

OECD ger vartannat år ut rapporten Government at a Glance, i vilken den offentliga sektorn inom en rad områden följs upp, bl.a. allmänhetens förtroende för den nationella regeringen. I den senaste rapporten som publicerades 2017, men innehåller data för 2016, låg Sverige över snittet för OECD-länderna, men förtroendet har sjunkit sedan 2007.

Resultaten för de olika indikatorerna ska tolkas med viss försiktighet. Resultaten indikerar emellertid sammantaget att den svenska offentliga sektorn är bland de i världen som presterar bäst.

En innovativ och samverkande statsförvaltning

Utvecklad styrning

Genomförandet av tillitsreformen, som inleddes 2015, fortsatte 2017 och på uppdrag av regeringen har Statskontoret kartlagt projekt som bidrar till att utveckla den tillitsbaserade styrningen vid statliga myndigheter (Fi2017/03341/SFÖ). Av Statskontorets rapport (Statskontoret 2018:12) framgår att ca 150 statliga myndigheter arbetar med egeninitierade projekt rörande utvecklad tillitsbaserad styrning. Sammantaget har 647 projekt identifierats som bidrar till att utveckla en mer tillitsbaserad styrning vid myndigheterna. En

av Statskontorets slutsatser i rapporten är att tillitsbaserad styrning ofta betraktas som ett medel för att bättre tillvarata medarbetarnas kompetens och uppnå högre effektivitet, snarare än som ett mål i sig.

Regeringen har beslutat att utvidga Tillitsdelegationens uppdrag (dir. 2017:119). I uppdraget som ska redovisas till regeringen senast den 13 oktober 2019, ingår numera att stödja statliga myndigheter som vill styra sin verksamhet på ett mer tillitsbaserat sätt.

ESV har på uppdrag av regeringen i ett antal olika rapporter lämnat förslag till regeländringar som syftar till att skapa en effektivare styrning och uppföljning samt en minskad administrativ börda för myndigheterna. Utifrån ESV:s slutsatser och rekommendationer i rapporten Krav på delårsrapport (ESV 2017:3) beslutade regeringen att fr.o.m. den 1 januari 2018 ta bort det generella kravet på myndigheter att lämna delårsrapporter. Regleringen av hur delårsrapporter ska utformas finns dock kvar och regeringen kan således fortfarande besluta att en myndighet ska lämna en delårsrapport.

Regeringen har även med utgångspunkt i ESV:s rapport Utvecklad intern styrning och kontroll (ESV 2018:20), beslutat om ändringar i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt internrevisionsförordningen (2006:1228). Ändringarna innebär bl.a. ökade möjligheter för myndigheterna till verksamhetsanpassning vid tillämpningen av förordningarna och minskade krav på dokumentation. Reglerna träder i kraft den 1 januari 2019.

Regeringen gav 2017 en särskild utredare i uppdrag att se över regeringens analys- och utvärderingsresurser och hur dessa är organiserade (dir. 2017:79). Uppdraget redovisades den 30 oktober 2018. Utredaren lämnade bl.a. förslag som syftar till att säkerställa att organiseringen och styrningen av analys och utvärderingsresurserna är ändamålsenlig och effektiv, och möter regeringens behov av analyser och utvärderingar inom samtliga politikområden samt regeringens ökade krav på analyser med helhetsperspektiv.

Det nationella genomförandet av Agenda 2030

Sverige deltar i genomförandet av FN-resolutionen om hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling, Agenda 2030, som innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling.

Statistiska centralbyrån (SCB) har bedömt att 49 av de indikatorer som är kopplade till agendans 169 delmål, vilket motsvarar 20 procent, är uppfyllda för Sveriges del (Fi2018/00656/SFÖ).

Agenda 2030-delegationen har bedömt att 120 av delmålen i Agenda 2030 är nationellt relevanta i Sverige, samt att det finns riksdagsbundna mål som stämmer väl överens med 97 och till viss del överens med 21 av dessa. Endast 2 av agendans delmål saknar därmed koppling till svenska riksdagsbundna mål. Dessa riksdagsbundna mål omfattar bl.a. områdena miljö och klimat, folkhälsa, jämställdhet, sociala tjänster, finansmarknad, samhällsplanering samt areella näringar och livsmedel. I enlighet med Agenda 2030 ska välbefinnandets utvecklingen följas genom nya mått inom de tre områdena ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. SCB har i uppdrag att utveckla indikatorer som mäter utvecklingen inom dessa områden (Fi2018/02412).

Regeringen har antagit en nationell handlingsplan för arbetet med Agenda 2030 (Fi2018/02412/SFÖ). Handlingsplanen, som avser 2018–2020, fokuserar på det nationella genomförandet av Agenda 2030, men omfattar även Sveriges bidrag till det globala genomförandet av agendan. Handlingsplanen lyfter fram sex tematiska fokusområden och därutöver fyra nyckelfaktorer för genomförandet: styrning och uppföljning, lokalt och regionalt genomförande, partnerskap och samverkan samt internationellt ledarskap.

Närmare redogörelser för genomförandet av Agenda 2030 finns under respektive utgiftsområde.

Rättssäkerhet och effektivitet

En god förvaltningskultur motverkar korruption

Regeringen har arbetat för en god förvaltningskultur och mot korruption och andra oegentligheter i staten. De enskilda myndigheterna har ansvaret för att driva arbetet för en god förvaltningskultur och mot korruption och oegentligheter inom sina verksamhetsområden. Statskontoret har därutöver i uppgift att främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten.

Statskontoret har, efter uppdrag från regeringen i mars 2017 (Fi2017/01595/SFÖ), skapat ett statligt myndighetsnätverk mot korruption. Inom nätverket deltar för närvarande 230

myndigheter i en kompetenshöjande process för lärande och erfarenhetsutbyte. I arbetet riktas särskild uppmärksamhet mot myndigheter med stora inköp eller som verkar nära byggbranschen. Statskontoret presenterade i december 2017 rapporten *Ett stärkt ledarskap mot korruption och andra oegentligheter i statsförvaltningen* (Statskontoret 2017:111). Som bilaga till rapporten finns av Statskontoret utarbetade riktlinjer för hur statliga myndigheter kan arbeta för att underlätta för anställda, uppdragstagare, leverantörer eller kunder som vill meddela misstankar om oegentligheter.

Regeringen har också beslutat om ändringar i förordningen om intern styrning och kontroll som förtydligar att processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Reglerna träder i kraft den 1 januari 2019.

Samordnade tjänster för ökad effektivitet

Ett delmål för den statliga förvaltningspolitiken är att den statliga förvaltningen ska vara effektiv. Statens servicecenter och Kammarkollegiet bidrar till effektiviseringsarbetet genom att tillhandahålla service inom främst det statliga området avseende bl.a. ekonomi- och löneadministration och relaterade system- och driftslösningar, inköpsamordning, fordringsbevakning, riskhantering och kapitalförvaltning.

Statens servicecenter redovisade för 2017 ett resultat på 3,6 miljoner kronor. Det är första gången som myndigheten redovisar ett positivt resultat på helårsbasis. Myndigheten hade 2012 ett ingående underskott som uppgick till 78 miljoner kronor.

Den omsättning som användningen av Kammarkollegiets ramavtal ger upphov till minskade från 14,1 miljarder kronor 2016 till 13,6 miljarder kronor 2017. Minskningen beror främst på utvecklingen av kommunernas avrop inom it-området. I slutet av 2017 fanns 1 898 tecknade ramavtal med 724 unika leverantörer inom 42 ramavtalsområden. Av leverantörerna hade 64 procent upp till 49 anställda och 84 procent upp till 199 anställda. De statliga myndigheternas avrop stod för 77 procent av omsättningen under året. Resterande 23 procent utgjordes av omsättning hänförlig till avrop av organisationer inom kommunsektorn.

Att 2011 samla ramavtalen hos Kammarkollegiet, för att uppnå stordriftsfördelar, har

inneburit fördelar för staten totalt sett. Det belopp som drivs in med hjälp av Kammarkollegiets tjänster för fordringar och indrivning ökade från 98 miljoner kronor 2016 till 130 miljoner kronor 2017. Ökningen var 32 procent jämfört med 2016 och 124 procent jämfört med 2015. Antalet uppdragsgivare har ökat något, från 137 till 139 myndigheter.

Marknadsvärdet av det kapital som förvaltas av Kammarkollegiet ökade 2017 med 9,9 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till 206 miljarder kronor. I verksamheten görs bl.a. en prövning av i vilka bolag som investeringar bör ske, med hjälp av internationella standarder och normer som rör miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och korruption. Myndigheten har även en egen policy för ansvarsfulla investeringar.

Premieintäkterna i Kammarkollegiets försäkringsverksamhet ökade till 204 miljoner kronor 2017, vilket var en ökning med 1 procent jämfört med 2016. Premierna för fordonsförsäkringarna höjdes och premierna för personskador sänktes, båda till följd av skadeutfallet. Myndighetens mål är att driftskostnaderna i förhållande till premieintäkterna över tid ska understiga 20 procent. För 2017 uppgick andelen till 17 procent.

Kvalitet, service och tillgänglighet

Spridningen av statliga myndigheter har ökat

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den statliga närvaron bör öka i hela landet (bet. 2015/16NU17, rskr. 2015/16:201, samt bet. 2015/16:FiU25, rskr. 2015/16:208). Tillsammans med tidigare beslut om lokalisering av myndigheter från Stockholms län, myndigheters egna initiativ om lokaliseringar och utbyggnaden av vissa myndigheter har under perioden 2014–2018 beslut fattats som medför att den statliga närvaron runt om i Sverige, utanför Stockholms län, kommer att öka med över 2 000 statliga jobb.

Tillkännagivandet är inte slutbehandlat. Under senare år har flera nya myndigheter lokaliserats utanför Stockholms län. Jämställdhetsmyndigheten har nu startat sin verksamhet i Göteborg och Myndigheten för digital förvaltning i Sundsvall. Regeringen har vidare beslutat att lokalisera Myndigheten för arbetsmiljökunskap till Gävle.

De statliga myndigheternas närvaro i storstädernas ytterområden har också ökat. Delegationen mot segregation har lokaliserats till

Huddinge. Likaså har regeringen beslutat att Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ska lokaliseras till Botkyrka.

Utvecklad service över hela landet

I syfte att säkerställa och stärka tillgången till lokal statlig service för medborgare och företag i hela landet ska Statens servicecenter ansvara för en samlad serviceorganisation för lokal statlig service, där den nuvarande servicekontorsverksamheten ingår. Regeringen har uppdragit åt Statens servicecenter att förbereda inordnandet av uppgiften att tillhandahålla lokal statlig service åt Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket vid servicekontor den 1 juni 2019 (Fi2018/02985/SFÖ). Som ett led i att stärka den statliga lokala servicen har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket på regeringens uppdrag etablerat tio nya servicekontor under 2018.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 Statskontoret

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret

Tusental kronor

2017	Utfall	96 162	Anslags-sparande	761
2018	Anslag	97 727 ¹	Utgifts-prognos	97 304
2019	Förslag	97 616		
2020	Beräknat	100 076 ²		
2021	Beräknat	102 384 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 98 686 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 99 721 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statskontorets förvaltningsutgifter och för regeringens behov av vissa förvaltningspolitiska insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Statskontoret

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	96 727	96 727	96 727
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	889	2 264	3 495
Beslut		1 085	2 161
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	97 616	100 076	102 384

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 889 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Regeringen föreslår att 97 616 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statskontoret* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 100 076 000 kronor respektive 102 384 000 kronor.

4.4.2 1:2 Kammarkollegiet

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet

Tusentals kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	59 682		2 912
2018	Anslag	73 123 ¹	Utgifts- prognos	74 999
2019	Förslag	72 009		
2020	Beräknat	71 070 ²		
2021	Beräknat	66 758 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 70 078 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 65 012 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kammarkollegiets förvaltningsutgifter och för förvaltningsutgifter för vissa nämnder. Anslaget får även användas för

att bevaka statens rätt och andra allmänna intressen samt utbetalning av vissa mindre skadeståndsansättningar.

Kompletterande information

De ovan angivna nämnderna är Alkoholsortimentsnämnden, Fideikommissnämnden, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens nämnd för arbetstgares uppfinningar, Statens skaderegleringsnämnd och Statens överklagandenämnd.

Med mindre skadeståndsansättningar avses utbetalningar upp till 600 000 kronor enligt 4 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	5 131		18 788	-13 657
Prognos 2018	5 200		24 652	-19 452
Budget 2019	5 200		25 268	-20 068

Den avgiftsbelagda offentligrättsliga verksamheten avser auktorisation av tolkar m.m. och stiftelserätt. Intäkterna disponeras inte av Kammarkollegiet.

Tabell 4.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	207 046	196 673	10 373
Prognos 2018	217 763	219 809	-2 046
Budget 2019	221 391	223 522	-2 131

Kammarkollegiets verksamhet finansieras till större delen av avgifter från uppdragsverksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.7 Härlledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Kammarkollegiet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	71 923	71 923	71 923
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	714	1 742	2 665
Beslut	-628	-2 595	-7 830
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	72 009	71 070	66 758

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 86 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Den nya lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier (prop. 2017/18:55, bet. 2017/18:KU19, rskr. 2017/18:153) trädde i kraft den 1 april 2018. Kammarkollegiet ansvarar för utbyggnad av regelverk avseende ökad insyn i partiets finansiering. Myndighetens medel för uppgiften minskas 2019 med 3 069 000 kronor enligt plan. Anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse och anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* under samma utgiftsområde ökas sammantaget med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 1 200 000 kronor med anledning av att omfattningen av de administrativa och handläggande uppgifter som Kammarkollegiet utför åt Statens överklagandenämnd bedöms öka. Medel behöver tillföras för att denna verksamhet ska kunna bedrivas. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

Regeringen har vidare föreslagit en ny lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, som innebär att den nuvarande radio- och tv-avgiften ersätts med en individuell public service-avgift (prop. 2017/18:261). Kammarkollegiet ska förvalta det public service-konto som avses inrättas med anledning av den nya lagen. Under förutsättning att riksdagen antar den ovan angivna lagen behöver anslaget ökas med

1 000 000 kronor fr.o.m. 2019. Finansiering sker genom att anslaget 11:5 *Stöd till taltidningar* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 72 009 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 71 070 000 kronor respektive 66 758 000 kronor.

Kredit avseende nya myndigheter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter.

Skälen för regeringens förslag: I avvaktan på ett riksdagsbeslut om anslag för ändamålet anser regeringen att tillgångar och övriga utgifter för nya myndigheters räkning tillfälligt bör finansieras med en kredit hos Kammarkollegiet. När en myndighet har bildats bör anskaffningen av tillgångar eller övriga utgifter, inklusive ränta, regleras genom betalning av krediten. Under den senaste femårsperioden har en kredit av detta slag årligen utnyttjats med mellan 0 och 17 770 231 kronor. Under 2018 har hittills 6 969 138 kronor av krediten utnyttjats. För vilka nya myndigheter som krediten behöver utnyttjas 2019, och i vilken utsträckning, är svårt att bedöma.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 250 000 000 kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

Kredit avseende det statliga försäkringssystemet

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet.

Skälen för regeringens förslag: Det behövs en kredit för att finansiera enstaka stora skador eller anhopningar av skador som hanteras inom det statliga försäkringssystemet. En utnyttjad kredit ska återbetalas inom ramen för systemet. Om den sammanlagda försäkringsersättningen som Kammarkollegiet ska betala för en enskild skadehändelse överstiger 50 000 000 kronor, ska dock regeringen besluta om hur det överstigande beloppet ska finansieras utanför det statliga försäkringssystemet.

4.4.3 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	161 420		3 485
2018	Anslag	171 248 ¹	Utgifts- prognos	167 631
2019	Förslag	166 389		
2020	Beräknat	167 372 ²		
2021	Beräknat	169 054 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 165 095 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 164 778 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekonomistyrningsverkets förvaltningsutgifter och för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Kompletterande information

Det verksamhetsstöd som avses regleras i 26 a § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (RK Statsbudgetstöd).

Tabell 4.9 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	25 858	24 508	1 350
(varav tjänsteexport)	24	141	-117
Prognos 2018	11 900	10 900	1 000
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Budget 2019	13 000	12 500	500
(varav tjänsteexport)	0	0	0

Uppdragsverksamheten avser områdena Eko-
omisk styrning, Administrativa system och
Tjänsteexport.

Regeringens överväganden

**Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för
1:8 Ekonomistyrningsverket**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	174 581	174 581	174 581
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 630	4 060	6 203
Beslut	14 200	13 084	12 916
Överföring till/från andra anslag	-24 022	-24 353	-24 645
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	166 389	167 372	169 054

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget samman-
taget minskas med 8 192 000 kronor jämfört med
den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor 2019
med anledning av att den uppgift som myndig-
heten haft avseende e-handel i staten fr.o.m. den
1 september överförs till Myndigheten för digital
förvaltning.

Enligt artikel 9 i Europaparlamentets och
rådets förordning (EU) nr 1306/2013 genomförs
årligen revision av Sveriges användning av EU:s
jordbruksfonder. Medel överförs regelbundet till
anslaget från anslaget 1:17 Åtgärder för lands-
bygdens miljö och struktur under utgiftsområde 23
Areella näringar, landsbygd och livsmedel för
finansiering av revisionen. Då finansieringen för

perioden 2016–2018 upphör minskar anslaget med 14 022 000 kronor. Samtidigt påbörjas en ny period 2019, vilket innebär en ökning av anslaget med 14 200 000 kronor.

Regeringen föreslår att 166 389 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Ekonomistyrningsverket* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 167 372 000 kronor respektive 169 054 000 kronor.

4.4.4 1:19 Statens servicecenter

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 1:19 Statens servicecenter

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	3 104		
2018	Anslag	8 000 ¹	Utgifts- prognos	7 904
2019	Förslag	558 499		
2020	Beräknat	639 069 ²		
2021	Beräknat	625 325 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 631 304 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 611 738 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens servicecenters förvaltningsutgifter i den mån de inte finansieras med avgifter. Anslaget får även användas för Försäkringskassans, Pensionsmyndighetens, och Skatteverkets förvaltningsutgifter för lokal statlig service i avvaktan på att inordnas i Statens servicecenter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.12 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017 (varav tjänsteexport)	414 259	410 637	3 622
Prognos 2018 (varav tjänsteexport)	486 971	481 871	5 100
Budget 2019 (varav tjänsteexport)	648 160	638 160	10 000

Den avgiftsbelagda verksamheten vid Statens servicecenter finansieras med intäkter från de

myndigheter som är anslutna till Statens servicecenter. Statens servicecenter tillhandahåller tjänster inom ekonomiadministration, löneadministration och elektronisk beställnings- och fakturahantering.

Regeringens överväganden

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:19 Statens servicecenter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹			
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	-1	-1	-1
Beslut			
Överföring till/från andra anslag	558 500	639 070	625 326
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	558 499	639 069	625 325

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 558 499 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

I budgetpropositionen för 2018 anförde regeringen att den lokala statliga service som i dag bedrivs vid servicekontor i samverkan mellan Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket fr.o.m. den 1 januari 2019 ska samlas i en sammanhållen organisation som Statens servicecenter ska ansvara för (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 5).

Riksdagen har mot denna bakgrund beslutat att de ändamål och verksamheter som avser lokal statlig service vid servicekontor ska flyttas från utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2017/18:100; bet. 2017/18:KU40, rskr. 2017/18:419). Mot denna bakgrund ökas anslaget med 558 500 000 kronor för 2019. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Skatteverket* under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med 251 000 000 kronor,

anslaget 2:1 *Försäkringskassan* under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning med 262 600 000 kronor samt anslaget 2:1 *Pensionsmyndigheten* under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom med 44 900 000 kronor.

För att säkerställa att nödvändig reglering finns på plats innan verksamheten tas över av Statens servicecenter har genomförandet av den ovan beskrivna reformen flyttats fram till den 1 juni 2019 (Fi/02985/SFÖ). Anslagets ändamål bör mot denna bakgrund ändras så att anslaget även kan användas för Försäkringskassans, Pensionsmyndighetens, och Skatteverkets förvaltningsutgifter för lokal statlig service, i avvaktan på att verksamheten tas över av Statens servicecenter.

Regeringen föreslår att 558 499 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Statens servicecenter* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 639 069 000 kronor respektive 625 325 000 kronor.

5 Digitalisering och it inom offentlig förvaltning

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om digitalisering och it inom offentlig förvaltning, digital mognad, it-användning och it-investeringar i statsförvaltningen, e-handel i staten, elektronisk identifiering och underskrift, förvaltningsgemensam digital infrastruktur, t.ex. plattformar, tjänster, standarder och ramverk samt vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

Fram t.o.m. den 31 augusti 2018 omfattade området vidare myndighetsstyrning av E-legitimationsnämnden. Från och med den 1 september 2018 omfattar området Myndigheten för digital förvaltning.

5.2 Mål för digitaliseringen av offentliga förvaltningen

Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Vidare har regeringen gjort bedömningen att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag. Digitalt som förstahandsval innebär att den offentliga förvaltningen, när det är lämpligt, ska välja digitala lösningar vid utformningen av sin verksamhet. Samtidigt ska säkerheten och skyddet för den personliga integriteten säkerställas. Med det i beaktande ska det vara enkelt att digitalt komma i kontakt med

det offentliga Sverige och uppgifter ska om möjligt bara behöva lämnas en gång. Den offentliga förvaltningen ska vara effektiv och samarbeta samt återanvända information, uppgifter och gemensamma lösningar, när det är möjligt och lämpligt. Den offentliga förvaltningen ska vidare verka för öppenhet, innovation och delaktighet i digitala lösningar (prop. 2017/18:1 utg.omr 2 avsnitt 6.2).

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet används bl.a. en delmängd av indikatorerna inom digitaliseringspolitiken (utg.omr. 22 avsnitt 5.4.1), som visar andel män och kvinnor som har använt internet för att

- hämta information från myndigheters webbsidor,
- ladda ner blanketter från myndigheters webbsidor, och
- skicka in ifyllda blanketter.

I tidigare budgetpropositioner har konstaterats att indikatorerna inte mäter utvecklingen av helt digitala och automatiserade tjänster som myndigheterna erbjuder till privatpersoner och företag. Statistiska centralbyrån (SCB) har sedan föregående mätning utvecklat undersökningen som mäter it-användningen bland privatpersoner,

vilket har lett till ett förbättrat resultat när det gäller inskickade ifyllda blanketter.

För att följa upp utvecklingen på området används även internationella index och rankingar, främst EU-mätningarna eGovernment Benchmark 2017 och Digital Economy and Society Index 2017 (DESI), men även OECD:s rapporter OURdata Index och Government at a glance 2017 samt andra internationella rapporter. Även relevanta rapporter från andra statliga myndigheter används för att bedöma resultatet på området.

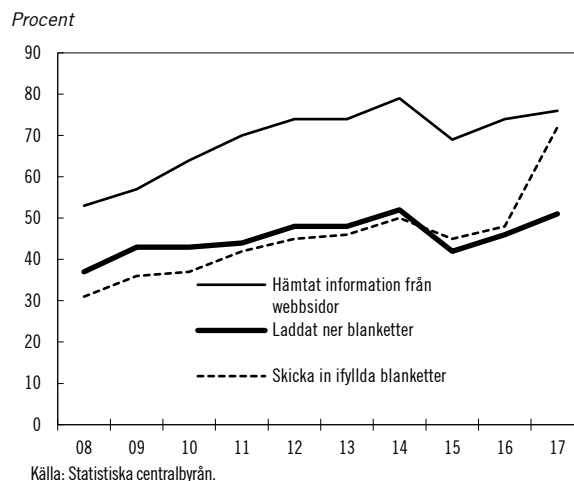
Utredningen om en effektiv styrning av nationella digitala tjänster i en samverkande förvaltning har i sitt slutbetänkande reboot – omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114) lämnat förslag avseende mål och uppföljning för området.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har inom ramen för uppdraget att ge stöd till regeringens satsning på e-förvaltning (Fi2017/00199/DF) både följt upp den offentliga förvaltningens digitalisering och påbörjat ett arbete med att ta fram ett nytt ramverk för uppföljning. Uppgiften att följa utvecklingen på området har numera övertagits av den nyligen inrättade Myndigheten för digital förvaltning.

5.3.2 Resultat

Enligt SCB:s statistik om it-användning bland privatpersoner ökade andelen personer som använt internet för att skicka in ifyllda blanketter till myndigheter mellan 2016 och 2017, från 45 till 69 procent för kvinnor, och från 50 till 74 procent för män. Den markanta ökningen bedöms vara en effekt av att det i undersökningen har tydliggjorts att med ifyllda blanketter avses exempelvis att via internet skicka in sin deklaration, att ansöka om studiemedel, föräldrapenning, sjukersättning, eller något annat.

Diagram 5.1 Kontakt med myndighet över internet

Andelen individer som använt internet för att hämta information från myndigheters webbsidor ökade från 74 procent 2016 till 76 procent 2017. Bland kvinnor sjönk andelen under samma period sjunkit från 77 till 76 procent. För män ökade andelen från 72 till 76 procent. Andelen är något lägre bland utrikes födda och bland personer med högst förgymnasial utbildning.

Sverige placerar sig generellt högt i jämförelser av digital förvaltning inom EU. I Europeiska kommissionens jämförande studie eGovernment Benchmark 2017 finns Sverige bland de fem bäst presterande länderna i EU och EFTA. I DESI ingår Sverige i gruppen högpresterande länder, men får sämre poäng inom bl.a. området digitala offentliga tjänster än inom övriga områden.

Av ESV:s rapport Digitaliseringen av den offentliga Sverige (ESV 2018:31) framgår att det finns stora skillnader såväl mellan den statliga och kommunala sektorn som inom respektive sektor. Fler kommuner än statliga myndigheter anger att bristande tillgång till nödvändig kompetens och gemensamma standarder samt den egna organisationens ledning och styrning av digitalisering utgör hinder mot digital utveckling.

Myndigheten för digital förvaltning

Som ett led i en förstärkt styrning på området har en ny myndighet inrättats, Myndigheten för digital förvaltning, som inledde sin verksamhet den 1 september 2018. Myndigheten har bl.a. i uppgift att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt att ansvara för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Myndigheten ska också bistå regeringen med

underlag för utvecklingen av digitalisering inom den offentliga förvaltningen. Vissa uppgifter och uppdrag som tidigare utförts av andra statliga myndigheter har överförts till den nya myndigheten.

En enklare vardag för medborgare

Sverige placerar sig högt i eGovernment Benchmark 2017 avseende tillgång till digitala tjänster som skapar en enklare vardag för medborgare och företag. Sverige utmärker sig bl.a. med att erbjuda mobilanpassade webbplatser och placerar sig näst bäst i EU när det gäller tillgången till offentliga digitala tjänster som används för att starta företag. Sedan den senaste mätningen 2014 har Sverige förbättrat sin placering för livshändelserna Starta företag, Studera och Förlora och hitta arbete (se tabell 5.1).

Tabell 5.1 Tillgång till digitala tjänster

Livshändelse	Sveriges placering (av 33 länder)	
	2017	Föregående mätning
Flytta	-	3
Starta företag	2	5
Åga och köra bil	-	5
Studera	4	7
Driva företag	-	10
Starta ett rättsligt förfarande	-	21
Förlora och hitta arbete	15	24
Familjeliv	5	-

Källa: EU e Government Benchmark (2017).

Europeiska kommissionen har undersökt utbudet av och automatiseringen i digitala tjänster, möjligheten för användare att ge återkoppling och mobilanpassning. Sverige uppnådde nästan 99 respektive 98 procent av möjliga poäng i mätningen för livshändelserna Starta företag och Studera. Sverige fick dock en lägre poäng avseende möjligheten för medborgare att kunna följa sina ärenden hos myndigheter. Enligt ESV kan den offentliga förvaltningen i större utsträckning involvera användaren vid utvecklingen av digitala tjänster (ESV 2018:31).

Under 2018 har regeringen lämnat förslag till en ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service (prop. 2017/18:299). Genom förslaget genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016

om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

E-legitimationer och e-underskrifter

Antalet e-legitimeringar och e-underskrifter i den offentliga förvaltningen ökade från 148 miljoner 2016 till 178 miljoner 2017. Under samma period ökade andelen statliga myndigheter, kommuner och landsting som erbjuder digitala tjänster med e-legitimation som identifieringsmetod från 40 procent till 58 procent. Sex statliga myndigheter, landstingens gemensamma tjänst 1177.se och Stockholms kommun står för sammanlagt 98 procent av antalet e-legitimeringar. Enligt E-legitimationsnämndens E-legitimationsenkät för 2017 står fem statliga myndigheter för sammanlagt 98 procent av e-underskrifterna.

Mina meddelanden

Antalet personer och företag som använder tjänsten Mina meddelanden ökade 2017 från 800 000 till 2 miljoner användare. Användarna väljer att få sin post till en av följande fyra anslutna brevlådor: Digimail, Eboks, Kivra och Min myndighetspost. På avsändarsidan finns 50 anslutna myndigheter och kommuner.

Öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet

I OECD:s rapporter OURData index och Government at a Glance, som mäter utbud av vissa data, tillgänglighet av öppna data på nationella portaler samt initiativ för att främja användning av öppna data, placerade sig Sverige 2017 på 28:e plats av 31 länder.

ESV konstaterar i sin uppföljning (ESV 2018:31) att 52 procent av statliga myndigheter, kommuner och landsting publicerar öppna data, vilken kan jämföras med 45 procent i Riksrevisionens granskning från 2016 (RiR 2016:14).

Den nationella portalen för att tillgängliggöra öppna data är oppnadata.se. Antalet dataset, dvs. samlingen av data i ett strukturerat format, som tillgängliggörs genom portalen ökade från 424 i april 2017 till 1 585 i maj 2018. Riksarkivet har i sin rapport slutrapportering av uppdraget att främja statliga myndigheters arbete med att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande konstaterat att det enligt användare av portalen finns behov av anpassningar för ökad användarvänlighet och att statliga myndigheter har behov av stöd avseende publicering av data. Riksarkivet

påpekar samtidigt att mognadsgraden kring öppna data ökat bland statliga myndigheter jämfört med 2017.

OECD konstaterar i sin översyn av den data-drivna förvaltningen i Sverige bl.a. att det finns behov av en övergripande styrning av den offentliga förvaltningens hantering av data, t.ex. genom en datapolicy (OECD 2018).

Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att vara projektledare för Hack for Sweden 2018 och 2019 (Fi2018/01235/DF). Hack for Sweden är ett initiativ som syftar till att öka kunskapen om och demonstrera värdet av tillgängliggörande och återanvändande av öppna offentliga data. Antalet deltagare i Hack for Sweden ökade 2018 med 25 procent jämfört med 2017, till totalt 220 deltagare.

Lantmäteriet, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Tillväxtverket har uppdrag inom de fyra värdekedjorna: samhällsbyggnadsprocessen, livsmedelskedjan, miljöinformation och förenklat företagande. Uppdragen ska genomföras tillsammans med Sveriges kommuner och landsting. Utvecklingsmyndigheterna bidrar med bl.a. sina öppna data till Hack for Sweden.

Lantmäteriet slutredovisade sitt uppdrag i januari 2018 och konstaterade i samband med detta bl.a. att det finns ett behov av en nationell samordning av tillgång till grundläggande information i samhällsbyggnadsprocessen (Lantmäterirapport 2018:1). Lantmäteriet har därefter fått i uppdrag att fortsätta verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess (Fi2018/00396/DF).

Naturvårdsverket har inrättat ett miljöinformationsråd som ska vägleda samverkan kring smart miljöinformation (utg.omr. 20 avsnitt 3.5). Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2017 visar att företagen upplever att regelbördan minskar inom bl.a. hotell- och restaurangbranschen (utg.omr. 24 avsnitt 3.5.4).

Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Grunddata och informationsutbyte

Vissa grunddata utbyts fr.o.m. 2017 avgiftsfritt mellan statliga myndigheter (prop. 2016/17:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.5.1). Utbytet av uppgifter i bolagsregistret ökade med 58 procent mellan 2016 och 2017, vilket ska jämföras med en ökning om 20 procent mellan 2015 och 2016. Antalet statliga myndigheter som använder uppgifter i bolagsregistret har också ökat.

Effektiv it-användning

ESV har sedan 2015 följt upp digitaliseringen av det offentliga Sverige. En jämförelse mellan 2016 och 2017 visar att de statliga myndigheternas mognad avseende digitalisering och it-användning inte har förändrats sedan redovisningen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 6.3.2). Enligt ESV finns det ett behov av förbättrad styrning hos de statliga myndigheterna, särskilt avseende it-försörjning, informationssäkerhet och nyttorealiserings.

År 2017 bedrev 58 statliga myndigheter 191 strategiska it-projekt, med en samlad budget om 11 miljarder kronor. Generellt sett visar ESV:s mätning att de statliga myndigheterna saknar viktiga förutsättningar för att effektivt kunna realisera nyttorna av dessa projekt (ESV 2017:13).

5.4 Budgetförslag

5.4.1 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

Tusental kronor				
2017	Utfall	72 776	Anslags-sparande	3 152
2018	Anslag	180 383 ¹	Utgifts-prognos	176 456
2019	Förslag	231 682		
2020	Beräknat	178 216 ²		
2021	Beräknat	159 658 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 175 718 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 155 533 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för digital förvaltnings förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för styrning, samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och andra förvaltningsgemensamma tjänster och funktioner.

Regeringens överväganden

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	177 050	177 050	177 050
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 632	4 173	6 371
Beslut		-56 761	-78 168
Överföring till/från andra anslag	53 000	53 754	54 406
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	231 682	178 216	159 658

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 54 632 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Riksdagen har beslutat att de ändamål och verksamheter som avser uppgiften att tillhandahålla tjänsten Mina meddelanden ska flyttas från utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2017/18:100, bet. 2017/18:FiU20, rskr. 2017/18:434). Mot denna bakgrund ökas anslaget med 43 000 000 kronor 2019. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Skatteverket* under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas vidare med 10 000 000 kronor med anledning av att Myndigheten för digital förvaltning övertagit uppgiften att främja arbetet med e-handel i staten, som ESV tidigare ansvarat för. Denna verksamhet bedöms inte kunna bedrivas med en oförändrad anslagsnivå. Finansiering sker genom att anslaget 1:8 *Ekonomistyrningsverket* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 231 682 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Myndigheten för digital förvaltning* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget uppgå till 178 216 000 kronor respektive 159 658 000 kronor.

6 Statliga arbetsgivarfrågor

6.1 Omfattning

Området Statliga arbetsgivarfrågor omfattar personal- och lönepolitiska frågor, såsom löneutveckling, pensionsvillkor, arbets- och anställningsvillkor avseende offentliga anställningar, statlig arbetsrätt och kompetensförsörjning inom staten. I området ingår bl.a. frågor om arbetsmiljö och hälsa, jämställdhet, mångfald och värdegrundarbete inom staten. Till området hör Arbetsgivarverket, Statens tjänstepensionsverk (SPV) och följande nämnder: Statens ansvarsnämnd, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens överklagandenämnd, Offentliga sektorns särskilda nämnd och Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse (Trygghetsstiftelsen).

Regeringen har satt upp följande delmål för de statliga arbetsgivarna.

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

6.2 Mål för statliga arbetsgivarfrågor

Regeringens mål för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Målet utgår från den långtgående arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten. Arbetsgivarpolitiken utvecklas i samverkan mellan myndigheterna och samordnas av Arbetsgivarverket. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Att de statsanställda avspeglar befolkningens sammansättning har betydelse för legitimiteten och allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen. Ett respektfullt och värdigt bemötande i kontakten med allmänheten är av stor vikt för förtroendet.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten är långtgående och följs årligen upp av regeringen.

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till regeringens mål och delmål används i huvudsak följande indikatorer:

- myndigheternas arbete med kompetensförsörjningen,
- personalförsörjningsläget i staten,
- utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden,
- andelen kvinnor på ledande befattningar i staten,

- löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten,
- andelen anställda med utländsk bakgrund på olika nivåer i staten,
- den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten,
- utvecklingen av nybeviljade sjukpensioner i staten, och
- utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet (PSA).

År 2017 var 261 211 personer, varav 52 procent kvinnor och 48 procent män, anställda i den statliga sektorn. Detta motsvarade 5,4 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden. Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av kvinnorna och 96 procent av männen en heltidsanställning. Heltid är således norm inom statsförvaltningen. I bilagan till utgiftsområdet ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten samt kompletterande information avseende uppföljningen av regeringens delmål.

6.3.2 Resultat

En samordnad statlig arbetsgivarpolitik

I detta avsnitt redovisas hur myndigheterna inom området och Trygghetsstiftelsen bidragit till regeringens mål att den statliga arbetsgivarpolitiken ska vara samordnad.

Arbetsgivarverket

Arbetsgivarverket är både en förvaltningsmyndighet under regeringen och en medlemsorganisation. Myndigheten har vidare i uppgift att utföra stabsuppgifter åt regeringen, bl.a. att utge en författningssamling. Brister har under 2018 påtalats för Arbetsgivarverket när det gäller publiceringen av författningar i verkets författningssamling.

Den statliga arbetsgivarpolitiken utvecklas genom samverkan mellan Arbetsgivarverkets medlemmar och samordnas av myndigheten. Arbetsgivarverket förhandlar och sluter kollektivavtal på statens vägnar för det statliga avtalsområdet. Myndigheten företräder vidare med-

lemmarna i arbetstvister och svarar för information, rådgivning och utbildning i arbetsgivarfrågor.

Alla statliga myndigheter som har arbetsgivaransvar är medlemmar i Arbetsgivarverket. Enligt Arbetsgivarverkets årsredovisning för 2017 företrädde myndigheten därutöver detta år 28 icke-obligatoriska medlemmar med anknytning till det statliga området. Dessa medlemmar har sammanlagt ca 5 000 anställda, vilket utgör ca 2 procent av samtliga anställda som är knutna till medlemsorganisationen. Vidare har Arbetsgivarverket serviceavtal med riksdagen och dess myndigheter samt med Kungliga Hovstaterna. Arbetsgivarverket ger därutöver service till tre nordiska myndigheter och till Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Arbetsgivarverket är en avgiftsfinansierad myndighet, vars verksamhet finansieras av medlemsavgifter. Medlemsavgiften har de senaste åren uppgått till 0,085 procent av respektive medlems bruttolönesumma, men sänktes för 2017 till 0,08 procent. För 2018 är medlemsavgiften åter 0,085 procent. År 2017 uppgick intäkterna från medlems- och serviceavgifter till drygt 86 miljoner kronor, vilket ska jämföras med ca 88 miljoner kronor 2016. Totalt uppgick intäkterna för Arbetsgivarverket, i form av avgifter och andra ersättningar, till drygt 93 miljoner kronor 2017, vilket ska jämföras med drygt 95 miljoner kronor 2016.

Avtal

För arbetstagare inom det statliga avtalsområdet gäller ramavtalen om löner m.m. (RALS). Avtalsrörelsen 2017 resulterade i treåriga RALS-avtal med Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O) och med Seko, service- och kommunikationsfacket. Avtalen gäller fram t.o.m. den 30 september 2020. I dessa avtal finns under de tre åren en s.k. oenighetsbilaga på totalt 6,5 procent. Detta innebär att medlemmarna i respektive kollektiv vid oenighet som grupp ska vara garanterade löneökningar i en takt om 2,2 procent per den 1 oktober 2017, 2,0 procent per den 1 oktober 2018 och 2,3 procent per den 1 oktober 2019. Med Sveriges akademikers centralorganisation (Saco-S) gäller RALS sedan 2010 tillsvidare.

Arbetsgivarpolitiska strategin, råd och stöd

Arbetsgivarverket bedriver tillsammans med medlemmarna ett målmedvetet arbete inom

ramen för den arbetsgivarpolitiska strategin som gäller fram t.o.m. 2020. Arbetet har lett till både resultat i sakfrågorna och till nya sätt att samverka. Exempelvis har verkets arbete med att digitalisera stödet i arbetsgivarfrågor intensifierats.

Arbetsgivarverkets medlemsråd har, efter beslut av verkets styrelse den 1 september 2017, reducerats från tre till två. Medlemsråden består av företrädare för medlemmarna och är rådgivande till verkets styrelse.

Arbetsgivarverket har genomfört en satsning för att stödja de myndigheter som fått i uppdrag att lokalisera hela eller delar av sin myndighet från Stockholm till annan ort. Nätverk har skapats för att erbjuda bred samverkan. Både generellt kunskapsstöd och riktad rådgivning, anpassad till specifika behov, har tillhandahållits.

Medlemsundersökning

Från och med 2016 skickas Arbetsgivarverkets medlemsundersökning till respektive medlems högsta chef och besvaras i samverkan mellan chefen och medlemsföreträdaren i Arbetsgivarverket (personalchef eller liknande).

Den första delen av undersökningen har fokus på Arbetsgivarverkets uppdrag och frågorna rör medlemmarnas nöjdhet när det gäller kärnverksamheten, t.ex. förhandling, rådgivning, utbildning och kommunikation. Utfallet låg 2017 i denna del i intervallet 53–82 procents nöjdhet, vilket kan jämföras med 46–72 procent 2016.

Den andra delen av undersökningen följer upp några av de indikatorer som ska följa utvecklingen mot målbilderna i arbetsgivarpolitiska strategin. Utfallet låg 2017 i denna del i intervallet 44–73 procents nöjdhet, vilket kan jämföras med 25–71 procent 2016.

Svarsfrekvensen på undersökningen 2017 uppgick till 71 procent, vilket kan jämföras med 67 procent 2016.

Statens tjänstepensionsverk

SPV ansvarar för frågor som rör den statliga tjänstepensioneringen och statens tjänstegrupp-livförsäkring.

Den statliga försäkringsmodellen

SPV har det övergripande ansvaret för att försäkringstekniskt korrekta kostnader beräknas för statliga tjänstepensioner och liknande förmåner. I detta ingår att SPV med tillgängligt underlag ska

påföra arbetsgivarna rätt premier utifrån ett statsfinansiellt perspektiv.

Ingen förändring har skett när det gäller finansieringen av SPV i förhållande till den beskrivning som lämnades i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 7).

Den ekonomiska ställningen i försäkringsrörelsen framgår av konsolideringsgraden, dvs. tillgångarna i förhållande till skulderna. Konsolideringsgraden i sparrörelsen uppgick till 104,0 procent vid utgången av 2017, vilket kan jämföras med 104,3 procent vid utgången av 2016. Det av SPV beslutade målet att nå en konsolideringsgrad på 106 procent i sparrörelsen till slutet av 2018 ses för närvarande över av myndigheten.

Prestationer

SPV:s driftkostnader jämförs sedan flera år tillbaka med motsvarande kostnader för tjänstepensionsföretaget Alecta. Jämförelsen görs utifrån nyckeltalet driftkostnadsprocent, som sätter driftkostnaderna i relation till premieinkomsterna. SPV:s driftkostnadsprocent minskade från 2,5 till 2,1 mellan 2016 och 2017. Uppgifter om Alectas driftkostnadsprocent finns endast för 2016, då den uppgick till 1,7. Driftkostnadsprocent är dock ett trubbigt nyckeltal, eftersom premieinkomsterna kan variera mellan olika år, exempelvis beroende på ändringar i de försäkringstekniska antagandena och premieregleringar av engångskaraktär. Arbeta med att hitta ett nytt nyckeltal pågår.

SPV utför även kvalitetskontroller av sina prestationer. Kontrollerna utförs sedan 2016 ur ett riskbaserat perspektiv, genom att mer riskfyllda områden kontrolleras efter ett rullande schema på fem år. De kommande åren kommer resultaten därför inte vara direkt jämförbara. Utifrån bl.a. resultaten av kvalitetsgranskningarna bedöms kvaliteten som god inom tre av fyra områden och hög inom ett område.

SPV hanterar återkrav som beror på att för mycket pension eller ersättning betalats ut. De belopp som bedömts möjliga att återkräva uppgick 2017 till 0,06 procent av de totala utbetalningarna under samma år, vilket kan jämföras med 0,07 procent 2016.

Pensionsinformation och kundnöjdhet

SPV erbjuder pensionsinformation genom tjänsten Min Pension och sin egen webbplats med tjänsten Dina pensionssidor. För att mäta olika målgruppers bedömning av kvaliteten i SPV:s

tjänster gör SPV årliga och löpande undersökningar. Den övergripande nöjdheten bland arbetsgivarna uppgick 2017 till 80 på en 100 gradig skala, vilket kan jämföras med 85 år 2016. Nöjdheten bland de statligt anställda uppgick till 50 och bland pensionärer till 69. Anledningen till det förhållandevis låga resultatet bland de anställda är att dessa uppger att de har låg kännedom om förmåner kopplade till tjänstepension från sin statliga anställning samt om var de kan få mer information och om vad SPV har för roll. Män upplever sig vara något mer engagerade än vad kvinnor gör. I övrigt är skillnaderna mellan könen inte stora.

Ekonomiskt utfall

SPV har tre verksamhetsområden: statlig pensionsverksamhet m.m., inomstatliga pensionsuppdrag och pensionsverksamhet på uppdrag, varav området statlig pensionsverksamhet m.m. är störst. Verksamheten i det området ska bedrivas med full kostnadstäckning över tid. Verksamhetsutfallet för 2017 var negativt och uppgick till ca -14 miljoner kronor.

Inom området inomstatliga pensionsuppdrag erbjuder SPV tjänsten enklare pensionshantering, för att underlätta de administrativa processer som myndigheterna ska hantera i samband med tjänstepensioneringar. Tjänsten tillhandahålls fr.o.m. den 1 augusti 2018 avgiftsfritt till myndigheterna. Dessförinnan bedrevs verksamhetsområdet med full kostnadstäckning. Verksamhetsutfallet uppgick 2017 till 0,4 miljoner kronor.

SPV bedriver uppdragsverksamhet enligt den affärsstrategi som regeringen fastställt (S2011/00054/ESA). Målet för verksamheten är att generera ett verksamhetsutfall, exklusive räntetäkter avseende balanserade vinstmedel, som på lång sikt motsvarar minst 6 procent av verksamhetens intäkter. Områdets ekonomiska resultat 2017 bidrog till att detta mål nåddes för sjunde året i följd.

Nämndmyndigheter inom området

Till området hör fyra nämndmyndigheter, som prövar vissa frågor inom den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken.

Statens ansvarsnämnd

Statens ansvarsnämnd prövar frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, avstängning och läkarundersökning med tvång beträffande

statligt anställda i högre befattningar. Till denna krets hör bl.a. myndighetschefer, domare, åklagare och professorer.

År 2017 hade nämnden 5 sammanträden och därutöver fattades några beslut efter skriftlig beredning. Av tabell 6.1 framgår utvecklingen av antalet anmälningsärenden som inletts i behörig ordning de senaste tre åren.

Tabell 6.1 Ärenden vid Statens ansvarsnämnd

Antal ärenden	2015	2016	2017
Pågående ärenden	4	1	1
Inkomna ärenden	8	8	12
Avgjorda ärenden	11	8	12
- varav avsked/avstängning	2	1	1
- varav läkarundersökning	0	0	0
- varav åtalsanmälan	2	1	5
- varav disciplinansvar	3	0	1
- varav avskrivna ärenden	4	6	6 ¹
Kvarstående ärenden	1	1	1

Källa: Statens ansvarsnämnd

¹ I ett avskedandeärende fattades två beslut, ett avseende åtalsanmälan och ett senare där frågan om avskedande skrevs av efter återkallelse av anmälan.

Svea hovrätt utför administrativa uppgifter åt nämnden. Dess förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd utövar vissa befogenheter som tillkommer arbetsgivaren enligt de statliga pensionsbestämmelserna i deras lydelse den 31 december 1991 eller tidigare. Nämnden prövar vidare vissa frågor enligt den statliga grupplivförsäkringen.

Twister rörande den statliga grupplivförsäkringen avgörs av Skiljenämnden för grupplivfrågor, som består av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

År 2017 sammanträdde Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd tre gånger. Av tabell 6.2 framgår hur många ärenden som nämnden har avgjort under de senaste tre åren.

Tabell 6.2 Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Antal ärenden	2015	2016	2017
Pågående ärenden	0	0	0
Inkomna ärenden	9	12	8
Avgjorda ärenden	9	12	8
- varav grupplivärenden	9	12	8
- varav pensionsärenden	0	0	0
Kvarstående ärenden	0	0	0

Källa: Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

SPV utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor har till uppgift att pröva frågor om tvister om tillämpningen av PSA. Skiljenämnden prövar vidare överklaganden av beslut av Kammarkollegiet om bl.a. ersättning vid skada i skolan eller i samband med arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Nämnden prövar även andra frågor i den utsträckning som det framgår av avtal, författningar eller beslut.

Av tabell 6.3 framgår hur många ärenden som prövats av skiljenämnden under de senaste tre åren. Skiljenämnden har justerat uppgifterna för 2015, varför dessa skiljer sig från de uppgifter som lämnades i budgetpropositionen för 2018.

Tabell 6.3 Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Antal ärenden	2015	2016	2017
Pågående	91	54	61
Inkomna	171	162	158
Återförvisade	0	1	1
Avgjorda (i sak)	192	141	115
- varav PSA	120	88	57
- varav författningsreglerade	72	53	58
Avgjorda (övriga)	16	13	20
Kvarstående ärenden	54	61	83

Källa: Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Det kom in fler ärenden till skiljenämnden under de senaste tre åren än tidigare. År 2017 genomförde skiljenämnden 8 sammanträden, vilket ska jämföras med 10 sammanträden 2016 och 12 sammanträden 2015.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt skiljenämnden. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet*.

Statens överklagandenämnd

Statens överklagandenämnd prövar överklaganden av beslut i anställningsärenden i statsförvaltningen, med undantag av universitets- och högskolesektorn¹. Nämnden prövar även överklaganden av beslut om utbildning i skydd mot olyckor (övriga ärenden) och beslut som rör totalförsvarspiktiga (försvarsmaktsärenden).

År 2017 genomförde nämnden 20 sammanträden. Av tabell 6.4 framgår antalet inkomna och avgjorda ärenden under de senaste tre åren och i hur många av dessa som ändringar gjordes i det överklagade beslutet, genom bifall eller återförvisning till myndigheten för förnyad prövning.

Tabell 6.4 Ärenden vid Statens överklagandenämnd*Anställningsärenden och övriga ärenden*

Antal ärenden	2015	2016	2017
Inkomna ärenden	1 517	1 515	1 553
Avgjorda ärenden	1 541	1 389	1 080
- varav bifall/återförvisning	36	28	64

Försvarsmaktsärenden

Antal ärenden	2015	2016	2017
Inkomna ärenden	213	125	251
Avgjorda ärenden	229	189	188
- varav bifall/återförvisning	0	2	5

Källa: Statens överklagandenämnd.

Nämnden har som mål att ett ärende ska vara avgjort senast tre månader från ankomstdagen. Måluppfyllelsen för 2017 var 60 procent, vilket ska jämföras med 84 procent för 2016 och 95 procent för 2015. Nedgången beror delvis på en oväntat hög personalomsättning.

¹ Överklagade anställningar inom denna sektor prövas av Överklagandenämnden för högskolan.

Beslutet om att återinföra mönstring och grundutbildning med värnplikt bedöms ge upphov till kostnadsökningar för nämnden i form av ökad administration och handläggning.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Dess förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* och uppgick 2017 till 3 451 000 kronor, vilket kan jämföras med 4 276 000 kronor 2016. Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2018 tillfördes Kammarkollegiet 1 200 000 kronor för att hantera kostnadsökningar hänförliga till nämnden (prop. 2017/18:99, bet. 2017/18:FiU21, rskr. 2017/18:435).

Offentliga sektorns särskilda nämnd

Offentliga sektorns särskilda nämnd tillkom genom det s.k. särskilda huvudavtalet den 29 november 1976 för den offentliga sektorn. Avtalet ingicks i anslutning till arbetsrättsreformen 1977 (prop. 1975/76:105). På begäran av förhandlande part ska nämnden i sitt utlåtande ange om den anser att ett kollektivavtal i något visst ämne skulle kränka den politiska demokratin.

Nämnden består av representanter för arbetsgivar- respektive arbetstagsidan samt riksdagen. Nämnden har hittills endast behandlat ett ärende, som avgjordes 1995. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Trygghetsstiftelsen

Trygghetsstiftelsen bildades av staten och de statsanställdas huvudorganisationer 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Den 1 januari 2015 ersattes trygghetsavtalet av ett avtal om omställning. Trygghetsstiftelsen har fått i uppdrag att bedriva verksamhet enligt det nya avtalet.

Trygghetsstiftelsens verksamhet finansieras genom avgifter från statliga myndigheter och andra arbetsgivare som omfattas av avtalet om omställning. Avgifterna fastställs genom centrala kollektivavtal. Den totala avgiften för stiftelsen var oförändrad 2017 och uppgick till 0,3 procent av arbetsgivarnas lönesummor. Avgiftsintäkterna uppgick till sammanlagt 328 miljoner kronor 2017, vilket ska jämföras med 310 miljoner kronor 2016 och 304 miljoner kronor 2015.

Antalet anmälda till Trygghetsstiftelsen

När en statsanställd blir uppsagd på grund av arbetsbrist, eller innehaft en tidsbegränsad anställning som löpt ut och som omfattas av avtalet om omställning, skickas en anmälan till Trygghetsstiftelsen. Detsamma gäller om någon till följd av omlokalisering väljer att inte följa med till den nya orten och därför säger upp sig.

Som framgår av tabell 6.5 uppgick antalet anmälda 2017 till 2 427 personer, vilket var en högre nivå än åren dessförinnan. Andelen kvinnor respektive män som anmäls är relativt jämn. De senaste tre åren har dock andelen män varit något högre än andelen kvinnor. Andelen av dem som anmäls till Trygghetsstiftelsen och som lämnat en tidsbegränsad anställning minskade något och uppgick 2017 till 76 procent.

Tabell 6.5 Anmälda till Trygghetsstiftelsen

	2015	2016	2017
Kvinnor	49 %	47 %	47 %
Män	51 %	53 %	53 %
Tillsvidareanställda	25 %	22 %	24 %
Tidsbegränsat anställda	75 %	78 %	76 %
Antal	2 189	2 305	2 427

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Vid utgången av 2017 var det totalt 3 394 personer som inte hade fått en permanent lösning på sin situation. Av dem hade 53 procent en tillfällig lösning eller deltog i en målinriktad åtgärd.

De som lämnade Trygghetsstiftelsen

De som lämnar Trygghetsstiftelsen har antingen fått en permanent lösning eller så har tidsgränsen för trygghetsavtalet respektive ramtiden för avtalet om omställning infallit, vilket innebär att de inte längre omfattas av stiftelsens verksamhet.

År 2017 var det en något lägre andel kvinnor än män som lämnade Trygghetsstiftelsen (se tabell 6.6). Tidigare har andelen kvinnor varit högre än andelen män.

Tabell 6.6 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

	2015	2016	2017
Kvinnor	52 %	50 %	49 %
Män	48 %	50 %	51 %
Antal	2 955	2 569	2 843

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Majoriteten av de som 2017 lämnade Trygghetsstiftelsen var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn.

Av de som hade lämnat en tillsvidareanställning fick 84,6 procent (82,4 procent av kvinnorna och 86,9 procent av männen) 2017 ett nytt arbete eller en annan lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut kan jämföras med 81,1 procent 2016 och 73,4 procent 2015. Av de personer som hade lämnat en tidsbegränsad anställning fick 88 procent (87,4 procent av kvinnorna och 88,5 procent av männen) 2017 en lösning på sin situation inom nio månader från att deras anställning löpte ut, vilket kan jämföras med 86,1 procent 2016 och 84,2 procent 2015. Trygghetsstiftelsen har målsättningen att 75 procent av de som anmälts ska ha fått en lösning på sin situation inom de angivna tiderna. Stiftelsen nådde därmed sin målsättning för båda grupperna.

Nöjdheten med Trygghetsstiftelsens stöd

Trygghetsstiftelsens undersökningar visar på en hög nöjdhet hos dem som har deltagit i de aktiviteter som stiftelsen har genomfört. År 2017 tyckte 88 procent av kvinnorna och 89 procent av männen att stödet hade bidragit mycket eller ganska mycket till att deras förutsättningar att nå en ny sysselsättning ökat. Stiftelsen får därmed ansetts ha nått sin målsättning att minst 80 procent av de som tagit del av stödet ska vara nöjda.

En attraktiv och föredömlig arbetsgivare

Verksamhetens behov styr kompetensförsörjningen i myndigheterna. Till stöd för myndigheterna i detta arbete finns bl.a. Arbetsgivarverkets webbplats Jobba statligt, som innehåller en söktjänst för lediga jobb i statsförvaltningen. Arbetsgivarverkets rapporter utgör samtidigt ett viktigt kunskapsunderlag.

Som en del i arbetet med att stärka statliga verksamheters attraktivitet har utvecklingen av webbplatsen Jobba statligt fortsatt. Statliga arbetsgivares förmåga att locka rätt kompetens är avgörande för att de ska kunna utföra sina uppgifter. Arbetet med att profilera staten som en attraktiv arbetsgivare syftar till att stärka statens kompetensförsörjning genom att bl.a. skapa ett gemensamt arbetsgivarerbjudande för den statliga

sektorn, som kan utgöra ett komplement till medlemmarnas egen kommunikation.

En strategisk kompetensförsörjning i staten

Konjunkturbarometern för den statliga sektorn

På uppdrag av Arbetsgivarverket genomför Konjunkturinstitutet två gånger per år en enkätundersökning benämnd Konjunkturbarometern för den statliga sektorn, i vilken samtliga medlemmar hos Arbetsgivarverket ingår. Av medlemmarna svarade 75 procent på konjunkturbarometern våren 2018. Dessa representerade 78 procent av de anställda hos Arbetsgivarverkets medlemmar. I undersökningen hösten 2017 svarade 73 procent av medlemmarna, med 75 procent av de anställda, på enkäten.

Andelen medlemmar som uppgav att de hade brist på lämpliga sökanden uppgick i undersökningen våren 2018 till 72 procent. Detta är ett av de högsta bristtalen som noterats i statsförvaltningen.

I vårens undersökning hade bristen på sökanden inom området it-drift, underhåll och support ökat från 29 procent i föregående undersökning till 45 procent. Inom området it-systemutveckling och systemförvaltning hade bristen ökat från 51 procent till 53 procent. Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m 2008 enligt den internationella klassifikationen COFOG (Classification of the functions of the government), och syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion eller ändamål. Bristen inom it var framför allt utbredd inom COFOG-grupperna Samhällsskydd och rättskipning samt Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård. Bristen är vidare fortsatt hög inom juridiskt utredningsarbete.

Under de senaste åren har cirka en tredjedel av medlemmarna haft svårt att behålla sin personal. I vårens konjunkturbarometer hade andelen ökat till cirka hälften av medlemmarna. Andelen medlemmar som upplever svårigheter att behålla personal hade ökat från 29 procent till 50 procent. Medlemmarna inom grupperna Försvar och Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård har haft svårast att behålla personal. Särskilt svårt att behålla personal är det inom området it-systemförvaltning och systemutveckling, men också inom området it-drift, underhåll och support.

Bristen på chefer med personalansvar hade minskat från 19 till 11 procent. Högst andel brist på chefer finns inom COFOG-grupperna Utbildning och Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård.

Andelen medlemmar som sagt upp personal under det senaste halvåret hade ökat från 20 till 26 procent. Uppsägningar var vanligast inom samma arbetsområden som tidigare, dvs. forsknings- och utvecklingsarbete, och i huvudsak på handläggarnivå. Inom gruppen Utbildning uppgick andelen som sagt upp personal till 81 procent.

I vårens undersökning uppgav 4 procent av medlemmarna att de haft omfattande pensionsavgångar, vilket var en något lägre nivå än i den föregående undersökningen, då andelen uppgick till 9 procent. En mindre andel av de som haft omfattande pensionsavgångar anser att kompetensförsörjningen påverkats negativt av detta. Denna andel hade minskat från 53 procent till 16 procent. Inom COFOG-gruppen Samhällsskydd och rättsskipning ansåg samtliga medlemmar av de som haft omfattande pensionsavgångar att verksamheten hade påverkats negativt av detta. Även inom COFOG-gruppen Näringslivsfrågor inklusive miljöskydd, bostadsförsörjning och samhällsutveckling var denna andel hög.

Av konjunkturbarometern framgår vidare att personalomsättningen 2017 var oförändrad jämfört med 2016 hos två tredjedelar av medlemmarna, och att 29 procent hade en ökad personalomsättning, medan 6 procent angav att den hade minskat.

En majoritet av medlemmarna har inte förändrat sitt övertidsuttag (den del som kompenseras i pengar) mellan 2016 och 2017.

Uppföljning av delmålen för de statliga arbetsgivarna

Nedan redovisas måluppfyllelsen för respektive delmål för de statliga arbetsgivarna. Kompletterande information lämnas i bilagan.

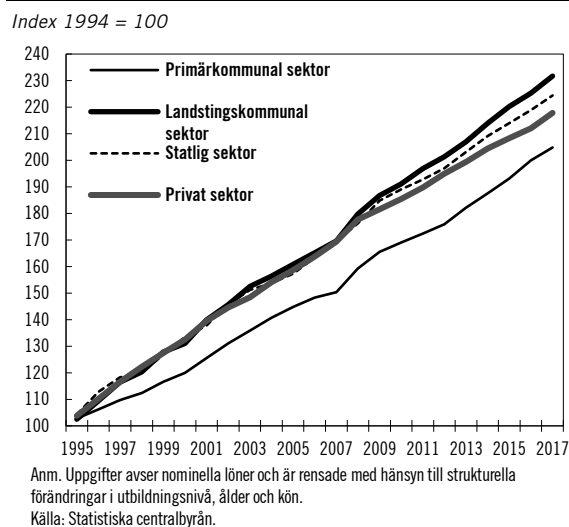
Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande

Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn

är lönenormerande (se även utg.omr. 14 avsnitt 4). Lönekostnadsutvecklingen inom staten som helhet får på sikt inte överstiga den konkurrensutsatta sektorn. Arbetsgivarverket, som sluter kollektivavtal på statens vägnar, har tolkat detta som att staten inte ska förhandla först inför en ny avtalsperiod.

Som underlag för uppföljningen av delmålet används utvecklingen av de genomsnittliga lönerna i olika sektorer.

Diagram 6.1 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2017

Som framgår av diagram 6.1 fortsätter löneutvecklingen i staten att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen.

Mellan 1994 och 2017 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 131,7 procent, inom den statliga sektorn till 124,4 procent, inom den privata sektorn till 117,8 procent och inom den kommunala sektorn till 104,8 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 126,6 procent och för arbetare till 107,4 procent.

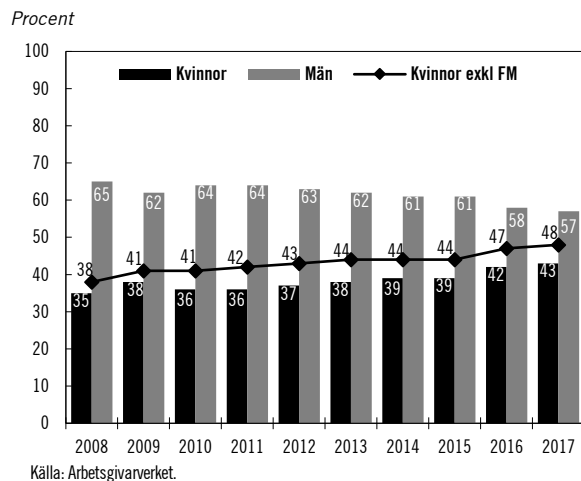
Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka

Som underlag för uppföljningen av delmålet att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka används i första hand statistik över andelen kvinnor respektive män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet och som har personalansvar (ledningskompetens).

Av diagram 6.2 framgår dels den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2008–2017, dels samma andel exklusive ledningskompetens inom Försvarsmakten. Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar ökade från 42,3 procent 2016 till 42,9 procent 2017, dvs. med 0,6 procentenheter. Vid en exkludering av anställda tillhörande ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor till 48,2 procent 2017 vilket var en ökning med 0,9 procentenheter jämfört med 2016.

Totalt finns nu ca 7 400 chefer som är kvinnor och drygt 9 800 som är män.

Diagram 6.2 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2008–2017. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten

Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

År 2017 anställde regeringen totalt 44 myndighetschefer, varav 20 (45 procent) var kvinnor och 24 (55 procent) var män.

Den 1 november 2018 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 50,5 procent, vilket var 2,3 procentenheter högre än 2017. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Dessa uppgår nu till 198, dvs. samma antal som 2017 (se tabell 6.7).

I underbilagan till bilagan redovisas en sammanställning över myndighetscheferna per den 1 november 2018.

Tabell 6.7 Fördelningen den 1 november 2018 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

Antal			
	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	56	50	106
Landshövdingar	11	10	21
Rektorer ¹	12	19	31
Överintendenter	4	5	9
Övriga titlar ²	17	14	31
Myndighetschefer totalt³	100	98	198⁴

¹ Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

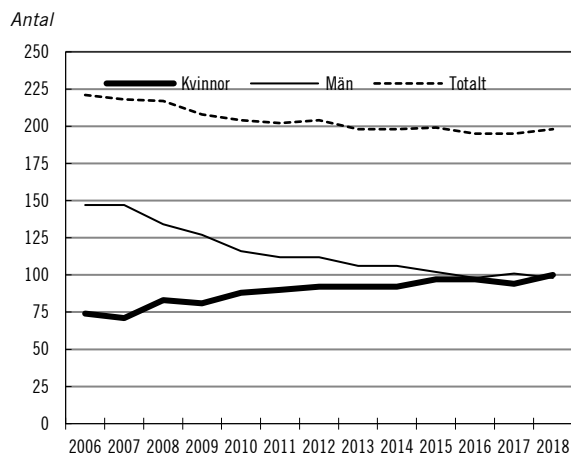
² Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³ Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴ Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallvylska palatset har upphört som myndighet. Delegationen mot segregation, Jämställdhetsmyndigheten, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Myndigheten för digital förvaltning är nya myndigheter.

Av diagram 6.3 framgår fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018.

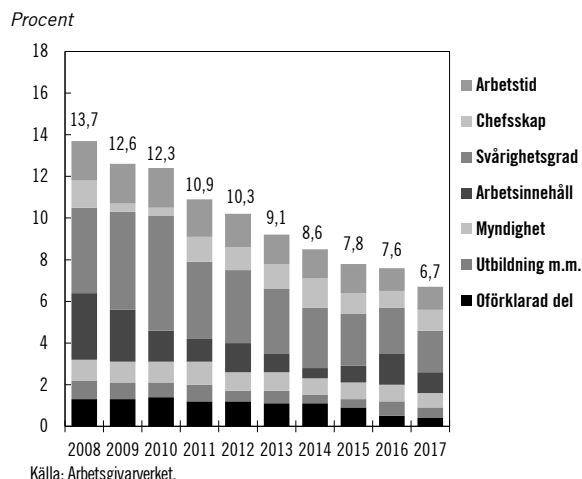
Diagram 6.3 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska

Som underlag för uppföljningen av delmålet används den partsgemensamma lönestatistiken.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten fortsätter att minska. Skillnaden har minskat med drygt 11 procentenheter sedan 2000, då den uppgick till knappt 18 procent. I september 2017 var de statsanställda kvinnornas genomsnittslön totalt sett 6,7 procent lägre än de statsanställda männens. I diagram 6.4 redovisas löneskillnaderna 2008–2017 uppdelade på olika förklaringsfaktorer.

Diagram 6.4 Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2008–2017

Den statistiska analys som Arbetsgivarverket har gjort utifrån den partsgemensamma lönestatistiken visar att den genomsnittliga löneskillnaden nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer (Fi2018/02401/ESA).

Löneskillnaden beror bl.a. på att fler kvinnor än män arbetar deltid, att deras arbetes svårighetsgrad och innehåll skiljer sig åt samt på att fler män än kvinnor är chefer. Skillnaden påverkas också av att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader när det gäller utbildning, erfarenhet och i vilken region som de anställda arbetar.

Den löneskillnad som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma lönestatistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden, uppgick i september 2017 till 0,4 procent, vilket var en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med 2016. År 2003 var den som högst sedan mätningarna inleddes 2000 och uppgick då till 2,0 procent (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 4 för en beskrivning av kvinnors och mäns löner enligt lönestrukturstatistiken).

Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer

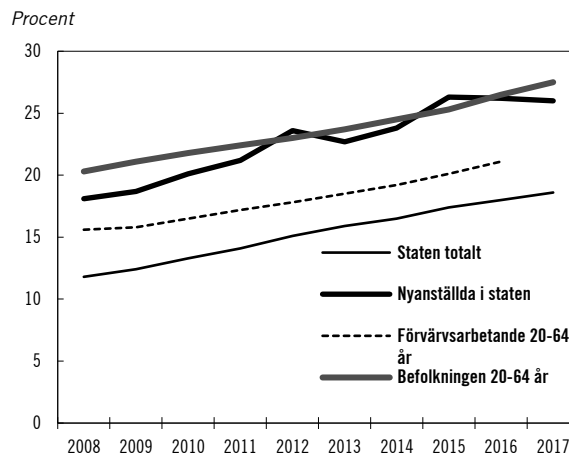
Som underlag för uppföljningen av delmålet används statistik avseende hur stor andel av de statsanställda som har utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses i enlighet med Statistiska centralbyråns definition personer som är utrikes födda eller personer som är födda i Sverige och där båda föräldrarna är utrikes födda. Av diagram 6.5 framgår andelen med utländsk bakgrund

bland de anställda i staten (totalt, respektive nyanställda), bland samtliga förvärvsarbetande och i befolkningen som helhet (i åldern 20–64 år).

Fram t.o.m. budgetpropositionen för 2016 inkluderade den redovisade statistiken avseende andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten även Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar. I denna proposition, liksom i budgetpropositionen för 2018, redovisas endast statistik för de obligatoriska medlemmarna för samtliga jämförelseår.

Totalt hade ca 45 800 statsanställda utländsk bakgrund 2017. Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2017 till 18,6 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2016.

Andelen anställda med utländsk bakgrund förändras över tid. Många av de som i dag är statsanställda rekryterades när andelen med utländsk bakgrund i befolkningen var lägre än i dag. Det är därför intressant att följa andelen nyanställda med utländsk bakgrund inom staten, eftersom det på sikt påverkar andelen med utländsk bakgrund bland de statsanställda totalt sett.

Diagram 6.5 Andel med utländsk bakgrund i staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2008–2017

Källa: Arbetsgivarverket.

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej, källa: Arbetsgivarverket.

Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år, källa: Arbetsgivarverket.

Förvärvsarbetande 20–64 år, källa: Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). I RAMS ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2017 avseende förvärvsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig.

Befolkningen 20–64 år, källa: SCB:s befolkningsstatistik.

Som framgår av diagram 6.5 har andelen med utländsk bakgrund bland de nyanställda i staten minskat marginellt med ytterligare 0,2 procentenheter efter den stora ökningen 2015. Andelen

uppgick 2017 till 26,0 procent. Andelen var därmed nästan i nivå med den totala andelen med utländsk bakgrund i befolkningen (27,5 procent 2017).

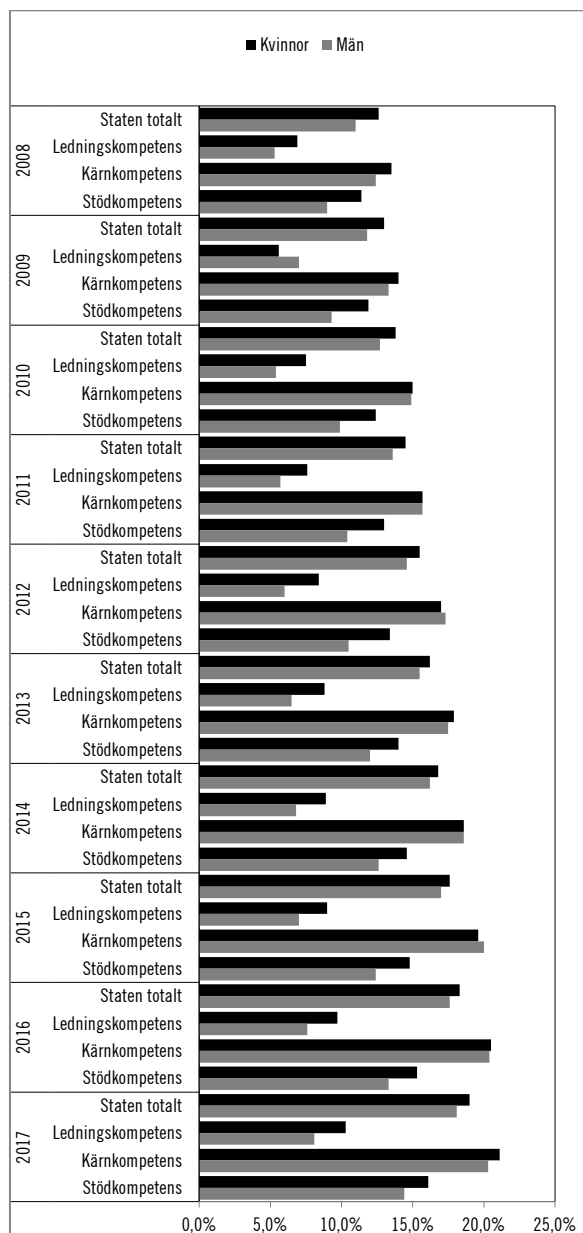
Mellan 2007 och 2016 (senast jämförbara uppgifter) uppgick ökningen av andelen med utländsk bakgrund till 6,7 procentenheter bland de statsanställda och till 6,0 procentenheter bland samtliga förvärvsarbetande i Sverige. Diagram 6.5 visar att andelen med utländsk bakgrund bland nyanställda i staten är högre än andelen med utländsk bakgrund bland samtliga förvärvsarbetande. Ökningen av andelen anställda med utländsk bakgrund har varit snabbare bland anställda i staten än bland samtliga förvärvsarbetande.

Nedbrutet per födelseregion är 15,2 procent av de statsanställda utrikes födda och 3,4 procent födda i Sverige med två föräldrar som är födda utrikes. Andelen anställda som är födda i något av de nordiska länderna har minskat de senaste åren, medan andelen som är födda i något av de övriga länderna successivt ökat.

Könsfördelningen

Av diagram 6.6 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund i statsförvaltningen uppgick till 19,0 procent 2017 och andelen män till 18,1 procent. Det innebär en ökning med 0,7 procentenheter för kvinnor och med 0,5 procentenheter för män jämfört med 2016.

Diagram 6.6 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2008–2017

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej.
Källa: Arbetsgivarverket.

Stöd för myndigheterna

Arbetsgivarverket har tagit fram en strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken som riktar sig till de statliga arbetsgivarna. Målsättningen med strategin är bl.a. att säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning som stödjer en effektiv verksamhet och lever upp till medborgarnas krav på kvalitet och service. En viktig del av strategin är ett inkluderande synsätt, som uppmärksammar vikten av att ta till vara och utveckla den kompetens som behövs för en effektiv verksamhet och ökad mångfald.

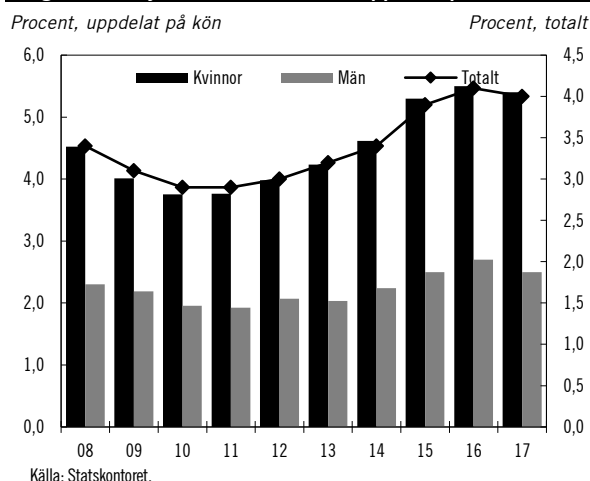
Arbetsmiljön i staten ska vara god

Som underlag för uppföljningen av arbetsmiljön i staten används uppgifter om sjukfrånvaro, sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet och anmälningar enligt PSA.

Sjukfrånvaron i staten

Trenden med ett ökande antal sjukskrivningar i staten bröts 2017. Sjukfrånvaron uppgick till 4,0 procent av den ordinarie arbetstiden 2017, vilket kan jämföras med 4,1 procent 2016. Kvinnornas sjukfrånvaro om 5,4 procent var mer än dubbelt så hög som männens 2,5 procent. Förändringen över åren framgår av diagram 6.7. Jämfört med 2016 har sjukfrånvaron minskat med 0,1 procentenhet för kvinnor och med 0,2 procentenheter för män.

Diagram 6.7 Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön

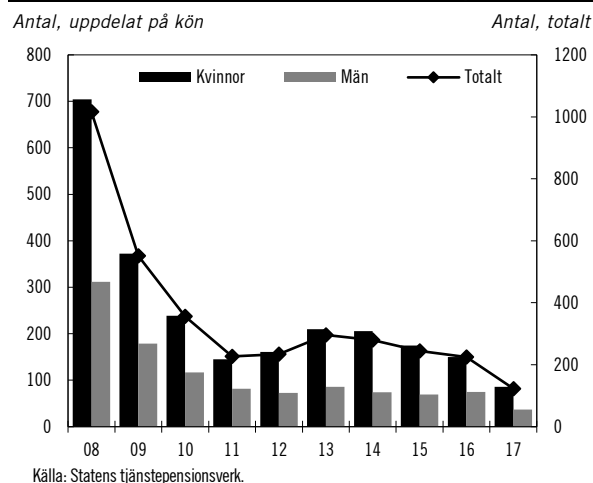

Utvecklingen av antalet nybeviljade sjukpensioner i staten

Statligt anställda som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken har beroende på omfattningen rätt till en sjukpension eller tillfällig sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. I den följande redovisningen inkluderar begreppet sjukpension även tillfälliga sjukpensioner.

Som framgår av diagram 6.8 skedde det en markant minskning av antalet personer som nybeviljades sjukpension mellan 2008 och 2011. År 2012 och 2013 ökade nybeviljandet, för att åter minska åren därefter. År 2015–2017 nybeviljades 244, 225 respektive 123 personer sjukpension.

Diagram 6.8 Anställda som har nybeviljats sjukpension

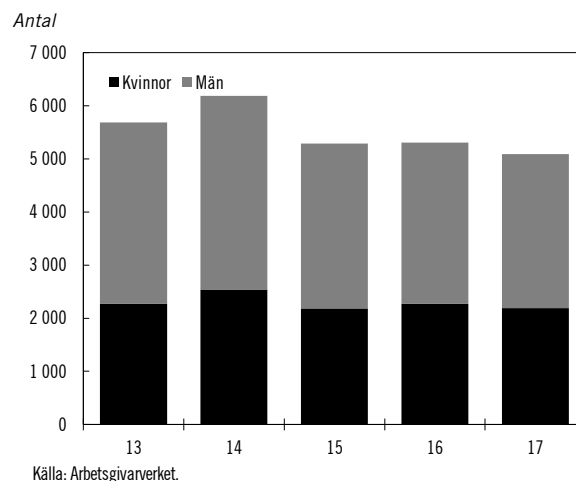
Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande antalet nybeviljade sjukpensioner. År 2017 beviljades 86 kvinnor och 37 män sjukpension. Det var en minskning för både kvinnor och män jämfört med 2016.

Utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

Om en statligt anställd drabbas av personskada som bedöms vara en arbetsskada har personen rätt till ersättning enligt PSA. Med arbetsskada avses arbetsolycksfall, färdolycksfall, vålds- eller misshandelsfall, smittskada eller särskild utlandsskada.

Som framgår av diagram 6.9 var antalet anmälningar enligt PSA lägre 2017 än 2016. Anmälningarna har minskat efter den ökning som skedde 2014. Uppgifterna för 2016 har justerats i förhållande till vad som angavs i budgetpropositionen för 2018. Totalt gjordes 5 089 anmälningar 2017 och 5 307 anmälningar 2016.

Diagram 6.9 Anmälningar enligt PSA

Majoriteten av anmälningarna enligt PSA avser män. De senaste åren har dock männens andel successivt minskat, från 60 procent 2013 till 57 procent 2016 och 2017.

Grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman

Som underlag för uppföljningen av delmålet att de statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman redovisas nedan de initiativ som tagits i arbetet för en god förvaltningskultur i staten, samt utvecklingen av antalet ärenden vid myndigheternas personalansvarsnämnder.

En god förvaltningskultur

I Statskontorets uppgift att främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten ska ledarskapets betydelse och rollen som statstjänsteman vara i fokus. Detta avspeglar sig i de seminarier och rapporter som Statskontoret genomfört och publicerat. Statskontoret presenterade i december 2017 rapporten Ett starkt ledarskap mot korruption och andra oegentligheter i statsförvaltningen (Statskontoret 2017:111), med utarbetade riktlinjer för hur statliga myndigheter kan arbeta för att underlätta för anställda, uppdragstagare, leverantörer eller kunder som vill meddela misstankar om oegentligheter. Statskontoret har vidare skapat ett statligt nätverk mot korruption.

Myndigheternas personalansvarsnämnder

Myndigheternas personalansvarsnämnder handlägger ärenden som rör disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning och skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden när det gäller statligt anställda.

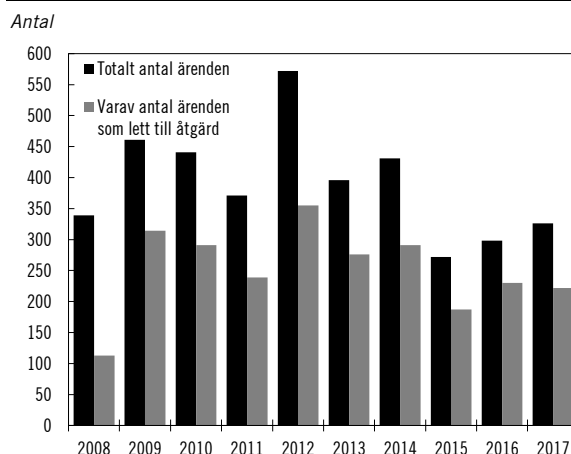
För statligt anställda med högre befattningar, t.ex. myndighetschefer, domare, åklagare, polis- chefer och professorer, prövas frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning, läkarundersökning och avskedande av Statens ansvarsnämnd.

Myndigheternas personalansvarsnämnder har viktiga funktioner när det gäller att upprätthålla allmänhetens förtroende för statlig förvaltning och tillgodose arbetstagarnas intresse av en korrekt handläggning av de enskilda ärendena.

Statskontoret har i rapporten Myndigheternas personalansvarsnämnder (Fi2018/03365) redovisat en studie över hur de statliga myndigheternas personalansvarsnämnder organiseras och fungerar, och vilken roll de kan ha i arbetet för en god förvaltningskultur.

De statliga myndigheterna hanterade 326 personalansvarsärenden 2017, vilket var 28 fler än 2016. Av diagram 6.10 framgår utvecklingen av antalet personalansvarsärenden 2008–2017.

Diagram 6.10 Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2008–2017

Anm. Uppgifterna bygger på en enkätundersökning. Svarsfrekvensen uppgick för 2008 till 97 procent, 2009 till 96 procent, 2010 till 98 procent, 2011 till 99 procent, 2012 till 98,6 procent, 2013 till 99 procent, 2014 till 98,6 procent, 2015 till 96,7 procent, 2016 till 97,6 procent och 2017 till 99 procent.
Källa: Arbetsgivarverket.

Tabell 6.8 Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2015–2017

Typ av ärende	Ärenden som lett till åtgärd		
	2015	2016	2017
Uppsägning	6	9	12
Avskedande	27	22	20
Varning	83	105	71
Löneavdrag	46	63	46
Åtalsanmälan	28	27	74
Avstängning	6	5	2
Totalt¹	187	230	222

¹ Diskrepansen mellan del- och totalsummorna i tabellen beror på att vissa ärenden lett till mer än en åtgärd.

Källa: Arbetsgivarverket.

Övriga aktuella frågor inom den statliga arbetsgivarpolitiken

Uppdrag till myndigheterna att tillhandahålla praktikplatser även 2019 och 2020

Regeringen gav i april 2018 flertalet myndigheter i uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbetsökande och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik t.o.m. 2020 (Fi2018/01701/ESA och A2018/00925/A). Myndigheterna ska gemensamt ta emot i genomsnitt minst 1 000 nyanlända respektive kvinnor och män med funktionsnedsättning per år.

Statskontoret ska vid vissa angivna tidpunkter redovisa hur arbetet med uppdragen fortskrider under den aktuella perioden. Statskontorets uppföljning den 28 maj 2018 visade att 139 myndigheter tog emot ca 1 890 nyanlända för praktik under perioden 1 april 2016–28 februari 2018, varav 40 procent kvinnor och 60 procent män. Övervikten av män avspeglar deras överrepresentation bland de nyanlända. Under samma period tog 114 myndigheter emot ca 800 personer med funktionsnedsättning för praktik, varav 56 procent var kvinnor.

Moderna beredskapsjobb i staten

Myndigheterna har i sina respektive regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att fortsatt bidra till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. Dessa jobb ska bestå av samhällsnyttiga arbetsuppgifter som i dag inte utförs alls eller i otillräcklig omfattning, men som behöver göras. Avsikten är att reformen ska sysselsätta minst 5 000 personer 2020. År 2017 nåddes ett delmål om 500 personer. År 2018 bör reformen omfatta minst 2 000 personer. Myndigheterna ska eftersträva att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden, inklusive nyanlända, för att utföra enklare arbetsuppgifter vid myndigheten.

Regeringen gav den 23 februari 2017 Statskontoret i uppdrag att följa reformen med moderna beredskapsjobb. Av Statskontorets redovisning den 1 juni 2018 framgår att 1 472 personer fram t.o.m. den 31 mars 2018 fått moderna beredskapsjobb vid 133 myndigheter, Av dessa var 43 procent kvinnor och 57 procent män.

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att drygt 2 400 personer hade ett pågående beslut om modernt beredskapsjobb i slutet av augusti 2018. Av dessa var 33 procent kvinnor och 67 procent män.

Uppdrag till Statskontoret om hot och våld och andra riskfaktorer

Regeringen gav i Statskontorets regleringsbrev för 2018 myndigheten i uppdrag att genomföra en analys av hur myndigheterna arbetar med att förebygga och hantera hot, våld och andra riskfaktorer. I Statskontorets rapport (Fi2018/03183/ESA) konstateras att risken för trakasserier, hot och våld mot myndighetsanställda är stor. Cirka 90 procent av de 165 myndigheter som ingått i studien bedömer att det finns en risk för att deras anställda utsätts för trakasserier, hot eller våld i tjänsteutövningen. Medarbetare i myndigheter med många medborgarkontakter är särskilt utsatta, men även anställda i vissa av lärosätenas och länsstyrelsernas verksamhet. Det förefaller vanligare att anställda vid myndigheter med fler än 100 årsarbetskrafter kan bli utsatta jämfört med anställda vid mindre myndigheter.

Rapporten redovisar hur myndigheterna organiserar sitt arbete och vilka förebyggande åtgärder som används. Statskontoret har identifierat några framgångsfaktorer och goda exempel i myndigheterna, men även några områden där myndigheterna upplever att det finns utmaningar i arbetet med att förebygga och hantera trakasserier, hot och våld.

Vissa villkor för statsråd och statssekreterare

Efter förslag av regeringen har riksdagen beslutat att införa ett nytt regelverk om övergångsrestriktioner för personer som är eller har varit statsråd eller statssekreterare, och som avser att börja ett nytt uppdrag eller en ny anställning i annan än statlig verksamhet eller etablera näringsverksamhet (prop. 2017/18:162, bet. 2017/18:KU42, rskr. 2017/18:305).

Det nya regelverket trädde i kraft den 1 juli 2018 och innebär att f.d. statsråd och statssekreterare ska anmäla nya uppdrag till Nämnden för prövning av statsråds och statssekreterares övergångsrestriktioner. En övergångsrestriktion kan meddelas om det finns en risk för att en övergång innebär ekonomisk skada för staten, otillbörlig fördel för någon enskild eller att allmänhetens förtroende för staten skadas. Riksdagen har även beslutat om en ändring av den s.k. statsrådsarvodeslagen, med innebörden att ett statsråd som är föräldraledig ska få sitt arvode reducerat på samma sätt som övriga anställda i Regeringskansliet. Därmed tydliggörs att även statsråd kan vara föräldralediga. Det är dock alltid

alltid statsministern som avgör omfattningen på föräldraledigheten.

Uppropet #allmänhandling

Den 26 januari 2018 överlämnades uppropet #allmänhandling för myndighets- och offentliganställda med 1 258 underskrifter till civilministern (Fi2018/00401/ESA). Gruppen #allmänhandling, med 4 800 medlemmar, har enligt uppropet samlat flera vittnesmål om sexism inom den offentliga sektorn, från förr och nu.

Regeringen har gett Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsmiljöverket i uppdrag att tillsammans ta fram en gemensam digital plattform för information med stöd till arbetsgivare för att förebygga och förhindra sexuella trakasserier i arbetslivet. Arbetsmiljöverkets anslag och statsbidraget till den regionala skyddsombudsverksamheten har tillfälligt förstärkts efter förslag i propositionen Vårändringsbudget 2018 (prop. 2017/18:99, bet. 2017/18:FiU21, rskr. 2017/18:435), se även utg.omr. 13 och 14.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tabell 6.9 Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

2017	Utfall	1 368	Anslags-sparande	1 075
2018	Anslag	2 443 ¹	Utgifts-prognos	1 482
2019	Förslag	2 443		
2020	Beräknat	2 443		
2021	Beräknat	2 443		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga arbetsgivarfrågor som Arbetsgivarverket utfört åt regeringen eller Regeringskansliet och som inte ingår i Arbetsgivarverkets uppgifter som medlemsorganisation, samt för regeringens behov inom det arbetsgivarpolitiska området.

Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter avseende vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Kompletterande information

De aktuella nämnderna på det arbetsgivarpolitiska området är Offentliga sektorns särskilda nämnd, Statens ansvarsnämnd och Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd inklusive Skiljenämnden för grupplivfrågor.

Enligt avtalet om statens tjänstegrupplivsförsäkring (TGL-S) ska tvister rörande frågor i avtalet avgöras genom skiljedom av en skiljenämnd. Skiljenämnden för grupplivfrågor bildas enligt avtalet av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

Regeringens överväganden

Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	2 443	2 443	2 443
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 443	2 443	2 443

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 2 443 000 kronor respektive 2 443 000 kronor.

6.4.2 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tabell 6.11 Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

2017	Utfall	12 640 892	Anslags-sparande	-121 482
2018	Anslag	13 227 000 ¹	Utgifts-prognos	12 997 000
2019	Förslag	13 651 000		
2020	Beräknat	14 158 000		
2021	Beräknat	14 802 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga tjänstepensionsförmåner, avgångsförmåner, grupplivförmåner och personskadeersättningar samt liknande förmåner som följer av anställningar med statliga villkor. Därtill får anslaget användas för utgifter för räntor avseende sådana förmåner.

Vidare får anslaget användas för utgifter för löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster och lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader samt för premieskatt enligt lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring m.m. Anslaget får även användas för löneavgifter enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980).

Anslaget får dessutom användas för förvaltningsutgifter vid Statens tjänstepensionsverk för biträde vid handläggningen av pensionsärenden avseende lärare m.fl. som överförts från statligt reglerade anställningar genom riksdagens beslut om kommunalt huvudmannaskap för lärare m.fl.

Kompletterande information

Följande förordningar reglerar utbetalningar från anslaget:

- förordningen (1991:704) om fastställande av särskild löneskatt på statens pensionskostnader,
- förordningen (2002:869) om utbetalning av statliga tjänstepensions- och grupplivförmåner, och

- förordningen (SAVFS 1990:3 A 1) om utbetalning av personskadeersättning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.12 Uppdragsverksamhet SPV

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnader)
Utfall 2017			
(varav tjänsteexport)	288 359	-294 629	-6 270
Prognos 2018			
(varav tjänsteexport)	287 450	-288 869	-1 419
Budget 2019			
(varav tjänsteexport)	298 640	-294 752	3 888

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

SPV disponerar för administrationskostnader det belopp från inkomsttiteln 5211 Statliga pensionsavgifter som anges i myndighetens regleringsbrev. För 2018 uppgår detta belopp till 189 600 000 kronor. Därutöver fastställer regeringen årligen de administrationsavgifter som de s.k. självförsäkrarna, dvs. de myndigheter m.fl. som skuldför sina pensionsåtaganden i respektive balansräkning, ska betala till SPV. För 2017 uppgick dessa avgifter till sammanlagt ca 4 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 6.13 Härledning av anslagsnivå 2019 – 2021 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	13 227 000	13 227 000	13 227 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	261 000	534 000	880 000
Volym	163 000	397 000	695 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	13 651 000	14 158 000	14 802 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget används för utbetalningar av statliga tjänstepensionsförmåner, premiefrielseför-

måner, grupplivförmåner, personskadeersättningar samt räntor och skatter på dessa förmåner. En stor del av de utbetalningar som belastar anslaget är hänförliga till redan beviljade förmåner.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 424 000 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Anslaget är regelstyrt och har omräknats efter ändrade antaganden om den makroekonomiska utvecklingen och volymer.

I posten Övriga makroekonomiska förutsättningar i tabell 6.13 ingår bl.a. effekten av att vissa förmåner som belastar anslaget årligen indexeras med prisbasbeloppets förändring.

I posten Volymer avspeglas antalet förmåner som nybeviljas under budgetperioden och storleken på dessa förmåner.

Regeringen föreslår att 13 651 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 14 158 000 000 kronor respektive 14 802 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen.

Skälen för regeringens förslag: SPV får bedriva uppdragsverksamhet när det gäller pensionshanteringen, där väsentliga penningflöden hanteras. Myndigheten hanterar även flödet för premiebestämda pensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Enbart det senare flödet omsätter nästan 400 000 000 kronor varje månad och faktureras med kort tid för betalning. Skulle t.ex. betalningen för de två största fakturorna utebli en månad motsvarar det ett belopp och en räntekontobelastning på nästan 90 000 000 kronor. Regeringen bedömer därför att SPV även fortsättningsvis har ett behov av ett rörelsekapital i form av en kredit i Riksgäldskontoret under 2019.

För att minimera risken för övertrassering av likvida medel föreslås att krediten i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit

uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen.

År 2017 utnyttjades ca 95 900 000 kronor av krediten.

Tabell 6.14 Beviljad respektive utnyttjad kredit av SPV

Tusental kronor

	2015	2016	2017
Total beviljad kredit	100 000	100 000	100 000
Totalt utnyttjad kredit	51 163	43 529	95 889

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Regeringen bör bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose SPV:s behov av likviditet i samband med pensionshanteringen, dvs. hanteringen av premiebestämda pensioner och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning.

7 Offentlig upphandling

7.1 Omfattning

Området offentlig upphandling omfattar flera lagar som syftar till att upphandlande myndigheter och enheter ska göra effektiva offentliga inköp. Reglerna säkerställer sunda och rättssäkra konkurrensförhållanden. Dessutom utgör regelverken ramar för hur offentlig upphandling kan användas som ett verktyg för att uppnå olika samhällsrelaterade hänsyn. Upphandlingsmyndigheten (UHM) är regeringens expertmyndighet på området och ska bl.a. ge råd och stöd om offentlig upphandling. Konkurrensverket (KKV) är ansvarig tillsynsmyndighet för lagstiftningen.

- en offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar,
- en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling, och
- en offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle.

7.3 Resultatredovisning

7.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder används vid resultatbedömningen:

- tillgång till UHM:s stöd,
- leverantörers benägenhet att delta i offentliga upphandlingar (genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling),
- antalet överprövade upphandlingar (antalet inkomna ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt), och
- andel ställda miljökrav i samband med upphandlingar hos myndigheterna.

7.2 Mål för offentlig upphandling

Regeringens tidigare beslutade mål är att den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och social hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling, samtidigt som skattemedel används på bästa sätt.

Utifrån det övergripande målet har regeringen i den nationella upphandlingsstrategin (Fi 2016:8) fastställt sju inriktningsmål:

- en offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för en god affär,
- effektiva offentliga inköp,
- en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens,
- en rättssäker offentlig upphandling,

Regeringens indikatorer utgår från den nationella upphandlingsstrategins inriktningsmål. Det första inriktningsmålet, en offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för en god affär, är det övergripande målet. Övriga sex inriktningsmål används för att uppnå detta.

7.3.2 Resultat

Offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär

Arbetet

med att reformera den offentliga upphandlingen har fortsatt. Regeringen och ansvariga myndigheter vidtog 2017 åtgärder för att stärka den strategiska betydelsen av offentlig upphandling. De elva statliga myndigheter som i 2017 års regleringsbrev fick i uppdrag att redovisa hur myndigheten verkat för ett strategiskt inköp har inkommit med sina redovisningar. Sammanfattningsvis visar årsredovisningarna från de aktuella myndigheterna att dessa ser offentlig upphandling som en viktig del av sin verksamhet och att de med utgångspunkt i den nationella upphandlingsstrategin vidtagit konkreta åtgärder för att upphandlingen ska bli ett strategiskt verktyg.

Mot bakgrund av den kritik som riktats mot bestämmelserna om upphandlingar under EU:s tröskelvärden gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av dessa bestämmelser och föreslå ett enklare och flexiblere regelverk. Utredaren skulle också överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att minska antalet överprövningsmål. Utredaren har i sitt betänkande (SOU 2018:44) föreslagit nya bestämmelser i upphandlingslagarna som syftar till att ge ramar för de upphandlande myndigheternas och enheternas handlingsutrymme samt nödvändigt skydd för leverantörerna. Utredaren föreslår även att det införs en avgift i överprövningsmål i förvaltningsrätterna och att förvaltningsdomstolarna i dessa mål ska kunna ålägga den förlorande parten att betala motpartens rättegångskostnader.

Effektiva offentliga inköp

År 2017 remitterades departementspromemorian Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48) med förslag om hur statistik om offentlig upphandling ska tas fram.

Genom UHM:s stöd och vägledning har de upphandlande myndigheterna fått förutsättningar för ett effektivare och mer strategiskt inköpsförfarande. År 2017 uppgick antalet sidvisningar i myndighetens frågeportal till 133 108 stycken, vilket ska jämföras med 11 695 stycken under perioden september–december 2016 (portalen öppnade 1 september 2016). Samtidigt ökade antalet besvarade telefon-

samtal i myndighetens frågeservice med 19 procent jämfört med föregående år. Under 2018 har UHM även fått i uppdrag att bygga upp en vägledningsfunktion för kommuner och landsting rörande statsstödsfrågor, hitintills med inriktning mot bostadsförsörjning och bostadsmarknaden (se utg.omr. 24 avsnitt 3).

År 2017 genomförde UHM ett antal insatser för att informera om den nya upphandlingslagstiftningen.

En mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens

Viktiga framgångsfaktorer för att fler leverantörer ska kunna delta i upphandlingar är fungerande tillsyn och ett brett upphandlingsstöd. UHM förde 2017 dialoger med branschorganisationer om hur mindre företag kan samverka med varandra. Myndigheten genomförde vidare seminarier tillsammans med branschorganisationer, t.ex. med Svenskt Näringsliv om funktionskrav och med Teknikföretagen om innovation och it.

Ett sätt att mäta konkurrensen på marknader för offentlig upphandling är att följa det genomsnittliga antalet anbudsgivare per upphandling, eftersom detta visar på aktörernas intresse att delta i offentliga upphandlingar. Antalet anbud per upphandling har minskat de senaste åren.

Tabell 7.1 Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling

2013–2017

2013	4,7
2014	4,6
2015	4,4
2016	4,3
2017	4,1

Källor: Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten.

En rättssäker offentlig upphandling

En väl fungerande offentlig upphandling bygger på att såväl leverantörer som medborgare har tilltro till att den är rättssäker. Ett sätt att mäta tilltron till en fungerande och rättssäker upphandlingsmarknad kan vara att utgå från antalet överprövade upphandlingar, även om detta inte ger en fullständig beskrivning (se tabell 7.2).

Det har tidigare saknats en samlad bild av överprövade upphandlingar. UHM har på regeringens uppdrag kartlagt och analyserat överprövningsmål avseende upphandling (Fi2017/02676/OU),

vilket har gett ett värdefullt underlag för det fortsatta arbetet med att stärka överprövningsprocesserna.

Målet med KKV:s tillsynsarbete på området är att, genom en aktiv, tydlig och transparent tillsyn, bidra till effektiva och korrekta upphandlingar. För att öka regelefterlevnaden genomförde KKV 2017 flera informationsinsatser på upphandlingsområdet. Bland annat genomförde myndigheten en informationsturné, under vilken den besökte kommuner och upphandlande myndigheter runt om i landet.

Majoriteten av de tillsynsbeslut som KKV fattade 2017 avsåg otillåtna direktupphandlingar.

Tabell 7.2 Antalet inkomna ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt

2013–2017

2013	3 201
2014	3 508
2015	2 973
2016	4 190
2017	3 279

Källor: Domstolsverket och Konkurrensverket.

Anm. Tabellen avser antalet ansökningar om överprövning i förvaltningsrätt, inte antalet överprövade upphandlingar.

En offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar

Innovationsupphandling innebär att främja nya lösningar i samband med offentlig upphandling. UHM:s insatser för ökad innovationsupphandling fokuserade 2017 på erfarenhetsutbyte genom workshops och seminarier i syfte att bredda synen på och öka kompetensen om innovationsupphandling.

UHM har 2018 lämnat förslag till hur upphandling av innovationer baserade på spetstekniker och avancerade systemlösningar kan främjas (se vidare utg.omr. 20 avsnitt 3.5.1).

En miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling

UHM slutförde 2017 ett arbete med att följa upp hur hållbarhetskriterier används i offentlig upphandling. Totalt analyserades 582 upphandlingsdokument för 30 utvalda produktgrupper. Av de analyserade upphandlingsdokumenten innehöll 90 procent någon form av miljökrav, antingen UHM:s kriterier eller av upphandlande myndighet framtagna kriterier. Enligt Naturvårdsverkets årliga redovisning om miljöledning i staten redovisade 97 procent (176 stycken) av de myndigheter som genomförde upphandlingar

2017 att de hade ställt miljökrav vid någon av sina upphandlingar. Myndigheterna ställde 2017 miljökrav i upphandlingar motsvarande ca 74 procent av det totala upphandlingsvärdet. Det var en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2016.

UHM:s verksamhet med att förvalta och utveckla upphandlingskriterier är central för att utveckla en miljömässigt hållbar offentlig upphandling. Antalet nedladdningar av kriteriedokument från databasen ökade 2017, vilket tyder på en ökad efterfrågan. De hållbarhetskriterier som avser upphandling av kött står för flest nedladdningar.

Offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle

För att säkerställa att statliga myndigheter aktivt verkar för goda arbets- och anställningsvillkor vid sina upphandlingar gavs samtliga statliga myndigheter vars upphandlingar överstiger gällande tröskelvärden i 2018 års regleringsbrev i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetat med att uppfylla de nya kraven i lagen 2016:1145 om offentlig upphandling (LOU) på kollektivavtalsenliga villkor, som trädde i kraft den 1 juni 2017. Under 2017 byggde UHM upp en verksamhet med syfte att kunna ge stöd avseende de nya bestämmelserna, såsom en metod för riskanalyser (s.k. behövighetsbedömningar). Vidare har stöd för att säkerställa goda arbetsrättsliga villkor tagits fram för ett antal branscher och tjänster, exempelvis städtjänster.

UHM har även arbetat med att stimulera upphandlande myndigheter och enheter att använda sig av sysselsättningskrav i sina upphandlingar. Målsättningen är att fler kvinnor och män som i dag har svårt att komma in på arbetsmarknaden, särskilt nyanlända, ska erbjudas en anställning eller praktikplats inom ramen för offentligt upphandlade kontrakt. Detta arbete inleddes hösten 2017 och fortsatte även under 2018.

Efter förslag i propositionen Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden har riksdagen beslutat om ändringar i bl.a. LOU avseende upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster (s.k. välfärdstjänster) vars värde understiger EU:s tröskelvärden (prop. 2017/18:158, bet. 2017/18FiU43, rskr. 2017/18:356). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2019. För sådana upphandlingar kommer endast ett fåtal regler i LOU att gälla,

bl.a. om annonsering, information till leverantörerna och dokumentation samt rättsmedel. Ändringarna bedöms kunna bidra till att fler idéburna aktörer kan konkurrera om offentliga kontrakt.

7.4 Budgetförslag

7.4.1 1:17 Upphandlingsmyndigheten

**Tabell 7.3 Anslagsutveckling
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	75 910		11 263
2018	Anslag	91 536 ¹	Utgifts- prognos	88 920
2019	Förslag	94 974		
2020	Beräknat	94 253 ²		
2021	Beräknat	95 410 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 92 954 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 92 954 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Upphandlingsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 7.4 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	94 036	94 036	94 036
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	938	2 265	3 447
Beslut		-2 048	-2 073
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	94 974	94 253	95 410

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 938 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Regeringen föreslår att 94 974 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upphandlingsmyndigheten* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 94 253 000 kronor respektive 95 410 000 kronor.

8 Statistik

8.1 Omfattning

Området omfattar Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet, som utgörs av utveckling, produktion, spridning och samordning av statistik. SCB ansvarar för att producera dels officiell statistik inom flera områden, t.ex. arbetsmarknadsstatistik och nationalräkenskaperna, dels annan statlig statistik inom främst utbildnings- och socialområdet. På uppdrag producerar myndigheten även statistik åt andra statistikansvariga myndigheter och övriga beställare.

SCB:s internationella statistiksamarbete är omfattande och påverkar i stor utsträckning myndighetens verksamhet och utvecklingen av den officiella statistiken. Arbetet består framför allt av det samarbete som bedrivs inom ramen för det europeiska statistiksystemet. Den officiella statistiken regleras till stor del av EU:s rättsakter. Detta gäller bl.a. jordbruksstatistiken, den ekonomiska statistiken och arbetsmarknadsstatistiken.

8.2 Mål för statistikområdet

Målet för verksamheten är att producera statistik av god kvalitet som är tillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnandet ska minska och statistikproduktionen ska vara effektiv.

8.3 Resultatredovisning

8.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet att producera statistik av god kvalitet mäts bl.a. genom punktlighet i publicering, nöjdhetsindex och allmänhetens förtroende. Tillgänglighet till statistiken mäts bl.a. genom antal tabeller i och uttag från SCB:s statistikdatabas på myndighetens webbplats (SSD) samt antal besök på webbplatsen. Kostnaderna för uppgiftslämnandet mäts genom uppgiftslämnarnas totala kostnader och kostnadsförändringen jämfört med föregående år. Effektiviteten i statistikproduktionen mäts genom produktivitetsförändringen.

Tabell 8.1 Resultatindikationer

	2015	2016	2017
Statistikdatabasen			
- antal tabeller	3 548	3 794	3 926
- antal uttag (1000-tal)	1 092	1 174	1 265
Webbplatsen			
- antalet besök (1000-tal) ¹	8 688	6 332	8 654
Punktlighet i publiceringen (%)	98	98	99
Nöjdhetsindex i uppdragsverksamheten			
- <i>Leveransenkäten</i> (7-gradig skala)	6,0	6,2	6,3
- <i>NöjdKundIndex</i> ² (10-gradig skala)	-	8,0	
Allmänhetens förtroende (mycket eller ganska stort förtroende) (%) ³	-	-	43
Kostnad för uppgiftslämnandet	451	404	387
Uppgiftslämnarnas kostnader (förändring jämfört med föregående år i mnkr) ⁴	-36	-11	-13
Produktivitetsförändring (%)	2,0	-1,3 ⁵	8,8

¹ Innehållsmässiga och tekniska förändringar medför att jämförelser över åren är svåra att göra.

² Nöjdhetsindex är en webbenkät riktad till ett antal kunder och genomförs vartannat år.

³ Ny undersökning vilket medför att jämförbara värden saknas för 2015–2016.

⁴ Förändringen är beräknad på en justerad uppgift för föregående år för jämförbarhet.

⁵ Reviderad uppgift.

av uppdragsverksamhetens intäkter. Övriga kunder utgörs av andra delar av den offentliga sektorn och den privata sektorn. SCB har inom sin anslagsfinansierade verksamhet fortsatt arbetet med att utveckla en processororienterad statistikproduktion och har etablerat en mer samordnad och övergripande process för förbättringar vad gäller styrning, prioriteringar, kostnadskontroll och resultatfokus.

År 2017 producerade SCB inom ramen för sin uppdragsverksamhet statistik i en något minskad omfattning jämfört med föregående år. Syftet med uppdragsverksamheten är att utnyttja det statistiska materialet och den statistiska kompetensen inom myndigheten för att tillgodose användarnas behov.

Tabell 8.2 Intäkter, kostnader och registerutdrag

	2015	2016	2017
Totala intäkter (mnkr)	1 081	1 121	1 084
varav			
- anslagsintäkter	560	596	566
- avgiftsintäkter och övr. ersättn.	521	525	518
Andel av avgiftsintäkter avs. officiell statistik från andra statistikansvariga myndigh. (%)	25	25	25
Totala kostnader (mnkr)	1 079	1 130	1 102
Antal registeruttag enligt personuppgiftslagen (PUL)	77	89	86

Av de totala avgiftsintäkterna 2017 kom 34 procent från uppdrag som SCB utfört åt andra statistikansvariga myndigheter, vilket var samma andel som föregående år. En fjärdedel av dessa uppdrag avsåg produktion av officiell statistik och tre fjärdedelar utrednings- och utvecklingsuppdrag.

De totala kostnaderna för SCB:s verksamhet uppgick 2017 till 1 102 miljoner kronor, vilket jämfört med 2016 var en minskning med 28 miljoner kronor (se tabell 8.2). Minskningen förklaras främst av dels lägre kostnader för personal på grund av ett minskat antal anställda, dels att övriga driftskostnader hölls nere.

Andelen statistikprodukter som publicerades enligt fastställd tidsplan uppgick till 99 procent 2017, vilket var i nivå med 2016 års resultat (se tabell 8.1). Det var ingen nämnvärd skillnad i punktlighet mellan månads-, kvartals- och årspubliceringarna. Inga korrigeringar av fel i publicerad statistik som bedömdes som allvarliga gjordes 2017 och antalet interna felrapporter var lägre än 2016.

I SCB:s uppdrag ingår att minska och underlätta uppgiftslämnandet så att kostnaderna för

8.3.2 Resultat

Löpande statistikproduktion

SCB har till uppgift att samordna Sveriges officiella statistik. År 2017 ansvarade 28 myndigheter för att producera officiell statistik. Den officiella statistiken är indelad i 22 ämnesområden, 108 statistikområden och 359 statistikprodukter. Av dessa regleras 137 statistikprodukter av EU-förordningar, främst inom området jordbruk och utbildning.

SCB är den största av de statistikansvariga myndigheterna. År 2017 ansvarade myndigheten för 118 av de 359 produkter som avsåg officiell statistik.

Av SCB:s verksamhet 2017 finansierades 53 procent av anslag och 47 procent av avgifter från främst uppdragsfinansierad statistikproduktion. Uppdragen omfattar framställning av officiell statistik, statistisk bearbetning av data, statistiska undersökningar och tjänsteexport. Statliga myndigheter utgör den största kundkategorin och står för något mer än tre fjärdedelar

dem som lämnar uppgifter till statistiken blir lägre. Underlaget för kostnadsberäkningen för uppgiftslämnandet utgörs av SCB:s anslagsfinansierade statistik och officiell statistik som produceras på uppdrag av andra myndigheter. Varje år räknas en ny bas för jämförelse, då olika undersökningar genomförs varje år. För 2017 beräknas den totala kostnaden för uppgiftslämnandet ha uppgått till 387 miljoner kronor, varav 319 miljoner kronor avsåg kostnader för företag och organisationer, 2 miljoner kronor kostnader för myndigheter och 66 miljoner kronor kostnaden för kommuner och landsting. Den totala kostnaden minskade därmed med 13 miljoner kronor eller 3,3 procent jämfört med 2016. Minskningen var främst hänförlig till företag och organisationer.

Den huvudsakliga förklaringen till att kostnaderna för uppgiftslämnandet har minskat är att digitala lösningar har införts, t.ex. webbinsamling av uppgifter och ökade möjligheter att lämna filer som kan genereras av företagens egna administrativa system. Även förtydligande av enkäter och instruktioner till uppgiftslämnarna har bidragit positivt.

År 2017 deltog SCB i arbetet med att samordna finansiella begrepp mellan myndigheter för digital ingivning av finansiell information om årsredovisningar m.m. (N2016/04957/SUN). Arbetet består av en systematisering och klassificering av termer i tillämplig redovisningslagstiftning och god redovisningssed (taxonomier) som syftar till att finansiell information ska kunna lämnas elektroniskt. Arbetet avseende årsredovisningar för mindre aktiebolag har slutförts, samtidigt som motsvarande arbete avseende årsredovisningar för större aktiebolag har påbörjats (N2018/02033/FF). Detta samordningsarbete är en viktig grund för att möjliggöra dels en effektiv hantering hos företagen, dels en framtida återanvändning av årsredovisningsuppgifter i stor omfattning. När årsredovisningar finns i ett digitalt och strukturerat format minskar SCB:s behov av att direktinsamla denna typ av information för statistikändamål.

SCB samråder med näringslivets regelnämnd, Sveriges Kommuner och Landsting och Regelrådet inför såväl framtagande av ny statistik som förändringar av befintlig statistikframställning som kan påverka uppgiftslämnarna.

Enligt SCB:s regleringsbrev ska statistiken göras mer tillgänglig och användbar. Tillgången till

informationen som finns på myndighetens webbplats är avgiftsfri. År 2017 uppmättes 8,6 miljoner besök på webbplatsen (se tabell 8.1). Innehållsmässiga och tekniska förändringar medför att jämförelser över åren är svåra att göra. År 2017 besvarade SCB:s centrala statistikservice närmare 13 200 förfrågningar om statistik per telefon och 5 100 förfrågningar per e-post. De vanligaste frågorna gällde befolknings- och arbetsmarknadsstatistik. I syfte att nå fler målgrupper och öka kännedomen om myndigheten är SCB även aktiv på plattformar för sociala nätverk. I dessa forum besvarar SCB frågor, samt publicerar information om ny statistik och nyheter om myndighetens aktiviteter. En av de viktigaste kanalerna för SCB att sprida och kommunicera statistik är SSD. Antalet uttag av statistikuppgifter från SSD ökade med drygt 7 procent 2017 (se tabell 8.1). Totalt gjordes 1,3 miljoner uttag 2017. Antalet tabeller i databasen ökade från 3 794 stycken 2016 till 3 926 stycken 2017. Av dessa tabeller hade SCB statistikansvar för knappt 90 procent. Andelen tabeller som finns tillgängliga på engelska ökade 2017 med 2 procentenheter till 53 procent av tabellerna.

Möjligheten att hämta statistik ur Statistikdatabasen maskin-till-maskin genom API-anrop (Application Programming Interface) infördes 2014. Funktionen används både av externa användare, för att t.ex. bygga applikationer, och internt av SCB. Sedan införandet har antalet API-anrop ökat stadigt och 2017 uppgick antalet till närmare 10 miljoner, vilket var en ökning med 32 procent sedan 2016 och 67 procent sedan 2015.

SCB arbetar löpande med att utveckla sin webbplats så att den ska kunna läsas på olika sorters datorer, läsplattor och smarta telefoner. Myndigheten medverkade 2017 även som medarrangör av ett s.k. hackaton som syftade till att utveckla webbtjänster och applikationer för ökad tillgänglighet av SCB:s öppna data i SSD genom gränssnitt som finns tillgängliga för alla användare.

SCB handlägger årligen ca 500 mikrodatautlämnanden för forsknings- och statistikändamål. De flesta utlämnanden avser forskningsändamål och sker främst till forskare vid universitet och högskolor.

År 2017 vidtogs flera åtgärder för att öka tillgängligheten till de uppgifter som används för forskningsändamål. Bland annat centraliserades handläggningen inom SCB för att korta väntetiderna och säkerställa en enhetlig och effektiv

hantering. Även prissättningen av uppdragen har setts över, vilket har resulterat i en bättre transparens och att priserna för mikrodatabuppdragen kunnat reduceras.

År 2017 arrangerades en konferens för registerforskning, Forskardagen. SCB arrangerade konferensen tillsammans med Vetenskapsrådet, Riksarkivet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialstyrelsen. SCB genomförde vidare aktiviteter med användare av det system som används för att leverera mikrodatab (MONA) i syfte att kunna vidareutveckla systemet.

För att ytterligare stärka dialogen med användarna inom forskningen har SCB beslutat att inrätta två nya användarråd, med fokus på forskningens behov.

År 2017 kompletterades Sverige i siffror, SCB:s satsning på att presentera statistik för unga och ovana statistik användare, med en ny lärarhandledning med fokus på Agenda 2030. Stora delar av webbplatsen har även gjorts mer tillgänglig för de som använder mobil eller läsplatta.

Kundnöjdheten för SCB:s uppdragsverksamhet uppgick 2017 till 6,3 på en sjugradig skala, vilket var en ökning med 0,2 i jämförelse med de senaste två åren (se tabell 8.1). Uppgifterna grundar sig på en enkät som vänder sig till uppdragskunder som köper statistik för mer än 10 000 kronor.

Sedan 2016 har SCB valt att delta i och använda den årliga förtroendeundersökningen som genomförs av SOM-institutet, som är en oberoende forskningsorganisation under Göteborgs universitet. Resultatet för SCB visar att 43 procent av de tillfrågade hade stort eller mycket stort förtroende för SCB. Förtroendet för SCB kan utifrån undersökningens resultat bedömas som relativt högt, också i förhållande till andra myndigheter och samhällsinstitutioner som deltar i undersökningen.

Produktiviteten inom SCB ska enligt myndighetens regleringsbrev öka med i genomsnitt 3 procent per år. Under den senaste femårsperioden har ökningen i genomsnitt uppgått till 3,3 procent per år. Totalproduktiviteten ökade med 8,8 procent 2017. Endast förändringen i produktionsvolymen, och således inte förändringar i kvalitet och utvecklingsarbete, beaktas i dessa beräkningar. Myndigheten har bl.a. genomfört besparingsåtgärder och reducerat utvecklingsprojekt för att sänka kostnaderna inom olika verksamheter. Dessa åtgärder påverkade prod-

uktivitetsnivån för 2017 (se tabell 8.1). Produktiviteten kan även variera mellan enskilda år till följd av kalendereffekter och andra tillfälliga orsaker, och bör därför främst följas genom en jämförelse av utvecklingen under en längre period.

Samordning och kvalitetsuppföljning av officiell statistik

År 2016 fick SCB ett förtydligt ansvar för att samordna systemet för den officiella statistiken. En viktig del av samordningen av den officiella statistiken utgörs av aktiviteter för kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och samordning mellan de 28 statistikansvariga myndigheterna. År 2017 hölls bl.a. en konferens om officiell statistik och öppna data. SCB tillgängliggjorde 2017 ytterligare it-verktyg för att möjliggöra för andra statistikansvariga myndigheter att använda dem i sin statistikproduktion.

En uppföljning av kvaliteten i den officiella statistiken 2017 visar att samtliga statistikansvariga myndigheter arbetar med kvalitet utifrån riktlinjerna för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice) och har en god medvetenhet om de särskilda krav som ställs på officiell statistik.

Löpande kvalitetsarbete inom SCB

SCB är certifierad enligt den internationella standarden ISO 20252:2012 för marknad, opinion och samhällsundersökningar. År 2017 genomfördes en extern uppföljningsrevision som ger myndigheten en fortsatt certifiering. Vidare genomfördes en årlig utvärdering av kvaliteten i nio av de viktigaste undersökningarna med stöd av en extern expertgrupp. Utvärderingen visade på en positiv utveckling för sju av de granskade undersökningarna.

En av de centrala utmaningarna för SCB är att upprätthålla svarsnivåerna i individ- och hushållsundersökningar. Svarsnivåerna har stabiliserats under de senaste åren och ökningstakten för bortfallet i viktiga undersökningar har bromsat in.

Jämställdhetsstatistik

SCB publicerade 2017 jämställdhetsstatistik i den särskilda publikationen På tal om kvinnor och män – Lathund om jämställdhet. Publikationen publiceras vartannat år. SCB uppdaterar löpande det särskilda temaavsnittet om jämställdhet som finns på SCB:s webbplats. I avsnittet redovisas aktuell jämställdhetsstatistik i form av indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken samt statistik inom några fördjupningsområden. Enligt 14 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska individbaserad officiell statistik vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta. SCB har i sitt regleringsbrev fått i uppdrag att följa upp och rapportera om efterlevnaden av denna reglering. Av de knappt 1 000 statistikdatabastabeller som ingick i 2016 års kartläggning möjliggjorde 89 procent uttag av könsuppdelad statistik, och 95 procent av drygt 400 granskade tabeller var könsuppdelade. Samtidigt redovisades under året mer än 500 tabeller och diagram i rapporter av olika slag. Av dessa var drygt hälften könsuppdelade.

SCB bedömer att övrig statlig statistik som myndigheten producerat, som inte utgjort officiell statistik, i betydande utsträckning också varit könsuppdelad.

SCB svarade 2017 löpande på frågor från andra myndigheter om hur statistik kan könsuppdelas och presenteras. Föreläsningar genomfördes på temat att könsuppdelad statistik, exempelvis på Forum jämställdhet som samlar många aktörer inom jämställdhetsområdet. År 2017 arbetade SCB även med aktiviteter som syftade till att underlätta för användarna att genom SSD följa jämställdhetsutvecklingen på regional nivå.

Miljöstatistik

I november 2017 publicerades en omfattande rapport avseende regionala miljöräkenskaper 2008–2015. Rapporten beskriver regionala miljöräkenskaper inom området utsläpp till luft och miljösektorn. Utsläpp fördelas regionalt och lokalt i Sverige på riksområden, län och kommuner. År 2017 lade SCB även ut ett analysverktyg för miljöräkenskaper på sin webbplats. Med verktyget kan användaren själv ta fram data ur både produktions- och konsumtionsperspektiv samt sammanställa egna tabeller.

SCB levererade 2017 för första gången statistik om energiräkenskaper och miljöskyddskostnadsräkenskaper till Eurostat.

Ekonomisk statistik

Flera större förändringar gjordes av konsumentprisindex under 2017. En ny mätmetod för kostnadsutvecklingen för bostadsrättsinnehavare infördes, som baseras på räntekostnader, månadsavgift och reparationer i lägenheten. År 2017 utvecklades också nya index för äldreomsorg och fastighetsmäklartjänster. Vidare ersatte produktionsvärdeindex (PVI) produktionsindex över näringslivet (PIN). PVI beskriver utvecklingen av näringslivets produktion av varor och tjänster på månadsbasis. Fördelarna med det nya indexet jämfört med tidigare index är att det mäter produktionen av tjänster, industriverksamhet och handel inom både tjänste- och industrisektorn samt produktionen inom byggsektorn, och att en gemensam publicering av dessa görs några dagar tidigare än PIN.

Europeisk statistik

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/759 av den 29 april 2015 om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik ålades medlemsstaterna att senast den 9 juni 2017 offentliggöra ett åtagande om att skapa förtroende för statistiken. Det handlar om specifika politiska åtaganden av medlemsstaternas regeringar om att förbättra eller vidmakthålla villkoren för att genomföra riktlinjerna för europeisk statistik. Det kan inbegripa nationella program för säkerställande av hög kvalitet, inklusive självutvärderingar, förbättringsåtgärder och övervakningsmekanismer. Åtagandet ska syfta till att säkra allmänhetens förtroende för europeisk statistik. Åtagandet, som regelbundet ska övervakas av Europeiska kommissionen, bör uppdateras vid behov.

Regeringen redogjorde i budgetpropositionen för 2017 för de åtgärder som vidtagits för att upprätthålla förtroendet för statistiken. Regeringen bedömde att åtgärderna var tillräckliga för att säkra allmänhetens förtroende för statistiken och att åtgärderna uppfyllde de krav som ställs i förordningen om europeisk statistik.

I enlighet med den ovan nämnda förordningen presenterade kommissionen den 9 juli 2018 en rapport om medlemsstaternas åtaganden om att skapa förtroende för statistiken. Enligt kommissionen har införandet av det aktuella åtagandet gjort medlemsstaternas regeringar mer medvetna om vikten av att de bidrar till att upprätthålla och öka förtroendet för officiell statistik hos allmänheten. Alla medlemsstater har enligt rapporten lämnat rapporter till kommissionen om sina åtgärder och framsteg i fråga om åtagandena.

8.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för SCB, med motiveringen att myndigheten under flera års tid har byggt upp ackumulerade under- och överskott i sin avgiftsbelagda verksamhet, vilket avviker från det beslutade ekonomiska målet för verksamheterna om full kostnadstäckning. SCB tog 2016 fram en långsiktig plan med åtgärder för att hantera de uppkomna över- respektive underskotten.

8.5 Budgetförslag

8.5.1 1:9 Statistiska centralbyrån

Tabell 8.3 Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	546 448		6 910
2018	Anslag	557 223 ¹	Utgifts- prognos	561 381
2019	Förslag	567 759		
2020	Beräknat	575 630 ²		
2021	Beräknat	582 525 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 567 760 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 567 759 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statistiska centralbyråns förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2017	511 401	529 708	-18 307
(varav tjänsteexport)	70 384	70 410	-26
Prognos 2018	515 900	523 700	-7 800
(varav tjänsteexport)	68 600	69 100	-500
Budget 2019	479 000	476 200	2 800
(varav tjänsteexport)	66 000	66 200	-200

Huvuddelen av uppdragsverksamheten avser statistikproduktion. Produktion av officiell statistik till andra myndigheter utgör ca 26 procent av uppdragsverksamhetens totala volym. Statistisk bearbetning står för 22 procent, tjänsteexporten för 14 procent och övriga undersökningar för 38 procent av uppdragsverksamhetens intäkter.

Regeringens överväganden

Tabell 8.5 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	557 223	557 223	557 223
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	5 076	12 871	19 700
Beslut			
Överföring till/från andra anslag	5 460	5 536	5 602
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	567 759	575 630	582 525

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 10 536 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Efter förslag i 2017 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen att de verksamheter som avsåg statistiska valundersökningar avseende riksdagsvalen och Europaparlamentsvalen, som då finansierades från anslaget, skulle flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (prop. 2016/2017:100, bet. KU26, rskr. 2016/17:305). Mot denna bakgrund minskades

anslaget för 2018 med 7 280 000 kronor. Från och med 2019 minskas finansieringen med anledning av överföringen till 1 820 000 kronor. Detta sker genom en överföring av 5 460 000 kronor från anslaget 2:8 *Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Regeringen föreslår att 567 759 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 575 630 000 kronor respektive 582 525 000 kronor.

9 Prognos- och uppföljningsverksamhet

9.1 Omfattning

Prognos- och uppföljningsverksamheten har flera syften. Verksamheten ska bidra till att det finanspolitiska ramverket följs, att politiska beslut och prioriteringar är välgrundade samt till transparens vid redovisningen av den ekonomiska politiken. Ansvariga myndigheter ska följa upp och analysera utfall, utarbeta kort- och medelfristiga prognoser samt analysera den samhällsekonomiska utvecklingen och utvecklingen för de offentliga finanserna. Att utarbeta budgetprognoser och prognoser för svensk och internationell makroekonomi samt att ta till vara på resultat från relevant nationalekonomisk forskning är viktiga verksamheter inom området.

Verksamheten på området är i huvudsak anslagsfinansierad och bedrivs av Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket (ESV), Finanspolitiska rådet och Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO).

9.2 Mål för prognos- och uppföljningsverksamheten

Regeringens mål för området är att åstadkomma tillförlitliga och väldokumenterade prognoser samt analyser och uppföljningar av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen.

9.3 Resultatredovisning

9.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen för prognos- och analysverksamheten används dels kvantitativa mått på prognosprecisionen och tendensen till systematiska fel för de viktigaste prognosvariablerna, dels de omdömen om prognoserna och analyserna som lämnas av läsarna av Konjunkturinstitutets rapportserie Konjunkturläget.

Prognosprecision och förekomsten av systematiska prognosfel mäts vanligtvis genom kvantitativa mätningar av skillnader mellan prognos och faktiska utfall. De genomsnittliga prognosfelen, de s.k. medelfelen, beräknas för att undersöka om prognosmakaren tenderar att under- eller överskatta utfallen för olika prognosvariabler. Prognosprecisionen, mätt med de s.k. medelabsolutfelen, beräknas för att undersöka tillförlitligheten i prognoserna.

Genom att jämföra olika prognosmakares prognosfel och prognosprecision vid olika tidpunkter ges en bild av hur tillförlitliga ett visst prognosinstituts prognoser är i jämförelse med andra prognosmakares. Olika prognosmakare publicerar emellertid olika antal prognoser och vid olika tillfällen, vilket kan påverka både förutsättningarna för och bedömningen av prognosjämförelsen.

I tabell 9.1–3 visas medelfel och medelabsolutfel för BNP-tillväxt, arbetslöshet och inflation mätt med konsumentprisindex (KPI).

9.3.2 Resultat

Konjunkturinstitutets resultat

Systematiska fel och prognosprecision

Konjunkturinstitutets prognosprecision avseende utfallen 2017 var bättre än genomsnittet bland de studerade prognosmakarna när det gäller BNP-tillväxt, men sämre när det gäller arbetslöshet och inflation mätt med KPI. För 2013–2017 uppvisar myndigheten bättre prognosprecision än genomsnittet för BNP-tillväxt och KPI-inflation, samt en prognosprecision i linje med genomsnittet för arbetslöshet.

I likhet med flertalet andra prognosinstitut underskattade myndigheten i genomsnitt 2017 års utfall för arbetslöshet och KPI-inflation. För 2013–2017 underskattade prognosinstituten i genomsnitt innevarande års utfall för BNP-tillväxt, men överskattade motsvarande års utfall för arbetslöshet och KPI-inflation. Konjunkturinstitutets systematiska fel under nämnda femårsperiod var förhållandevis små och i ungefär samma storleksordning som övriga prognosmakares.

En utförligare utvärdering av Konjunkturinstitutets makroekonomiska prognoser finns i myndighetens specialstudie (KI 2018:11). Av studien framgår bl.a. att myndighetens prognoser för det offentligfinansiella sparandet för 2013–2017 låg i linje med genomsnittet, både vad det gäller prognosprecision och storleken på underskattningen av utfallen.

Tabell 9.1 Prognosprecision och systematiska fel för BNP-tillväxt

Procentenheter

	2017 ¹		2013–2017 ²	
	Medel- absolutfel	Medelfel ³	Medel- absolutfel	Medelfel ³
ESV	0,44	0,27	0,45	0,25
HUI	0,37	-0,37	0,46	0,18
KI	0,22	0,07	0,38	0,20
LO	0,40	-0,40	0,48	0,14
Nordea	0,52	0,15	0,47	0,11
Riksbanken	0,30	-0,13	0,43	0,17
Regeringen	0,24	-0,16	0,53	0,21
SEB	0,58	-0,58	0,60	0,01
SHB	0,25	0,05	0,44	0,16
Svenskt Näringsliv	0,08	-0,03	0,38	0,15
Swedbank	0,26	-0,16	0,46	0,14
Medelvärde	0,33	-0,12	0,46	0,16

¹Avser prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017.

²Avser prognoser för respektive år publicerade under respektive innevarande år.

³Medelfel beräknat som utfall minus prognos.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 9.2 Prognosprecision och systematiska fel för arbetslöshet

Procentenheter

	2017 ¹		2013–2017 ²	
	Medel- absolutfel	Medelfel ³	Medel- absolutfel	Medelfel ³
ESV	0,16	0,16	0,11	-0,05
HUI	0,07	-0,02	0,08	-0,04
KI	0,21	0,21	0,11	-0,05
LO	0,18	0,13	0,12	-0,08
Nordea	0,08	-0,02	0,10	-0,08
Riksbanken	0,01	0,01	0,06	-0,04
Regeringen	0,20	0,20	0,12	-0,04
SEB	0,28	0,28	0,12	0,03
SHB	0,08	-0,08	0,12	-0,08
Svenskt Näringsliv	0,08	0,03	0,13	-0,05
Swedbank	0,20	0,18	0,17	-0,04
Medelvärde	0,14	0,10	0,11	-0,05

¹Avser prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017.

²Avser prognoser för respektive år publicerade under respektive innevarande år.

³Medelfel beräknat som utfall minus prognos.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 9.3 Prognosprecision och systematiska fel för KPI-inflation

Procentenheter

	2017 ¹ Medel- absolutfel	Medelfel ³	2013–2017 ² Medel- absolutfel	Medelfel ³
ESV	0,24	0,24	0,10	-0,05
HUI	0,26	0,26	0,15	-0,11
KI	0,32	0,30	0,10	-0,03
LO	0,20	0,20	0,09	-0,01
Nordea	0,20	0,20	0,11	-0,08
Riksbanken	0,16	0,09	0,13	-0,06
Regeringen	0,24	0,24	0,16	-0,05
SEB	0,26	0,26	0,12	-0,01
SHB	0,23	0,08	0,14	-0,09
Svenskt Näringsliv	0,25	0,25	0,19	-0,15
Swedbank	0,16	-0,06	0,17	-0,14
Medelvärde	0,23	0,19	0,13	-0,07

¹Avser prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017.²Avser prognoser för respektive år publicerade under respektive innevarande år.³Medelfel beräknat som utfall minus prognos.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Modellverksamhet

Konjunkturinstitutet har i uppdrag att utveckla ett lämpligt modellstöd för det makroekonomiska prognos- och policyarbetet vid Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet (Fi2014/03569/E1). Modellen är en s.k. dynamisk, stokastisk allmän jämvikts modell. År 2017 levererades en första begränsad version av den nya modellen till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Arbetet med att vidareutveckla modellen pågår för närvarande.

Fördjupade specialstudier

Konjunkturinstitutet genomför fördjupade analyser inom olika specialområden av betydelse för förståelsen av den makroekonomiska utvecklingen. Analyserna ingår i myndighetens kontinuerliga utvecklingsarbete och redovisas bl.a. i form av fördjupningar i publikationen Konjunkturläget.

Konjunkturinstitutet har även sammanställt en rapport om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen, en rapport om den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna samt en fördjupad analys av produktivitetsutvecklingen i svensk ekonomi, både ur ett internationellt perspektiv och ett branschperspektiv. Myndigheten har även analyserat de samhällsekonomiska och offentligfinansiella effekterna av heltidsarbete om alla som vill arbeta heltid ges möjlighet till det.

Miljöekonomiskt arbete

År 2017 fokuserade Konjunkturinstitutet inom ramen för sitt miljöekonomiska arbete på att analysera miljöpolitikens samhällsekonomiska aspekter på den svenska klimatpolitiken. I sin årliga rapport redovisade myndigheten en genomgång av befintliga och föreslagna styrmedel. Myndigheten uppskattade vidare kostnader och nyttor av politiken samt vem som bär kostnaderna. Utöver den årliga rapporten redovisade Konjunkturinstitutet i april 2018 även ett regeringsuppdrag om effekter av annulleringar i stabilitetsreserven inom EU:s handelssystem med utsläppsrätter.

Ekonomistyrningsverkets resultat

Prognosprecision

ESV gör årligen en uppföljning av myndighetens prognosprecision. I uppföljningen jämför ESV sin prognosprecision avseende BNP och den offentliga sektorns sparande med andra prognosmakares. När det gäller utgifterna och inkomsterna i statens budget jämförs myndighetens precision för de avsedda åren med regeringens. ESV gör även en fördjupad utvärdering och analys av sina egna prognosavvikelser för utgifterna och inkomsterna i statens budget. Uppföljningen som gjordes 2017 avser prognoser för 2017 publicerade fr.o.m. hösten 2015 t.o.m. hösten 2017.

ESV:s utvärdering visar att de flesta prognosmakarna under hösten 2015 låg relativt nära utfallet för BNP-utvecklingen för 2017. År 2016 reviderade merparten av prognosmakarna ned BNP-tillväxten. Alla reviderade sedan upp prognoserna under 2017, vilket ledde till att samtliga överskattade BNP-tillväxten under hösten 2017. Utgångspunkten för de prognoser som gjordes under hösten 2015 varierade mellan de olika prognosmakarna, men sammantaget finns stora likheter i revideringarna.

Det offentliga finansiella sparandet underskattades av samtliga prognosmakare vid alla prognostillfällen, förutom under hösten 2017, då två av bankerna överskattade sparandet något. Utfallet är dock fortfarande preliminärt och kan komma att ändras.

ESV och regeringen är de enda prognosmakarna som gör prognoser för statens budget med samma detaljnivå och struktur, varför en jämförelse av sådana prognoser är möjlig endast

mellan dessa två. Jämförelserna av avvikelserna i tabell 9.4 avser prognoserna i september 2015, mars och september 2016 samt april och september 2017. Både ESV och regeringen underskattade budgetsaldot för 2017. Däremot finns det ingen statistiskt säkerställd jämförelse av prognososäkerheten över tid och det går därmed inte att bedöma hur precisionen förhåller sig till tidigare år. Sammantaget var myndighetens prognosprecision för budgetsaldot 2017 sämre än regeringens.

Tabell 9.4 Prognosavvikelse jämförelse ESV och regeringen

Miljarder kronor

	ESV			Regeringen	
	Utfall	Medelfel	Medel-absolut-fel	Medelfel	Medel-absolut-fel
2017¹					
Totala inkomster	1001	-38,0	38,0	-18,5	24,8
Totala utgifter	940	21,0	21,0	32,3	32,3
Budgetsaldo	62	-59,0	59,0	-50,9	50,9
2016²					
Totala inkomster	1 003	-101,8	101,8	-83,8	83,8
Totala utgifter	917	-13,0	17,8	-1,1	22,2
Budgetsaldo	85	-88,8	88,8	-82,7	82,7

Anm.: Ett positivt värde på medelfelet innebär en överskattning, ett negativt värde en underskattning. För att öka jämförbarheten mellan regeringens och ESV:s prognoser har ESV:s prognoser justerats med förslag i närmast följande budget- resp. vårproposition.

¹ Jämförelsen 2017 avser prognosavvikelser i september 2015, april och september 2016 samt april och september 2017.

² Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser september 2014, april och september 2015 samt april och september 2016.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

ESV:s utvärdering av sin prognosprecision

ESV:s utvärdering av sin prognosprecision för 2017, som visas i tabell 9.5 och tabell 9.6, bygger på de fem prognoser som myndigheten gjorde mellan september 2015 och september 2017 och avser statens inkomster och takbegränsade utgifter. ESV:s prognoser underskattade statens inkomster 2017. Enligt myndighetens fördjupade utvärdering av sin prognosprecision berodde det framför allt på att företag fortsatte att placera pengar på sina skattekonton, trots att intäktsräntan sänkts till noll.

Tabell 9.5 ESV:s prognosavvikelse för statens inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Medel-absolutfel	Medelfel	Andel av utfall
2017 Totalt ¹	1 001	38,0	-38,0	3,8 %
2016 Totalt ²	1 003	101,8	-101,8	10,0 %

Anm.: Ett positivt värde på medelfelet innebär en överskattning, ett negativt värde en underskattning. För att öka jämförbarheten mellan regeringens och ESV:s prognoser har ESV:s prognoser justerats med förslag i närmast följande budget- resp. vårproposition.

¹ Jämförelsen 2017 avser prognosavvikelser i september 2015, april och september 2016 samt april och september 2017.

² Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser september 2014, april och september 2015 samt april och september 2016.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

ESV överskattade statens utgifter 2017. En stor del av prognosavvikelsen beror på nya politiska beslut. När den aggregerade utgiftsprognosen bryts ned på utgiftsområden framkommer det att de största genomsnittliga prognosavvikelserna fanns inom följande utgiftsområden:

- utgiftsområde 8 Migration,
- utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning,
- utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering,
- utgiftsområde 22 Kommunikationer,
- utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, och
- utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Tabell 9.6 ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter

Miljarder kronor

	Utfall	Medelfel	Medel- absolutfel	Andel av utfall
2017				
Totalt	1 229,3	8,1	10,9	0,7 %
Utgiftsområden exkl. räntor	930,2	7,3	9,7	0,8 %
Ålderspensions- systemet	299,1	0,8	1,2	0,3 %
2016				
Totalt	1 184,5	-16,1	17,0	-1,4 %
Utgiftsområden exkl. räntor	899,1	-16,9	17,7	-1,9 %
Ålderspensions- systemet	285,4	0,8	0,8	0,3 %

Anm.: Ett positivt värde på medelfelet innebär en överskattning, ett negativt värde en underskattning. För att öka jämförbarheten mellan regeringens och ESV:s prognoser har ESV:s prognoser justerats med förslag i närmast följande budget- resp. vårproposition.

¹ Jämförelsen 2017 avser prognosavvikelser i september 2015, april och september 2016 samt april och september 2017.

² Jämförelsen 2016 avser prognosavvikelser september 2014, april och september 2015 samt april och september 2016.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Finanspolitiska rådet

Finanspolitiska rådet publicerade den 14 maj 2018 sin årliga rapport Svensk finanspolitik. Rapporten innehöll bl.a. bedömningar av finanspolitikens måluppfyllelse, inriktning och långsiktiga hållbarhet, av arbetslöshetsmålet och av kapitalinkomsternas betydelse för inkomstfördelningen.

Med den årliga rapporten som utgångspunkt anordnade finansutskottet en offentlig utfrågning av rådets ordförande och finansministern.

Rådet har även anordnat konferenser i syfte att öka den offentliga diskussionen om den ekonomiska politiken.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) ska bidra till att bredda och fördjupa underlaget för framtida samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. Uppgiften utförs framför allt genom att forskare och institutioner får i uppdrag att genomföra studier som ges ut i ESO:s skriftserie och publiceras på expertgruppens hemsida. ESO anordnar även seminarier och konferenser i syfte att stimulera debatten. ESO-studiernas författare offentliggör också sina

resultat för en bredare publik genom bl.a. debattinlägg i tidningar.

År 2017 publicerade ESO åtta rapporter som bl.a. behandlade löneskillnader respektive pensionsskillnader mellan män och kvinnor, ett förslag om en ny kapital- och bostadsbeskattningsmodell, erfarenheter av styrning av offentlig verksamhet och en jämförande studie av integrationspolitiken i ett antal länder. I samband med att ESO publicerat rapporter har också större seminarier hållits. ESO uppmärksamade 2017 också sitt 10-årsjubileum genom ett seminarium om värdet av utvärdering och analys i politiken. Ytterligare ett seminarium anordnades om de svenska skolresultaten i nära anslutning till att OECD:s s.k. PISA-studie publicerades.

9.4 Budgetförslag

9.4.1 1:6 Finanspolitiska rådet

Tabell 9.7 Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

2017	Utfall	8 708	Anslags- sparande	1 314
2018	Anslag	10 078 ¹	Utgifts- prognos	9 584
2019	Förslag	10 230		
2020	Beräknat	10 376 ²		
2021	Beräknat	10 508 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 230 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 230 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finanspolitiska rådets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 9.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	10 078	10 078	10 078
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	152	298	430
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 230	10 376	10 508

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 152 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Regeringen föreslår att 10 230 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Finanspolitiska rådet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 10 376 000 kronor respektive 10 508 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	64 571	64 571	64 571
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	565	1 450	2 213
Beslut		-1 067	-1 079
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	65 136	64 954	65 705

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 565 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Regeringen föreslår att 65 136 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Konjunkturinstitutet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 64 954 000 kronor respektive 65 705 000 kronor.

9.4.2 1:7 Konjunkturinstitutet

Tabell 9.9 Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

2017	Utfall	63 647	Anslags-sparande	1 663
2018	Anslag	64 571 ¹	Utgifts-prognos	63 232
2019	Förslag	65 136		
2020	Beräknat	64 954 ²		
2021	Beräknat	65 705 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 64 083 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 64 083 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konjunkturinstitutets förvaltningsutgifter.

10 Fastighetsförvaltning

10.1 Omfattning

Området fastighetsförvaltning omfattar förvaltning av fastigheter som av försvarspolitiska, kulturhistoriska eller andra skäl har ansetts lämpliga att förvaltas av staten. På fastigheterna finns bl.a. av regeringsbyggnader, länsresidens, ambassader, de kungliga slotten, museer, teatrar, och monument. Vissa fastigheter är försvarsfastigheter och vissa fastigheter används för den egna verksamheten. En del fastigheter består av markområden och en del fastigheter har donerats till staten.

Statens kulturfastigheter förvaltas tillsammans med vissa andra fastigheter främst av Statens fastighetsverk (SFV). Fortifikationsverket (FortV) förvaltar fastigheter som främst används för försvarsändamål. Myndigheternas verksamheter finansieras framför allt genom avgifter, dvs. hyresintäkter. Övriga myndigheter som förvaltar fastigheter gör det främst för sin egen verksamhet.

10.2 Mål för fastighetsförvaltningen

Målet för området fastighetsförvaltning är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. I korthet innebär detta att de fastighetsförvaltande myndigheterna ska tillämpa följande övergripande målsättningar:

- Fastigheterna ska förvaltas så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås.

- Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.
- Hyresgästerna ska ges ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, markområden och anläggningar.
- Myndigheterna ska uppfattas som kompetenta och serviceinriktade hyresvärdar.
- Myndigheterna ska inom sitt område verka för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen.

Hänsynen till miljö- och kulturmiljövärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

Enligt SFV:s och FortV:s respektive regleringsbrev för 2018 ska myndigheterna i sin verksamhet uppnå ett resultat som efter finansiella poster motsvarar en avkastning om 2,8 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån i Riksgäldskontoret för investeringar och anläggningar.

Inom SFV:s fastighetsbestånd har fastigheterna kategoriserats i tre kategorier: de med en marknadsmässig hyressättning (marknadshyresfastigheter), några få som har en kostnadsbaserad hyressättning (kostnadshyresfastigheter) och en tredje kategori fastigheter benämnd bidragsfastigheter. De senare fastigheterna saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. Målet för SFV:s bidragsfastigheter är att deras intäkter på sikt ska öka. För fastigheter med kostnadshyra gäller att hyresgästen betalar för kostnader för drift, underhåll, administration och kapitalkostnader. För övriga fastighetsförvaltande myndigheter finns inga särskilda mål för

förvaltningen, eftersom denna endast utgör en liten del av respektive myndighets verksamhet.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till målen används i huvudsak följande indikatorer:

- hyresintäkt i kronor per kvadratmeter,
- driftkostnad i kronor per kvadratmeter,
- underhållskostnad i kronor per kvadratmeter,
- driftnetto i kronor per kvadratmeter,
- ekonomisk vakansgrad,
- kundnöjdhet,
- energianvändning, och
- myndigheternas miljöledningsarbete.

10.3.2 Resultat

SFV och FortV är de två största fastighetsförvaltande myndigheterna. De förvaltar bl.a. olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader, stora markområden, inklusive skog, och ett stort antal försvarsanläggningar med tillhörande byggnader. Fastigheternas värdeförändring sedan 2014 framgår av tabell 10.1.

Tabell 10.1 Statens byggnader, mark och fast egendom

Bokfört värde i miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Staten totalt	39 274	39 723	39 384	40 215
- varav SFV	13 677	13 457	13 265	13 340
- varav FortV	9 836	10 122	9 989	10 359
SFV:s och FortV:s andel	59,9 %	59,4 %	59,0 %	58,9 %

Källa: Årsredovisningarna för staten 2015–2017.

Uppgifterna i tabellen bör bedömas med viss försiktighet, då bl.a. vissa tillgångar med kulturhistoriskt värde inte behöver tas upp i balansräkningen. Andra myndigheter som förvaltar fast egendom är bl.a. Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Riksdagsförvaltningen, Sveriges lantbruksuniversitet, Trafikverket,

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) och Kammarkollegiet. Värdet av statens innehav av byggnader, mark och annan fast egendom ökade något 2017 efter en minskning 2016. För de fastigheter som förvaltas av SFV och FortV ökade värdet med ca 300 miljoner kronor 2017. Även den fasta egendom som förvaltas av Naturvårdsverket och Svenska kraftnät ökade i värde under året.

SFV:s och FortV:s investeringstakt bedöms vara fortsatt mycket hög under de kommande åren.

Tabell 10.2 Omfattningen av de fastighetsförvaltande myndigheternas lokalbestånd

Lokalarea (1 000 m²)

	2014	2015	2016	2017
SFV:s bestånd	1 679	1 678	1 649	1 652
- varav marknadsfastigheter	–	1 204	1 176	1 174
- varav kostnadshyresfastigheter	–	97	97	98
- varav bidragsfastigheter	362	377	376	380
FortV:s bestånd ¹	2 497	2 515	2 544	2 568

¹ Försvarsanläggningar redovisas normalt som bruttoarea. Omräkningsfaktor till lokalarea, som är ett vanligare jämförelsetal, är 0,83.

Källor: Statens fastighetsverks och Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Sedan 2008 har inga större förändringar skett av SFV:s totala lokalarea, vilket delvis framgår av tabell 10.2. Uppgifterna om FortV:s lokalarea omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet.

Tabell 10.3 Uppgifter om det ekonomiska läget för SFV

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019
Totala intäkter	2 845	2 888	2 875	2 957	3 116	2 985
Totala kostnader	2 499	2 496	2 270	2 128	2 256	2 216
Resultat	346	392	605	829	860	769

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar och budgetunderlag för 2019–2021.

Tabell 10.4 Uppgifter om det ekonomiska läget för FortV

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019
Totala intäkter	3 273	3 172	3 178	3 256	3 334	3 252
Totala kostnader	3 272	3 147	3 074	3 132	3 176	3 073
Resultat	1	25	104	124	158	179

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar och budgetunderlag för 2019–2021.

År 2016 infördes nya redovisningsregler för bl.a. SFV och FortV. Reglerna innebär att delar av tidigare underhållskostnader omklassificerats till investeringar och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär för SFV:s räkning ett förbättrat resultat under ett antal år, som därefter kommer att följas av ett lägre resultat till följd av ackumulerade kostnader för avskrivningar och ökade finansiella kostnader, eftersom investeringar ska finansieras med lån hos Riksgäldskontoret. För hyresgäster som har en kostnadsbaserad hyresmodell innebär de nya redovisningsreglerna att hyran de första åren blir lägre, för att sedan successivt öka.

För 2017 uppgick SFV:s resultat före fastighetsförsäljningar till 829 miljoner kronor (se tabell 10.3). Kravet på avkastning till staten uppgick 2017 till 3,4 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar i fastigheter och anläggningar i Riksgäldskontoret. Detta motsvarade 131 miljoner kronor, och detta belopp har betalats in på statens centralkonto.

För 2017 uppgick FortV:s resultat till 124 miljoner kronor (se tabell 10.4) inklusive fastighetsförsäljningar. Det var en ökning jämfört med 2016. Även FortV hade 2017 ett avkastningskrav om 3,4 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar i fastigheter och anläggningar i Riksgäldskontoret. Myndigheten har i enlighet med detta krav betalat in 111 miljoner kronor på statens centralkonto.

Resultatindikatorer

SFV och FortV förvaltar olika typer av fastighetsbestånd. FortV:s bestånd är till ytan 50 procent större än SFV:s och en inte obetydlig del av beståndet utgörs av enklare förrådsytor som ibland är kallförråd. Myndigheterna har inte

samma marknadsförutsättningar för sina bestånd. Sammantaget medför detta att det i flera fall är missvisande att jämföra myndigheternas nyckeltal med varandra. Syftet med indikatorerna och nyckeltalen är framför allt att redovisa en utveckling över tid för respektive myndighet. SFV tillämpar sedan den 1 januari 2015 en ny ekonomimodell för att dess verksamhet ska bli mer jämförbar med den verksamhet som bedrivs av andra fastighetsförvaltande organisationer och för att skapa en mer transparent redovisning. Införandet av modellen har inneburit att verksamhetsgrenarna har ändrats jämfört med tidigare år.

Hyresintäkt i kronor per kvadratmeter

SFV:s hyresintäkter per kvadratmeter ökar något från år till år (se tabell 10.5). Hyresintäkterna påverkas bl.a. av omförhandlingar och vissa variationer i vakansgraden.

Tabell 10.5 Utveckling av hyresintäkter för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2015	2016	2017
SFV marknadsfastigheter	1 671	1 717	1 740
SFV kostnadsfastigheter	941	735	750
SFV bidragsfastigheter	193	197	193
SFV Totalt	1 372	1 396	1 429

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s intäkter per kvadratmeter minskar något för varje år (se tabell 10.6). Detta beror bl.a. på att de totala hyresintäkterna minskar något, samtidigt som ytan ökar något varje år. Dessa ytor är i flera fall av enklare slag än de som lämnas.

Tabell 10.6 Utveckling av hyresintäkter för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2015	2016	2017
FortV	583	554	547

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftkostnad i kronor per kvadratmeter

SFV:s driftkostnader skiljer sig normalt sett något mellan åren, vilket huvudsakligen kan förklaras av skillnader i energipriser och hur klimatet har påverkat användningen av kyla och värme. De totala driftkostnaderna minskade något 2017 (se tabell 10.7).

Tabell 10.7 Utveckling av driftskostnaderna för SFV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
SFV marknadsfastigheter	269	281	280
SFV kostnadsfastigheter	216	277	254
SFV bidragsfastigheter	190	200	186
SFV Totalt	266	281	270

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s driftkostnad per kvadratmeter ligger på en stabil nivå. Myndigheten arbetar aktivt för att sänka driftkostnaderna och kostnadsnivån minskar något över tid (se tabell 10.8).

Tabell 10.8 Utveckling av driftskostnaderna för FortV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
FortV	44	42	41

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Underhållskostnad i kronor per kvadratmeter

Från och med 2016 tillämpas, som tidigare införts, nya redovisningsregler inom staten som innebär att vissa kostnader som tidigare definierats som underhåll omklassificerats till investeringskostnader och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär att underhållskostnaderna sjunkit kraftigt för SFV (se tabell 10.9).

Tabell 10.9 Utveckling av underhållskostnaderna för SFV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
SFV Marknadsfastigheter	414	202	179
SFV Kostnadsfastigheter	403	180	140
SFV Bidragsfastigheter	767	372	389
SFV Totalt	510	252	239

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Även FortV:s underhållskostnader har minskat (se tabell 10.10), främst till följd av de förändrade redovisningsreglerna.

Tabell 10.10 Utveckling av underhållskostnaderna för FortV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
FortV	86	68	66

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftnetto i kronor per kvadratmeter

Driftnettot motsvarar intäkter minus kostnader före avskrivningar och räntor. Det redovisade

driftnettot speglar resultatet i den normala förvaltningsverksamheten.

Driftnettot ökade för SFV 2017 (se tabell 10.11), eftersom underhållskostnaderna minskat till följd av de förändrade redovisningsregler som redovisas ovan.

Tabell 10.11 Utveckling av driftnettot för SFV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
SFV Marknadsfastigheter	849	1 025	1 124
SFV Kostnadsfastigheter	318	136	280
SFV Bidragsfastigheter	49	53	47
SFV Totalt	675	785	837

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Driftnettot för FortV minskade något, vilket främst förklaras av att intäkterna har minskat något mer än kostnaderna, samtidigt som den totala fastighetsytan ökat (se tabell 10.12).

Tabell 10.12 Utveckling av driftnettot för FortV*Kronor per kvadratmeter*

	2015	2016	2017
FortV	242	229	223

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Vakansgrad

I statens fastighetsbestånd finns vissa lokalytor som inte är uthyrda, vilket brukar beskrivas som en fastighetsförvaltares vakansgrad.

SFV:s vakansgrad inom verksamhetsgrenen Marknadsfastigheter har sjunkit de senaste åren, vilket innebär ökade intäkter (se tabell 10.13). För övriga verksamhetsgrenar är nyckeltalet inte relevant.

Tabell 10.13 Utveckling av vakansgraden för SFV*Ekonomisk vakansgrad i procent*

	2015	2016	2017
SFV Marknadsfastigheter	2,3	1,8	1,6

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV arbetar aktivt med att sänka vakansgraden. Myndigheten har de senaste åren sänkt vakansgraden med flera procentenheter och 2017 uppgick vakansgraden till 2,7 procent (se tabell 10.14).

Tabell 10.14 Utveckling av vakansgraden för FortV

Vakansgrad av uthyrningsbar area i procent

	2015	2016	2017
FortV	3,3	3,1	2,7

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Mätning av kundnöjdhet

SFV och FortV genomför vartannat år kundundersökningar som kan användas för att bedöma om myndigheterna tillhandahåller det kunderna efterfrågar samt hur kunderna uppfattar dem som hyresvärd. FortV genomförde en extra kundundersökning 2016.

SFV har under en längre tid haft en kundnöjdhet som motsvarat branschen i övrigt. Värdet har under flera år legat på en relativt konstant nivå. Myndigheten planerade att genomföra en ny undersökning 2017, men man sköt upp denna för att i stället fokusera på intern styrning och kontroll samt det omfattande arbetet med att stärka myndighetens värdegrund. En ny mätning kommer att genomföras under 2018.

Tabell 10.15 Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV

Nöjd Kund Index

	2011	2013	2015
SFV	70	71	70

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Indexvärdena för FortV har sjunkit något i de senaste genomförda kundundersökningarna (se tabell 10.16) främst avseende arbetet med delaktighet, inflytande och information till kunder.

Tabell 10.16 Utveckling avseende kundnöjdhet för FortV

Nöjd Kund Index

	2013	2015	2016	2017
FortV	58	61	59	57

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Energianvändning

Myndigheterna har fortsatt fokus på miljö- och kulturmiljövärden och hållbar utveckling. Arbetet med att upprätta vårdprogram för alla statliga byggnadsminnen fortgår. Detta omfattar även åtgärder för ökad energieffektivisering.

År 2017 minskade SFV sin användning av köpt energi med 1 procent (se tabell 10.17). Denna energianvändning inkluderar hyresgästernas användning. Regeringen gav i maj 2014 SFV i uppdrag att minska energianvändningen med 9,6 GWh i byggnader som SFV förvaltar fram t.o.m. 2020. År 2017 nådde SFV detta mål.

Myndigheten hade då sedan 2013 minskat användningen med 10 GWh. SFV:s arbete med energiatgärder fortgår.

Tabell 10.17 Utvecklingen av energianvändningen för SFV

Energianvändning avseende köpt energi i GWh

	2015	2016	2017
SFV i Sverige	221	221	217
SFV Utrikes	25	22	22
SFV Totalt	246	243	239

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

År 2017 sjönk energianvändningen i FortV:s byggnader med 1,4 GWh, vilket endast var en marginell minskning (se tabell 10.18). Jämfört med basåret 2013 (388,4 GWh) har energianvändningen minskat med 4,3 procent. Målet är att användningen ska minska med 10 procent 2013–2020. Myndigheten arbetar för en fortsatt effektivisering och stängde exempelvis 2017 delvis en anläggning under sommaren. Myndigheten har även intensifierat arbetet med underhållsbesiktningar och med att synliggöra energieffektiviseringsåtgärder genom att lämna information innan genomförande. FortV kan dock endast delvis påverka energiförbrukningen, eftersom delar av förbrukningen beror på hur hyresgästerna använder fastigheterna.

Tabell 10.18 Utveckling av energianvändningen för FortV

Energianvändning i GWh

	2015	2016	2017
FortV	369,2	373,0	371,6

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Myndigheternas miljöledningsarbete

Naturvårdsverket har i rapporten Miljöledning i staten genomfört en ranking av myndigheternas miljöledningsarbete. Myndigheterna får poäng utifrån olika kriterier och vid poäng mellan 19 och 23 anses myndigheten i mycket hög grad ha ett systematiskt miljöarbete som är integrerat i verksamheten. Vid poäng mellan 16 och 18 anses det systematiska miljöarbetet i hög grad vara integrerat i verksamheten. Medelvärdet i staten är 14,5 poäng och medianvärdet 15 poäng.

SFV fick 20 poäng i denna ranking 2017, vilket var 2 poäng högre än föregående år och indikerar att myndigheten i mycket hög grad har ett systematiskt miljöarbete som är integrerat i verksamheten. Denna bild bekräftas av att SFV:s miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001:2015 och vid en extern revision 2017 konstaterade revisorerna att systemet var väl

implementerat och integrerat i verksamheten. Myndighetens miljöpolicy ersattes 2017 av en ny hållbarhetspolicy.

Även FortV har ett väl fungerande miljöledningsarbete och har fokus på att utveckla verksamheten på ett hållbart sätt. Naturvårdsverket har i sin granskning av FortV 2017 gett myndigheten 16 poäng för sitt miljöledningsarbete, vilket var samma resultat som 2016. År 2017 omcertifierades FortV:s ledningssystem och vid revisionen bedömdes att miljöledningen ligger på förväntad nivå och att ledningssystemet är ett stöd för verksamheten. FortV har 2017 arbetat aktivt med de åtgärder som finns i den beslutade handlingsplanen för kvalitets- och miljöledning. FortV har en hög andel upphandlingar med miljökrav. År 2017 uppgick dessa till 90 procent av myndighetens totala upphandlingar, vilket ska jämföras med 91 procent 2016. Myndigheten arbetar även aktivt med att sänka koldioxidutsläppen från bilresor, bl.a. genom att öka möjligheterna till fler resfria möten. FortV har dock fortfarande höga koldioxidutsläpp, bl.a. på grund av det stora antalet större arbetsfordon som myndigheten använder sig av.

Hyressättning av vissa kulturfastigheter

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen att den bör vidta vissa åtgärder som rör kulturinstitutionernas lokalkostnader (bet. 2009/10:KrU1, rskr. 2009/10:144). Enligt tillkännagivandet bör regeringen bl.a. överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet. Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 att tillsätta en utredning (dir. 2018:98) som ska föreslå nya hållbara alternativa hyresmodeller för de fem kulturinstitutionerna Kungl. Operan, Kungl. Dramaten, Nationalmuseum, Historiska museet och Naturhistoriska riksmuseet. Dessa institutioner har sedan 2001 en kostnadsbaserad hyresmodell. I uppdraget ingår även att värdera och bedöma möjligheterna att tillämpa de föreslagna alternativa modellerna på andra fastigheter som används av kulturverksamheter och som förvaltas av SFV. Enligt direktiven är det angeläget att värdefulla verksamheter inom det kulturpolitiska området fortsatt kan bedrivas på sina ursprungsplatser och i lokaler som ursprungligen formats för dessa specifika ändamål (se även utg. omr. 17 avsnitt 3). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

10.4 Budgetförslag

10.4.1 Statens fastighetsverk

SFV:s uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Det övergripande målet för myndigheten är att förvaltningen ska ske på ett sätt som innebär god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet, samtidigt som fastigheternas värden i vid mening ska bevaras och utvecklas. Förvaltningen av fastigheter ska tillgodose hyresgästernas behov av lokaler och ta hänsyn till deras nytta av de resurser som läggs ner på lokalanskaffningen.

SFV:s verksamhet finansieras med hyres-intäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. SFV disponerar även anslaget 1:10 *Bidragfastigheter* för att finansiera underhållskostnader och löpande driftunderskott avseende bidragfastigheterna.

Större investeringar i pågående projekt

För närvarande pågår projektering för en renovering och ombyggnad av Kungliga Operan.

År 2019 och åren därefter fortsätter renoveringen och ombyggnaden av vissa regeringsbyggnader i Stockholm, bl.a. kommer kvarteret Rosenbad i Stockholm att renoveras. Vidare avser SFV att genomföra en om- och tillbyggnad av economicentrum i Lund. SFV kommer också att återställa Kasern II på Skeppsholmen i Stockholm efter en brand. Vidare kommer SFV att genomföra en ombyggnad av Botanhuset vid Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm. Kvarteret Krubban, Västra stallet i Stockholm kommer att genomgå en renovering och på Skeppsholmen i Stockholm genomför SFV för närvarande en renovering av kajer och dykdalber.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2019–2021 godkänns som riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (tabell 10.19).

Tabell 10.19 Investeringsplan för SFV 2019–2021

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Marknadshyresfastigheter	17	86	128	1 214	44
Mark	4	2	57	26	21
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	21	88	185	1 240	65
<i>Varav investeringar anläggningstillgångar</i>					
Byggnader mark och annan fast egendom	21	88	185	1 240	65
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>21</i>	<i>88</i>	<i>185</i>	<i>1 240</i>	<i>65</i>
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	21	88	185	1 240	65
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	21	88	185	1 240	65
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Marknadshyresfastigheter	1 240	1 400	1 482	1 318	1 224
Kostnadshyresfastigheter	427	205	204	161	94
Bidragsfastigheter	151	198	334	274	260
Mark	37	60	42	35	43
Summa utgifter för vidmakthållande	1 855	1 863	2 062	1 788	1 621
<i>Varav investering anläggningstillgångar</i>					
Byggnader mark och annan fast egendom	1 456	1 408	1 460	1 284	1 151
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>1 456</i>	<i>1 408</i>	<i>1 460</i>	<i>1 284</i>	<i>1 151</i>
Finansiering					
Anslag 1:10 Bidragsfastigheter	151	198	334	274	260
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	1 456	1 408	1 460	1 284	1 151
Övrig finansiering	248	257	268	230	210
Summa finansiering av vidmakthållande	1 855	1 863	2 062	1 788	1 621
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	1 876	1 951	2 247	3 028	1 686
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
	<i>1 477</i>	<i>1 496</i>	<i>1 645</i>	<i>2 524</i>	<i>1 216</i>

Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Det är främst några större projekt som har tillkommit, såsom förvärv genom nyttjande av köption avseende Fysikhuset, underhållsåtgärder avseende

den yttre miljön på Riddarholmen samt ombyggnation av ambassaden i Tokyo.

Tabell 10.20 Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor och deras beräknade utfall under 2019–2021*Miljoner kronor*

	Utfall t.o.m. 2017	Prognos 2018-	Budget 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Fysikhuset, Kattrumpstullen	-	-	-	1 100	-
Ny Opera i Operan	36	32	53	60	60
Regeringskansliets byggnader, Rosenbad	26	90	400	400	126
Ekonomi centrum, Lund	-	3	17	28	152
Ambassaden i Tokyo	2	6	27	10	300
Kasern II, Skeppsholmen i Stockholm	2	22	50	5	44
Botanhuset, Naturhistoriska riksmuseet	2	9	41	68	6
Kv. Krubban, västra stallet, Stockholm	1	0	2	10	43
Skeppsholmen, kajer m.m.	23	29	27	25	-
Återuppbyggnad av Gripsholms kungsladugård	-	-	25	50	25
Nytt ambassadkansli, Islamabad	4	5	35	45	6
Ambassadkansli, Peking	12	10	50	22	-
Carolina rediviva, Uppsala	21	63	3	-	-
Uppsala slott	-	-	1	40	40
Regeringskansliet, kv. Vinstocken	-	-	20	60	-
Ambassadkansliet i Rom	5	24	35	-	-
Norra Riddarholmshamnen	2	4	4	40	10
Förtätning av bostäder, Moskva	-	1	5	32	21
Gustavianum	-	1	6	4	19
Gymnasiehusen, Gråmunkholmen i Stockholm	-	1	7	30	18
Östra Riddarholmshamnen	3	1	22	28	-
Västra kanslikasern	7	25	14	-	-
Kungahuset, Lund	3	2	30	7	-
Historiska museet	1	14	26	-	-
Birger Jarls torg, Riddarholmen	-	-	3	26	8

Kommentar: Planerade investeringar som understiger 40 miljoner kronor ingår inte i tabellredovisningen ovan.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar.

Regeringen bör därför bemyndigas att för 2019 besluta att SFV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: SFV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2018 om 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna har angett, ligga kvar på samma nivå som föregående år.

Tabell 10.21 Uppgifter om den utnyttjade låneramen för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018	Beräknat 2019
Utnyttjad låneram	11 945	12 497	12 995	13 895	15 195
Utnyttjad andel av låneram (%)	93,9	87,4	85,5	91,4	99,9

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

10.4.2 1:10 Bidragsfastigheter

Tabell 10.22 Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

2017	Utfall	197 278	Anslags- sparande	74
2018	Anslag	269 000 ¹	Utgifts- prognos	265 772
2019	Förslag	269 000		
2020	Beräknat	265 000		
2021	Beräknat	265 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll av och löpande driftsunderskott för de bidragsfastigheter som SFV förvaltar. Anslaget får användas för utgifter för insatser för att utveckla bidragsfastigheter. Anslaget får även användas för utgifter hänförliga till uppförandet av en minnesvård efter flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004.

Regeringens överväganden

Tabell 10.23 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	269 000	269 000	269 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-4 000	-4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	269 000	265 000	265 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Med bidragsfastigheter avses de fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. SFV förvaltar över 100 sådana fastigheter. På bidragsfastigheterna finns ca 1 000 byggnader och anläggningar. Ungefär hälften av fastigheterna har parker och trädgårdar. På vissa av bidragsfastigheterna finns kungliga slottsmiljöer, ett antal slotts- och herrgårdsmiljöer, flera stora slottsparkar, ett antal fästningsmiljöer, ruiner, kloster, bruksmiljöer samt Vasaminna. Fastigheterna omfattar också två världsarv, Drottningholms slott och delar av Karlskrona örlogsstad. Inom ramen för anslaget kommer SFV under en längre tid att genomföra en renovering av fasaderna på Stockholms slott samt de närmaste åren förstärka delar av säkerheten i och kring de kungliga slotten. Vidare kommer myndigheten genomföra energieffektiviseringar, bl.a. genom en satsning på solceller.

Regeringen föreslår att 269 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 265 000 000 kronor respektive 265 000 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: Vården och underhållet av de statliga fastigheter som utgör en del av det svenska kulturarvet förutsätter att fleråriga ekonomiska åtaganden kan göras. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2020.

Tabell 10.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter*Tusental kronor*

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	34 000	30 000	50 000	100 000
Nya åtaganden		50 000	100 000	
Infriade åtaganden		-30 000	- 50 000	- 100 000
Utestående åtaganden	25 600	50 000	100 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	50 000	50 000	100 000	

10.4.3 Fortifikationsverket

FortV:s huvuduppgift är att förvalta en viss del av statens fasta egendom, främst fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fastigheterna ska förvaltas så att en god hushållning och en hög ekonomisk effektivitet uppnås, att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas på för brukaren konkurrenskraftiga villkor samt så att fastigheternas värden bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

FortV ansvarar också för att etablera, förvalta och avyttra byggnader, anläggningar m.m. för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser. I myndighetens uppdrag ingår också att bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att kompetens för det svenska samhällets behov

inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas.

FortV:s verksamhet finansieras främst med hyresintäkter samt med lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2019–2021 godkänns som riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (tabell 10.25).

Tabell 10.25 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2019–2021

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Byggnader och markanläggningar	526	670	1 015	1 350	1 500
Mark	104	325	88	80	80
Försvarsanläggningar	241	282	300	400	400
Flygfält	81	355	200	120	50
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	952	1 632	1 603	1 950	2 030
<i>Varav investering anläggningstillgångar</i>					
<i>Byggnader mark och annan fast egendom</i>	952	1 632	1 603	1 950	2 030
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	952	1 632	1 603	1 950	2 030
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	825	1 450	1 403	1 650	1 730
Övrig finansiering	128	182	200	300	300
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	952	1 632	1 603	1 950	2 030
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Byggnader och markanläggningar	543	628	670	674	678
Försvarsanläggningar	129	68	70	70	70
Flygfält	0	0	10	10	10
Summa utgifter för vidmakthållande	672	696	750	754	758
<i>Varav investering anläggningstillgångar</i>					
<i>Byggnader mark och annan fast egendom</i>	374	438	490	492	494
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	374	438	490	492	494
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	331	435	455	457	459
Övrig finansiering	44	2	35	35	35
Avgifter	297	259	260	262	264
Summa finansiering av vidmakthållande	672	696	750	754	758
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	1 624	2 328	2 353	2 704	2 788
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
	1 327	2 070	2 093	2 442	2 524

Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Det är främst några av de projekt som hade ett beräknat utfall

under 2019 som har skjutits något framåt i tiden och kommer att få utfall under åren efter 2019.

Tabell 10.26 Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor

Miljoner kronor

	Utfall t.o.m. 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Berga, förråd	–	–	3	25	13
Boden, stridsfordonshall	–	–	–	4	42
Eksjö, förråd	–	–	5	40	–
Eksjö, utbyggnad för teknisk utbildning	–	2	21	42	4
Enköping, datahall	–	1	2	71	–
Gotland, nybyggnad servicecenter	–	–	1	10	189
Gotland, nybyggnation på Tofta	12	207	234	141	26
Gotland, verkstad med skärmtak	15	11	64	75	11
Halmstad, skärmtak	7	8	30	–	–
Göteborg, anpassning och renovering av hamn	–	1	40	40	40
Kalixfors, nybyggnation p.g.a. flytt	–	7	97	57	107
Karlberg, elevhem i Solna	22	48	31	8	–
Karlsborg, hangarer m.m.	2	8	35	180	300
Karlsborg, rull- och taxibana m.m.	7	11	110	61	3
Karlsborg, vakt och infart	3	1	40	–	–
Karlskrona, kaj för nytt ubåtssystem	–	–	3	30	27
Karlskrona, kaj för nytt ubåtssystem	–	–	–	3	30
Karlskrona, ombyggnad av vaktlokal	–	4	26	10	5
Kontor för kustbevakningen	1	1	20	20	–
Kungsängen, kontor	–	–	5	35	–
Kungsängen, utbyte av teknisk infrastruktur i Upplands bro	22	48	31	8	–
Kungsängen, vakt och entré	–	1	1	5	41
Luleå, hangar för HKP 14	83	27	40	5	–
Luleå, tvätthall för flyg och fordon	2	19	47	–	–
Revinge, ersättningsbyggnation camp	–	1	12	65	96
Revinge, kontorsbyggnad	–	3	17	43	12
Revinge, utbildningscentrum	–	3	60	66	1
Ronneby, drivmedelsanläggning	22	10	16	5	–
Ronneby, hangar åt Sjöfartsverket	–	2	59	7	–
Ronneby, till- och ombyggnad flygplats	–	–	–	20	30
Skredsvik, Nya förläggingsbyggnaden	–	–	4	27	19
Skövde, centralarkiv	–	–	–	5	70
Sverige, hemlig anläggning	45	100	200	260	300
Sverige, hemlig anläggning	20	3	28	59	110
Sverige hemlig anläggning	1	1	4	52	130
Sverige, hemlig anläggning	1	2	60	60	47
Sverige, hemlig anläggning	–	1	5	20	42
Sverige, hemlig anläggning	–	–	50	–	–
Såtenäs, dränering större ytor	–	2	12	17	24
Såtenäs, lokalanpassning	–	–	2	12	35
Såtenäs, rullbana	24	280	10	–	–
Umeå, nybyggnad kontor m.m.	–	3	20	25	9
Älvdalen, skjutplatser	–	–	32	35	–

Kommentar: Planerade investeringar som understiger 40 miljoner kronor ingår inte i tabellredovisningen ovan.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 14 500 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar.

Skälen för regeringens förslag: FortV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2018 om 14 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och de behov som brukarna har angett, utökas med 300 000 000 kronor jämfört med föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2019 besluta att FortV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 14 500 000 000 kronor.

11 God redovisningssed

11.1 Omfattning

Området omfattar Bokföringsnämnden och utvecklingen av god redovisningssed. Nämnden är statens expertorgan på redovisningsområdet och ger ut allmänna råd, ofta med vägledningar, som ger uttryck för vad som är god redovisningssed. Nämnden består av elva ledamöter som utses av regeringen och ett kansli med motsvarande sju heltidsanställda.

11.2 Mål för god redovisningssed

Enligt bokföringslagen ska bokföringsskyldigheten fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed och enligt årsredovisningslagen ska en årsredovisning upprättas enligt god redovisningssed. Bokföringsnämnden ska utveckla god redovisningssed. Verksamheten ska bidra till att förbättra standarden i företagens bokföring, årsredovisningar och bokslut genom informationsinsatser. Vidare ska nämnden verka för att regelverket på redovisningsområdet är enkelt och anpassat för dem som upprättar och använder redovisningen.

11.3 Resultatredovisning

Resultatbedömningen görs i huvudsak utifrån målet för delområdet. Till stöd för bedömningen av resultatet finns bl.a. Bokföringsnämndens årsredovisning och Riksrevisionens iakttagelser.

11.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer och bedömningsgrunder används i syfte att ge en övergripande bild av verksamheten och beskriva resultatutvecklingen:

- andel normgivningsarbete,
- andel information till småföretagare m.m., och
- genomförda förändringar i K-regelverken och aktiviteter för att förbättra standarden i företagens bokföring, årsredovisningar och bokslut.

11.3.2 Resultat

Bokföringsnämndens verksamhet består dels av normgivningsarbete och myndighetskontakter, dels av information till småföretagare m.m. Bokföringsnämndens arbete med att utveckla god redovisningssed kallas här för normgivningsarbete. Bokföringsnämnden ger ut allmänna råd. Dessa är inte bindande föreskrifter, men ger uttryck för vad nämnden anser vara god redovisningssed. Vad som utgör god redovisningssed bestäms i sista hand av domstol genom en självständig prövning.

Tabell 11.1 Bokföringsnämndens verksamhet

Andel (%) av totala kostnader.

	2015	2016	2017
Normgivningsarbete	60	75	74
Information till småföretag m.m.	40	25	26

Källa: Bokföringsnämnden.

Andelen normgivningsarbete var 2017 likvärdig föregående år. Bokföringsnämnden gav ut ett nytt allmänt råd och beslutade sex förändringar av gällande allmänna råd. Det nya allmänna rådet innebar att ett femtiotal äldre allmänna råd, rekommendationer och uttalanden upphävdes. Kostnaden för att fortlöpande utveckla de samlade regelverken för upprättande av årsbokslut och årsredovisning, benämnda K-regelverken, var under 2017 ca 3 miljoner kronor. Totalt har kostnaderna för K-regelverken under perioden 2003–2017 uppgått till 62,2 miljoner kronor.

Under 2017 har Bokföringsnämnden tillsammans med Bolagsverket arbetat med att införa en tjänst för digital ingivning av finansiell information om årsredovisningar m.m. (N2016/04957/SUN). Detta bidrar till att förbättra kvaliteten i företagens redovisning, ökar möjligheten för myndigheter och andra aktörer i samhället att använda den finansiella informationen och minskar företagens uppgiftslämnande. Arbetet avseende årsredovisningar för mindre aktiebolag har slutförts (N2018/02033/FF). Bokföringsnämnden bidrog i arbetet med kunskap om befintliga regler och ändringar i dessa för att systemet för inlämning av årsredovisningar i elektronisk form ska bli ändamålsenligt. Praktiskt handlade det om en systematisering och klassificering av termer i tillämplig redovisningslagstiftning och god redovisningssed (taxonomier) så att finansiell information kan lämnas elektroniskt. Se även utg. omr. 24 avsnitt 1.2.4.

Informationen till småföretagare ska på ett enkelt och lättförståeligt sätt ge besked om hur lagens grundläggande krav på bokföringen och den offentliga redovisningen lämpligen uppfylls. Bokföringsnämnden har under 2017 besvarat ca 3 300 frågor per telefon och e-post, vilket efter ett lägre antal besvarade frågor 2016 åter är i nivå med antalet som besvarades dessförinnan.

11.4 Budgetförslag

11.4.1 1:13 Bokföringsnämnden

Tabell 11.2 Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	8 859		1 081
2018	Anslag	10 133 ¹	Utgifts- prognos	10 307
2019	Förslag	10 498		
2020	Beräknat	10 628 ²		
2021	Beräknat	10 732 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 10 498 tkr i 2019 års prisnivå.³ Motsvarar 10 498 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Bokföringsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens övervägande

Tabell 11.3 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	10 133	10 133	10 133
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	365	495	599
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 498	10 628	10 732

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 365 000 kronor 2019. Regeringen föreslår att 10 498 000 kronor anvisas under anslag 1:13 *Bokföringsnämnden* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 10 628 000 kronor respektive 10 732 000 kronor.

12 Riksrevisionen

12.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska genomförandet och resultatet av den verksamhet som bedrivs av staten, att statliga insatser är samhällsnyttiga och att god ordning råder i den statliga redovisningen. Den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen genomförs med utgångspunkt i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Riksrevisionen har även i uppdrag att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet i internationella sammanhang samt att bedriva internationellt utvecklingssamarbete. Det internationella utvecklingssamarbetet genomförs inom ramen för den svenska biståndspolitik och finansieras med ett eget anslag.

För sin verksamhet disponerar Riksrevisionen anslagen 1:15 *Riksrevisionen* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning samt anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

12.2 Mål för Riksrevisionen

Riksrevisionens verksamhet främjar en god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt gällande regelverk, att den redovisas på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas. Närmare bestämmelser om Riksrevisionens verksamhet finns bl.a. i 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen

(2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen. Den revision som utförs är ett stöd för riksdagens kontroll av den statliga verksamheten.

Genom årlig revision granskar Riksrevisionen om de statliga myndigheternas årsredovisningar är tillförlitliga och om räkenskaperna är rättvisande samt, med vissa undantag, om ledningens förvaltning följer tillämpliga regler och särskilda beslut. Den årliga revisionen sker i enlighet med god revisionssed och avrapporteras genom revisionsberättelser, huvudsakligen till regeringen.

Genom effektivitetsrevisionen granskar Riksrevisionen att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Det betyder att Riksrevisionen ska granska hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får Riksrevisionen också lämna förslag på alternativa insatser för att nå avsedda resultat. Resultaten av effektivitetsrevisionen redovisas till riksdagen genom granskningsrapporter. De viktigaste iakttagelserna av effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen redovisas i en årlig rapport till riksdagen.

Riksrevisionens utvecklingssamarbete med systerorganisationer i samarbetsländer utgör en viktig del av det svenska biståndet och ska bedrivas i enlighet med mål och inriktning för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

12.3 Resultatredovisning

Resultaten av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i årliga rapporten och i uppföljningsrapporten.

Under 2017 slutfördes den årliga revisionen av 2016 års årsredovisningar i rätt tid och i enlighet med god redovisningssed. Totalt lämnades 231 revisionsberättelser. För 15 myndigheter lämnade Riksrevisionen en modifierad revisionsberättelse, dvs. att en anmärkning på årsredovisningen har lämnats för räkenskapsåret 2016. Några myndigheter fick fler än ett modifierat uttalande i sin revisionsberättelse. För räkenskapsåret 2016 lämnade Riksrevisionen även 13 upplysningar. Den vanligaste orsaken till upplysning i revisionsberättelsen är oklarheter i frågan om full kostnadsställning och villkor för bemyndiganden.

Effektivitetsrevisionen följde under året den inriktning av revisionen som riksrevisorerna beslutat om. Totalt publicerades 37 granskningsrapporter, vilket är en ökning jämfört med tidigare år (2016 publicerades 33 granskningsrapporter).

Riksrevisorernas granskningsplan ger en samlad bild av de kommande årens granskning, både inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. År 2017 lämnades granskningsplanen till riksdagen i oktober.

Den årliga rapporten sammanfattar de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Under 2017 lämnades rapporten till riksdagen i maj.

Riksrevisionen följer upp om granskningsrapporterna från effektivitetsrevisionen har medfört någon form av åtgärder från regeringen eller från andra granskade organisationer, företrädesvis förvaltningsmyndigheterna. Uppföljningsrapporten för 2017 lämnades till riksdagen i april och innehåller en djupare uppföljning av 20 rapporter från 2012 och 2013 och en översiktlig uppföljning av 21 rapporter från 2014 och 2015. Uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller av andra granskningsobjekt. Rapporten innehåller också en uppföljning av åtgärder som gäller de 16 modifierade revisionsberättelser som lämnats av den årliga revisionen för verksamhetsåret 2015.

I rollen som nationellt revisionsorgan har Riksrevisionen aktivt bidragit till utvecklingen av revisionsstandarder inom INTOSAI. Riksrevisionen är också viceordförande i INTOSAI:s kommitté för kapacitetsutveckling (CBC). Tillsammans med ordförandelandet, Sydafrika, driver Riksrevisionen ett sekretariat till stöd för kommitténs arbete. Under året har Riksrevisionen deltagit i EU:s kontaktkommittés möte

och medverkat i flera av dess arbetsgrupper. Riksrevisionen har också medverkat till att genomföra Europeiska revisionsrättens granskningsbesök i Sverige.

Utvecklingssamarbetet har under året bedrivits i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. Riksrevisionen har stött samarbetsparternas utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision samt coachat enskilda revisionsteam. Insatser har också gjorts inom utvecklingen av HR, IT, ledarskap och kommunikation. Projekten har i huvudsak löpt enligt plan.

Tabell 12.1 Verksamhetens nettokostnader 2017

Tusental kronor

Verksamhetsgren	Belopp
Årlig revision	166 184
Effektivitetsrevision	148 026
Nationellt revisionsorgan	14 900
Internationellt utvecklingssamarbete	42 975
Summa	372 085

Anm.: Tabellen visar verksamhetens nettokostnader. Kostnader minus intäkter och lämnade bidrag (transfereringar), dock inte intäkter av anslag.

12.3.1 Revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt en privat revisionsbyrå att utföra revision av Riksrevisionen. Revisionsbyrån har i sin revisionsberättelse bedömt att Riksrevisionens årsredovisning är i allt väsentligt rättvisande.

12.4 Budgetförslag

12.4.1 1:15 Riksrevisionen

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkningen.

Tabell 12.2 Anslagsutveckling 1:15 Riksrevisionen

Tusental kronor

2017	Utfall	330 046	Anslags-sparande	3 553
2018	Anslag	329 737 ¹	Utgifts-prognos	333 290
2019	Förslag	332 720		
2020	Beräknat	337 254 ²		
2021	Beräknat	341 218 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 332 720 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 332 721 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Den årliga revision som Riksrevisionen utför är avgiftsbelagd. Inkomsterna tillförs inkomsttitel 2558 *Avgifter för årlig revision*.

Tabell 12.3 Offentligrättslig verksamhet Avgifter för årlig revision, inkomsttitel 2558

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat över-/underskott
Utfall 2017	152 946	154 840	-1 894	-3 224
Prognos 2018	150 000	150 000	0	-3 224
Budget 2019	150 000	149 000	1 000	-2 224

Den årliga revisionen ska vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomsttitel och disponeras således inte av Riksrevisionen. Avgifterna ska beräknas så att full kostnadstäckning uppnås över tid. Riksrevisionen gör årligen en justering av avgifterna.

För 2018 utgår granskning av delårsrapporter. Däremot antas behovet av granskning av årsredovisningen öka som följd av att delårsgranskningen till viss del innehållit kompletterande informationsinsamling och tidigarelagd granskning. Nettoeffekten framgår av tabellen ovan.

Tabell 12.4 Uppdragsverksamhet Avgiftsfinansierade internationella uppdrag

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Årets över-/överskott	Akkumulerat över-/underskott
Utfall 2017	256	186	70	618
Prognos 2018	100	200	-100	518
Budget 2019	100	200	-100	418

Den internationella uppdragsverksamheten har avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States). Intäkterna disponeras av Riksrevisionen.

Stora delar av det ackumulerade överskottet har uppstått i samband med tidigare avgiftsfinansierade uppdrag (Malawi och Åland). Endast mindre del av överskottet kan kopplas till CBSS. Viss justering av taxorna för CBSS kommer att genomföras under 2018 och 2019. Resterande överskott skulle kunna användas i samband med eventuellt framtida projekt.

Låneram för Riksrevisionen

Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen bemyndigas att för 2019 ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 000 000 kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.

Skälen för Riksrevisionens förslag: Investeringar kommer att göras inom ramen för det beräknade anslaget och oförändrad låneram.

Riksrevisionens överväganden

Tabell 12.5 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:15 Riksrevisionen*Tusental kronor*

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	329 737	329 737	329 737
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 983	7 517	11 481
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	332 720	337 254	341 218

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkning. Riksrevisionen föreslår att anslaget 1:15 *Riksrevisionen* för 2019 anvisas med 332 720 000 kronor. Anslaget för 2020 och 2021 bör beräknas till 337 254 000 kronor, respektive 341 218 000 kronor.

13 Vissa garanti- och medlemsavgifter

13.1 Omfattning

Området omfattar kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), årliga medlemsavgifter till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) och Europarådets utvecklingsbank (CEB), samt garantier till sex internationella finansieringsinstitut. En mer utförlig redogörelse för verksamhet, mål och resultat för AIIB, Europeiska investeringsbanken (EIB), Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), Nordiska investeringsbanken (NIB) och Världsbanken finns i den återkommande skrivelsen till riksdagen om verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt vissa regionala utvecklings- och investeringsbanker.

13.2 Mål, indikatorer och resultat

Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar

Efter beslut i riksdagen (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2015/16:310) blev Sverige i juni 2016 tillsammans med 56 andra länder grundande medlem i AIIB. Banken har i uppdrag att främja hållbar ekonomisk utveckling, skapa välstånd och förbättra infrastrukturen i Asien, samt främja regionalt samarbete och partnerskap för att möta utvecklingsutmaningar. I samband med riksdagens beslut om Sveriges medlemskap i AIIB bemyndigades regeringen att under 2016–2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott på högst 1,1 miljard kronor till AIIB genom teckning av

aktier som tilldelas medlemsländerna. Kapitaltillskottet ska betalas in genom fem lika stora årliga utbetalningar, varav två återstår. OECD:s biståndskommitté DAC beslutade i juni 2017 att till 85 procent beteckna kapitaltillskott till AIIB som bistånd. Detta innebär att motsvarande del av Sveriges kapitaltillskott till AIIB ingår i biståndsramen

Bruegel

Bruegel är en oberoende europeisk tankesmedja med fokus på internationell ekonomiskpolitisk forskning. Bruegel strävar efter att förbättra den ekonomiska politiken med öppen och faktabaserad forskning, analys och debatt. Bruegel bidrar till fördjupad förståelse av bl.a. ekonomiska utmaningar som Europa kan väntas möta i en globaliserad värld. Det är en ideell organisation enligt belgisk lag, som styrs enligt sina stadgar. Vart tredje år utvärderas Bruegel av en oberoende kommitté. I den senaste utvärderingen, som genomfördes 2016, fick organisationen goda omdömen avseende verksamheten 2013–2015. Bruegel får vidare återkommande goda betyg för verksamhetens transparens.

Bruegels medlemmar är företag, institutioner och flertalet av EU-länderna, inklusive Sverige. Ingen enskild medlem bidrar med mer än 5 procent av årsbudgeten. Detta ska säkerställa tankesmedjans oberoende och objektivitet. Styrelsemedlemmarna utses för att på ett balanserat sätt representera tankesmedjans olika medlemmar. Sedan 2017 sitter en svensk ledamot i styrelsen som representant för Bruegels medlemsländer.

Bruegel har fått stort genomslag i den politiska debatten i EU, bl.a. på grund av sina nära kontakter med Europeiska kommissionen och genom regelbundna presentationer för och rapportbidrag till rådet för ekonomiska och finansiella frågor.

European Institute of Public Administration

Sveriges medlemsavgift till EIPA syftar till att stödja institutets arbete med att genom forsknings- och utbildningsverksamhet bidra till utvecklingen av den offentliga förvaltningen i Europa. EIPA:s verksamhet stödjer den europeiska integrationsprocessen och är inriktad på EU:s institutioner, beslutsprocesser samt förvaltning och EU-rätt.

För att bedöma måluppfyllelsen används uppgifter om antalet deltagare i EIPA:s olika utbildningsinsatser. År 2017 uppgick antalet deltagare i institutets aktiviteter till 13 759 stycken, vilket var en ökning med ca 23 procent jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av ett ökat antal deltagare i utbildningsinsatser som institutet tillhandahåller enligt avtal. Antalet deltagare i EIPA:s öppna utbildningar har dock minskat under flera år.

Europarådets utvecklingsbank

Av skrivelsen Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2014 och 2015 (skr. 2015/16:145) framgår mål, prioriteringar och resultat för Europarådets utvecklingsbank (CEB). Institutionens verksamhet redovisas även i skrivelsen Verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under andra halvåret 2016 och helåret 2017 (skr. 2017/18:139). Medlemsavgiften för 2016 uppgick till ca 26 700 euro och minskade till ca 26 200 euro 2017. Medlemsavgiften för 2018 minskade ytterligare till ca 25 500 euro på grund av interna besparingsåtgärder.

CEB har uppfyllt sina mål vad gäller såväl kvalitet som lånevolym.

Garantier till vissa internationella finansieringsinstitut

Sverige har medlemsåtaganden i elva internationella finansiella institutioner. Medlemskapen kan likställas med deläggande, eftersom varje medlemsland bidrar med en andel av institutionernas egna kapital. Det egna kapitalet består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att medlemsländerna utöver det inbetalda kapitalet förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ytterligare ett bestämt kapitalbelopp till instituten.

Riksdagen har beslutat att garantikapital till internationella finansiella institutioner inte ska hanteras inom ramen för den statliga garanti-modellen, där riskavspeglande avgifter sätts in på konto i Riksgäldskontoret (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU2, rskr. 2001/02:129/130). Eventuella infrianden ska i stället belasta anslag. Infrianden av garantikapital till EIB, NIB, Världsbanken, EBRD, AIIB och CEB ska belasta anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter*. Institutionernas utlåning bidrar till de ekonomiska och sociala mål som medlemsländerna enats om.

Riksgäldskontoret analyserar i rapporten Statens garantier och utlåning – en riskanalys (Riksgälden 2018) bl.a. riskerna för att garantikapital i internationella finansiella institutioner ska leda till stora förluster för staten. Myndigheten bedömer dessa risker som låga, bl.a. då institutionerna har en hög underliggande kreditvärdighet och garantikapital hittills aldrig infriats i formell mening. De internationella finansiella institutionernas kapital har i stället ökats stegvis genom kapitalhöjningar av det inbetalda kapitalet och garantikapitalet.

De utestående garantiåtagandena gentemot dessa institutioner, som har redovisats i skrivelsen Årsredovisning för staten 2017 (skr. 2017/18:101), uppgick vid utgången av 2017 till 97,9 miljarder kronor.

13.3 Budgetförslag

13.3.1 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tabell 13.1 Anslagsutveckling 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

2017	Utfall	231 326	Anslags-sparande	-16 731
2018	Anslag	223 142 ¹	Utgifts-prognos	204 949
2019	Förslag	203 370		
2020	Beräknat	200 370		
2021	Beräknat	2 370		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges årliga medlemsavgifter eller statsbidrag till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) samt Europarådets utvecklingsbank (CEB). Anslaget får även användas för utgifter för infrianden av garantier till vissa internationella finansieringsinstitut. Anslaget får även användas för utgifter för eventuella böter till följd av försenat genomförande av EU-direktiv.

Anslaget får även användas för kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB).

Regeringens överväganden

Tabell 13.2 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	223 142	223 142	223 142
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-19 772	-22 772	-220 772
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	203 370	200 370	2 370

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De beräknade utgifterna för medlemsavgifter till CEB, EIPA och tankesmedjan Bruegel är en följd av Sveriges medlemskap i dessa organisationer.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* minskas med 19 772 000 kronor 2019.

Av minskningen avser 3 000 000 kronor en planenlig minskning av medel för AIIB och 16 772 000 kronor en återgång till ursprunglig anslagsnivå efter en tidigare engångsvis kompensation för valutakursdifferenser.

Regeringen föreslår att 203 370 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 200 370 000 kronor respektive 2 370 000 kronor.

Bilaga

Statsförvaltningens utveckling

Bilaga

Statsförvaltningens utveckling

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
2	Den statliga förvaltningens organisation och utveckling.....	7
2.1	Statsförvaltningens utveckling	7
	Effektivitet, rättssäkerhet och hög trovärdighet	7
2.2	Antal myndigheter	7
2.3	Organisationsförändringar per departement.....	8
	Arbetsmarknadsdepartementet	8
	Finansdepartementet	8
	Kulturdepartementet.....	8
	Miljö- och energidepartementet.....	9
	Socialdepartementet.....	9
3	Personalstrukturen m.m. i staten.....	9
3.1	De anställda	9
	Antalet statsanställda	9
	Antal statsanställda uppdelade efter län och kön	10
	Anställningsformer inom staten.....	10
	Befattningsstruktur i staten	11
	Utbildningsbakgrund bland de statsanställda	11
3.2	Åldersstrukturen	12
	Nybeviljade ålderspensioner.....	12
	Nybeviljade delpensioner	14
3.3	Könsfördelningen.....	14
	Jämn könsfördelning i staten.....	14
	Andelen kvinnor och män på ledande befattningar	14
	Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	15
3.4	Anställda med utländsk bakgrund.....	15
	Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka	15
	Könsfördelningen.....	16
	Åldersstrukturen	16
	Var och på vilka kompetens kategorier finns de anställda med utländsk bakgrund inom staten?	17
	Variation mellan COFOG-grupperna	17
3.5	Personalrörligheten	18
3.6	Uppsägningar i staten	18
3.7	Sjukfrånvaro.....	20
	Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter	20
	Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer	21
	Sjukpensioner	21

	Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet	22
3.8	Lönenivåer och löneutveckling	22
	Löneutvecklingen i staten	23
	Utvecklingen av genomsnittliga löner	23
	Löneskillnaderna mellan kvinnor och män	24
	Myndighetschefer per den 1 november 2018.....	31
	Ordförande i styrelsemyndigheter per den 1 november 2018.....	36

Tabellförteckning

Tabell 3.1	Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2015–2017 fördelade efter COFOG grupp.....	10
Tabell 3.2	Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2017 samt förändring av antalet jämfört med 2016.....	10
Tabell 3.3	Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2017.....	11
Tabell 3.4	Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2017.....	12
Tabell 3.5	Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetens kategorier och kön 2015–2017	14
Tabell 3.6	Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetens kategorier	14
Tabell 3.7	Fördelningen den 1 november 2018 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	15
Tabell 3.8	Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper och kompetens kategorier 2017	17
Tabell 3.9	De som lämnat Trygghetsstiftelsen.....	19
Tabell 3.10	Sjukfrånvaron inom olika COFOG-grupper	20
Tabell 3.11	Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2017	23
Tabell 3.12	BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2017.....	26

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Antalet myndigheter 2000–2017.....	8
Diagram 3.1	Antalet statsanställda 1997–2017.....	9
Diagram 3.2	Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2012 och 2017...12	
Diagram 3.3	Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2017, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften.....	12
Diagram 3.4	Nybeviljade ålderspensioner	13
Diagram 3.5	Andel uttag nya ålderspensioner per uttagsålder och år.....	13
Diagram 3.6	Nybeviljade delpensioner.....	14
Diagram 3.7	Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2008–2017. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten.	15
Diagram 3.8	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018.....	15
Diagram 3.9	Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 2064 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2008–2017.....	16
Diagram 3.10	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2008–2017	16
Diagram 3.11	Personalerfarenhet fördelad på kompetenskategorier, ålder och kön....	18
Diagram 3.12	Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen	19
Diagram 3.13	Sjukfrånvaro vid myndigheterna.....	20
Diagram 3.14	Förändring i sjukfrånvaron mellan 2017 och 2016 vid myndigheterna	21
Diagram 3.15	Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar	21
Diagram 3.16	Anställda som har nybeviljats sjukpension	22
Diagram 3.17	Anmälningar enligt PSA.....	22
Diagram 3.18	Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2017	22
Diagram 3.19	Utveckling av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2017.....	24
Diagram 3.20	Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2008–2017.....	24
Diagram 3.21	Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetenskategorier och kön i staten 2017.....	26

1 Inledning

I denna bilaga redogörs för den statliga förvaltningens organisation och utveckling. Vidare ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten.

En ständigt pågående utveckling och förnyelse av statsförvaltningen är en förutsättning för att regeringens politik ska få genomslag inom alla områden. Utvecklingsarbete bedrivs både av regeringen och av myndigheterna.

Denna bilaga kompletterar den redovisning på området som lämnas i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 2 avsnitt 4–6).

2 Den statliga förvaltningens organisation och utveckling

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU 38, rskr. 2009/10:315).

2.1 Statsförvaltningens utveckling

Effektivitet, rättssäkerhet och hög trovärdighet

Det är viktigt att den offentliga sektorn är effektiv, rättssäker och har hög trovärdighet. Världsbankens indikator Government Effectiveness (GE) beskriver effektivitet i bred mening och avser måluppfyllelse för hela den offentliga sektorn. Med indikatorn redovisas bedömningen av kvaliteten i offentliga tjänster och institutioner, självständigheten från politiska påtryckningar, kvaliteten på politikens utformning och genomförande samt beständigheten i politiska åtaganden. År 2017 rankades Sveriges som mer högpresterande än drygt 96 procent av världens länder, vilket var en liten förbättring jämfört med 2016, men ett lägre resultat än åren dessförinnan.

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån graden av korruption i den offentliga sektorn. Sverige har legat bra till i alla mätningar. I

CPI 2017 rankades den svenska offentliga sektorn som världens sjätte minst korrupta, vilket var en försämring med två placeringar jämfört med 2016.

OECD ger vartannat år ut rapporten Government at a Glance, i vilken den offentliga sektorn inom en rad områden följs upp, bl.a. allmänhetens förtroende för den nationella regeringen. I den senaste rapporten, som publicerades 2017 men innehåller data för 2016, låg Sverige över snittet för OECD-länderna, men förtroendet har sjunkit sedan 2007.

Resultaten ska tolkas med viss försiktighet. Enskilda länder med förhållandevis dåliga resultat i CPI, alltså för korruption i den offentliga sektorn, kan ha ett högt förtroende för den nationella regeringen. Jämfört med OECD-länder ligger Sverige dock över snittet. För index på en sådan aggregerad nivå som GE och CPI är det mycket svårt att dra slutsatser utifrån små förändringar från ett år till ett annat. Resultaten talar emellertid för att den svenska offentliga sektorn presterar väl jämfört med många andra länder och har jämförelsevis hög effektivitet, rättssäkerhet och trovärdighet. Resultaten på vissa indikatorrankingar har dock fallit något i jämförelse med andra länder under senare år, vilket indikerar att det också finns utrymme för förbättringar.

2.2 Antal myndigheter

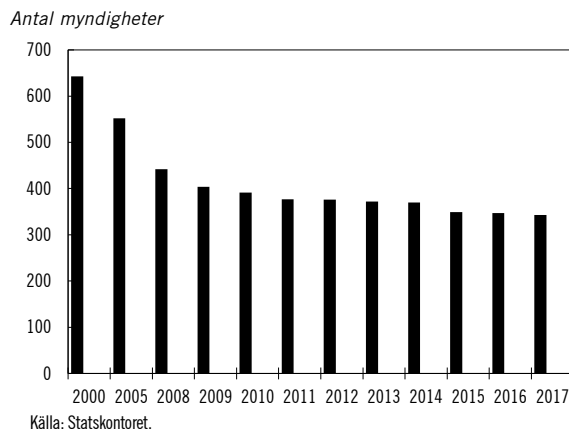
Antalet myndigheter har ökat. Den 15 juni 2018 fanns det enligt Statskontoret 345 myndigheter under regeringen, vilket var en ökning med 2 myndigheter jämfört med den 1 januari 2017.

Denna lilla ökning kan indikera ett möjligt trendbrott, då antalet myndigheter minskade från 643 till 343 mellan 2000–2017. Statistiken omfattar domstolar och förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen och som regeringen har beslutat en specifik förordning med instruktion för, eller som styrs av en särskild lag. Statistiken omfattar inte myndigheter som har ett tidsbegränsat uppdrag, så som delegationer och kommittéer. De s.k. utlandsmyndigheterna ingår i statistiken i Regeringskansliet.

Tre myndigheter, Riksställningar, respektive Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska palatset, samt E-legitimationsnämnden, har upphört som egna myndigheter sedan januari 2017. Regeringen har därefter

bildat följande fem myndigheter: Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Jämställdhetsmyndigheten, Delegationen mot segregation, Klimatpolitiska rådet och Myndigheten för digital förvaltning. I diagram 2.1 redovisas utvecklingen av antalet myndigheter under regeringen 2000–2017.

Diagram 2.1 Antalet myndigheter 2000–2017

Myndigheternas verksamhetsområden, storlek och ledningsformer

Flest myndigheter är aktiva inom verksamhetsområdet Samhällsskydd och rättsskipning. Dessa utgör nästan en tredjedel av det totala antalet statliga myndigheter. Förhållandevis många myndigheter finns också inom områdena Näringslivsfrågor, Allmän offentlig förvaltning, och Utbildning.

Många myndigheter är relativt små. Enligt Statskontoret har 95 av myndigheterna mindre än 50 anställda, och flertalet av de resterande myndigheterna har mindre än 500 anställda. De 10 största myndigheterna står för 52 procent av årsarbetskrafterna.

Flest myndigheter, ca. 130, är s.k. enrådighetsmyndigheter, vilket innebär att myndighetschefen är ansvarig för verksamheten inför regeringen. Av myndigheterna är 65 styrelsemyndigheter, och 52 är nämndmyndigheter. I dessa fall är styrelsen eller nämnden ansvariga inför regeringen. Resterande myndigheter, mestadels domstolar, har andra ledningsformer. Fördelningen mellan de olika typerna av ledningsform har varit relativt oförändrad under de senare åren.

Allmänhetens uppfattning om några stora statliga myndigheter

Institutet för Samhälle, opinion, medier (SOM-institutet) vid Göteborgs universitet genomför mätningar av hur allmänheten uppfattar verksamheten vid ett antal myndigheter. I den senaste mätningen från 2017 år ingick bl.a. sju myndigheter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Myndigheten för säkerhet och beredskap, Polismyndigheten, Skatteverket och Skolverket. Uppfattningarna om de olika myndigheterna skiljer sig väsentligt. Betyddigt fler anser att Skattemyndigheten och Polismyndigheten sköter sina uppgifter väl, än de som anser att de inte sköter uppgifterna väl. Däremot anser fler att Arbetsförmedlingen och Migrationsverket sköter sin uppgift dåligt, snarare än bra. Försäkringskassan intar en mellanställning mellan dessa båda grupper av myndigheter. Andra mätningar från SOM-institutet indikerar att högskolor och domstolar tillhör de statliga myndigheter som åtnjuter högst förtroende från allmänheten.

2.3 Organisationsförändringar per departement

Nedan följer en redogörelse för genomförda organisationsförändringar under perioden augusti 2017–juli 2018

Arbetsmarknadsdepartementet

Myndigheten för arbetsmiljökunskap inrättades den 1 juni 2018. Myndigheten är placerad i Gävle.

Finansdepartementet

Myndigheten för digital förvaltning inrättades den 1 september och är lokaliserad i Sundsvall. Myndigheten E-legitimationsnämnden avvecklades och upphörde som myndighet den 31 augusti 2018.

Kulturdepartementet

Delegationen mot segregation inrättades den 1 januari 2018. Myndigheten är lokaliserad i

Huddinge kommun. Myndigheten Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska palatset upphörde som myndighet den 31 december 2017. De uppgifter som myndigheten ansvarat för har samlats i Statens historiska museer.

Miljö- och energidepartementet

Klimatpolitiska rådet inrättades den 1 januari 2018. Klimatpolitiska rådet leds av en nämnd och ett kansli har inrättats vid Forskningsrådet för miljö, näringar och samhällsbyggnad i Stockholm.

Socialdepartementet

Jämställdhetsmyndigheten inrättades den 1 januari 2018. Myndigheten är placerad i Göteborg.

3 Personalstrukturen m.m. i staten

Ansaret för den statliga arbetsgivarpolitiken har till stor del delegerats till de statliga myndigheterna. Det innebär att myndigheterna, utifrån sina uppgifter, har en betydande frihet, bl.a. när det gäller att utforma sin organisation och sina arbetsprocesser samt sin lönebildning och kompetensförsörjning.

För att regeringen ska kunna följa utvecklingen av kompetensförsörjningen lämnar myndigheterna varje år sedan 1997 en redovisning av sin kompetensförsörjning till regeringen. Från och med 2003 sker denna redovisning i myndigheternas årsredovisning.

Myndigheterna ska genom sin kompetensförsörjning säkerställa att relevant kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som de är ålagda och för att tillgodose sina behov på både kort och lång sikt. Myndigheterna ska vidare systematiskt analysera vilken kompetens som behövs för att de ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter.

I det följande redovisas all individbaserad statistik uppdelad på kön, om dessa uppgifter är tillgängliga.

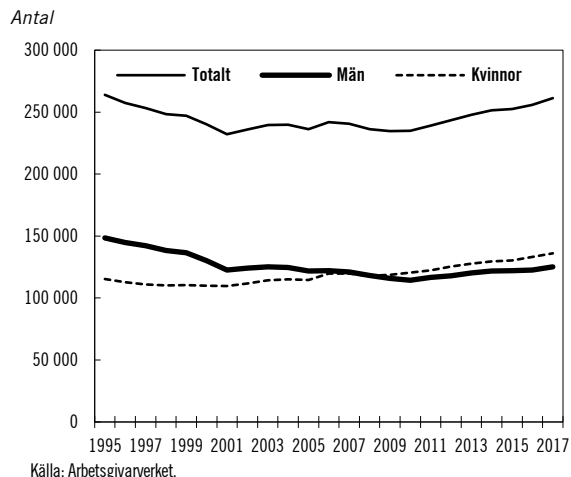
3.1 De anställda

Antalet statsanställda

År 2017 var 261 211 personer anställda i den statliga sektorn, vilket var en ökning med ca 5 400 jämfört med 2016. Sedan 2012 har antalet anställda ökat med ca 17 900. De statsanställda motsvarar 5,4 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden.

Av diagram 3.1 framgår utvecklingen av antalet statsanställda 1995–2017, uppdelad på kvinnor och män.

Diagram 3.1 Antalet statsanställda 1997–2017

Fram t.o.m. 2008 var fler män än kvinnor anställda i staten, men sedan 2009 är förhållandet det omvända.

Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m. 2008 enligt den internationella klassifikationen COFOG¹. Vissa justeringar har gjorts under redovisningstiden avseende några myndigheters COFOG-tillhörighet.

Som framgår av tabell 3.1 finns flest anställda inom COFOG-gruppen Utbildning och minst antal inom gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den största ökningen mellan 2016 och 2017 skedde i gruppen Försvar.

¹ COFOG (Classification of the functions of the government) syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion eller ändamål.

Den största ökningen bland enskilda myndigheter mellan 2016 och 2017 skedde hos Försvarsmakten, där antalet anställda ökade med ca 1 600 anställda, vilket innebar en ökning med 8 procent. Hos Polismyndigheten ökade antalet anställda med ca 650, hos Trafikverket med ca 450, hos Kriminalvården med ca 400 och hos Arbetsförmedlingen med drygt 300. Vid Linköpings universitet minskade samtidigt antalet anställda med 340 personer, motsvarande 8 procent av myndighetens anställda. Lunds universitet, Luleå tekniska universitet och Umeå universitet minskade sin personal med 120–180 personer per myndighet.

Tabell 3.1 Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2015–2017 fördelade efter COFOG grupp

Grupper, antal och procentuell fördelning

	2015	2016	2017
Allmän offentlig förvaltning	28 176	28 179	28 655
Andel kvinnor	62	63	63
Andel män	38	37	37
Försvar	28 071	27 232	29 191
Andel kvinnor	20	20	20
Andel män	80	80	80
Samhällsskydd och rättsskipning	52 307	53 064	54 337
Andel kvinnor	48	48	48
Andel män	52	52	52
Näringslivsfrågor m.m. ¹	25 043	25 598	26 456
Andel kvinnor	48	49	49
Andel män	52	51	51
Fritidsverksamhet, kultur och religion	2 532	2 544	2 560
Andel kvinnor	61	61	61
Andel män	39	39	39
Utbildning	74 651	74 256	74 525
Andel kvinnor	54	54	55
Andel män	46	46	45
Socialt skydd m.m. ²	41 627	44 924	45 487
Andel kvinnor	68	67	67
Andel män	32	33	33
	252 40	255 79	
Totalt	7	7	261 211
Andel kvinnor	52	52	52
Andel män	48	48	48

¹ Näringslivsfrågor, miljöskydd samt bostadsförsörjning och samhällsutveckling.

² Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård.

Källa: Arbetsgivarverket.

Antal statsanställda uppdelade efter län och kön

I tabell 3.2 redovisas antalet statsanställda fördelade på län, kön m.m. 2017.

Tabell 3.2 Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2017 samt förändring av antalet jämfört med 2016

Antal och procentuell förändring

Län m.m.	Kvinnor	Män	Total	Förändring
Stockholms län (AB)	41 668	37 692	79 360	+ 2,0
Västerbottens län (AC)	4 785	4 080	8 865	+ 0,3
Norrbottnens län (BD)	4 015	5 304	9 319	+ 2,0
Uppsala län (C)	8 974	8 594	17 568	+ 2,4
Södermanlands län (D)	2 332	1 914	4 246	+ 2,3
Östergötlands län (E)	7 242	7 100	14 342	+ 0,9
Jönköpings län (F)	3 240	2 934	6 174	+ 4,2
Kronobergs län (G)	1 917	1 488	3 405	+ 2,5
Kalmar län (H)	2 052	1 623	3 675	+ 4,0
Blekinge län (K)	1 944	3 488	5 432	+ 5,7
Gotlands län (I)	981	907	1 888	+ 9,0
Skåne län (M)	1 5287	1 3686	28 973	+ 1,9
Hallands län (N)	1 889	2 293	4 182	+ 1,3
Västra Götalands län (O)	17 887	16 623	34 510	+ 2,2
Värmlands län (S)	2 839	2 173	5 012	+ 3,3
Örebro län (T)	4 174	3 193	7 367	+ 2,0
Västmanlands län (U)	2 312	1 967	4 279	+ 1,9
Dalarnas län (W)	2 686	2 244	4 930	+ 0,4
Gävleborgs län (X)	3 291	2 524	5 815	+ 3,3
Västernorrland (Y)	3 762	2 961	6 723	+ 1,2
Jämtlands län (Z)	2 094	1 501	3 595	+ 2,2
Utlandet	506	467	973	+ 0,5
Okänt	194	384	578	+ 7,2
Totalt	136 071	125 140	261 211	+ 2,1
Andel kvinnor			52 %	0
Andel män			48 %	0

Källa: Arbetsgivarverket.

Flest statsanställda finns i Stockholms län och minst antal i Gotlands län. Störst skillnad i andelen anställda kvinnor och män finns i Blekinge län. Några av de största statliga arbetsgivarna där är Försvarsmakten, Blekinge tekniska högskola och Polismyndigheten.

Anställningsformer inom staten

Fördelningen av de statsanställda mellan de olika anställningsformerna tillsvidareanställda och visstidsanställda var i princip oförändrad 2017 jämfört med 2016.

I september 2017 var 77 procent av de statsanställda tillsvidareanställda. Av kvinnorna hade 79 procent en tillsvidareanställning och av männen 74 procent. Av de anställda var 18 procent

visstidsanställda med månadslön. Bland kvinnorna var andelen 16 procent och bland männen 20 procent. Återstående 6 procent av de anställda hade visstidsanställning med betings-, dag- eller timavlön. Bland kvinnorna var andelen 5 procent och bland männen 6 procent

Bland de tidsbegränsat anställda ingår bl.a. de som har en provanställning, de som fått möjlighet till tjänstledighet för att prova annan statlig anställning och chefer för myndigheter som anställs av regeringen för en bestämd tid. I denna kategori ingår även de som anställts genom moderna beredskapsjobb.

Tidsbegränsade anställningar inom staten grundar sig till stor del på arbetets karaktär eller förutsättningar och ska ha stöd i lag, förordning eller kollektivavtal. Som exempel kan nämnas soldater och sjömän, vars anställningar regleras i både lag och kollektivavtal, samt tingsnotariernas författningsreglerade anställningar inom Sveriges domstolar.

Andelen tidsbegränsade anställningar skiljer sig åt mellan olika myndigheter. År 2017 fanns, liksom tidigare år, den högsta andelen tidsbegränsat anställda inom universiteten och högskolorna. Även andelen visstidsanställningar med timavlön skiljer sig åt mellan myndigheterna. Till exempel är säsongsanställningar särskilt vanligt vid de statliga museerna.

Befattningsstruktur i staten

Av tabell 3.3 framgår fördelningen av de statsanställda per kompetenskategori och könsfördelningen inom respektive kategori 2017.

Med ledningskompetens avses personal med ett formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda en myndighets verksamhet på olika nivåer, oavsett om uppgifterna avser kärn- eller stödkompetens. Kärnkompetens avser personal med sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde. Stödkompetens avser personal med stödfunktion, åt personal med lednings- eller kärnkompetens, utan specifik sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde.

Tabell 3.3 Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2017

Procent

	Totalt i staten	Varav kvinnor	Varav män
Ledningskompetens	7	43 ¹	57
Kärnkompetens	69	50	50
Stödkompetens	23	62	38
Oklassade	1	49	51

¹ Vid en exkludering av anställda tillhörande ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor på ledande befattningar 2017 till 48,2 procent. Se diagram 3.7.

Källa: Arbetsgivarverket.

Totalt sett överensstämmer fördelningen för 2017 i stort med 2016. Nedbrutet per kön syns vissa skillnader såvitt avser tre kategorier. Andelen kvinnor har ökat från 42 procent till 43 procent i gruppen ledningskompetens, samtidigt som andelen män minskat från 58 procent till 57 procent. Könsfördelningen i gruppen kärnkompetens är nu helt jämn, då andelen kvinnor minskat med 1 procentenhet. Andelen kvinnor har ökat från 42 procent till 49 procent i gruppen oklassade, samtidigt som andelen män minskat från 58 procent till 51 procent.

Utbildningsbakgrund bland de statsanställda

Av de anställda inom den statliga sektorn 2017 hade 76 procent eftergymnasial utbildning. Av dessa var 53 procent kvinnor och 47 procent män. En majoritet av dessa hade en eftergymnasial utbildning om minst två år. På hela arbetsmarknaden i stort var andelen med eftergymnasial utbildning 49 procent.

Bland de anställda har kvinnor numera, sedan 2016, en något högre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Det beror på att fler kvinnor än män anställts i staten de senaste åren, och att de som nyanställs har en högre utbildningsnivå än redan tidigare anställda.

Det finns stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller vilka utbildningsområden som är vanligast. Inom det enskilt största utbildningsområdet säkerhetstjänster finns en mycket stor majoritet män. Detta område inkluderar poliser och militär personal. Även inom teknikområdet dominerar männen. Kvinnorna är fler inom övriga områden, bl.a. inom samhälls- och beteendevetenskap, företagsekonomi, handel och administration, juridik och rättsvetenskap, hälso- och sjukvård samt pedagogik och lärarutbildning.

3.2 Åldersstrukturen

År 2018–2027 beräknas 54 000 personer i statsförvaltningen uppnå sin pensionsålder. I denna grupp finns drygt 3 400 personer som uppnådde sin pensionsålder enligt gällande tjänstepensionsavtal före 2018, men som kvarstår i anställning. Det finns således en generationsväxling att hantera. För att följa utvecklingen i detta avseende används uppgifter om åldersstrukturen i staten.

Av diagram 3.2 framgår förändringen av den totala andelen anställda i staten i olika åldersgrupper 2012 och 2017.

Nedbrutet per kön ökade både andelen män och kvinnor med 1 procentenhet vardera i åldersgruppen under 35 år, till 25 respektive 23 procent.

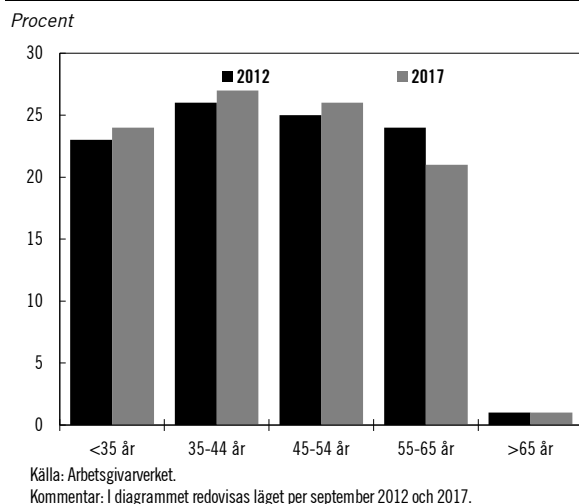
I åldersgruppen 35–44 år var könsfördelningen oförändrad mellan åren. Andelen män uppgick till 25 procent och andelen kvinnor till 28 procent.

Andelen män ökade från 25 till 26 procent och andelen kvinnor från 25 till 27 procent i åldersgruppen 45–54 år.

I åldersgruppen 55–65 år minskade andelen män från 25 till 22 procent och andelen kvinnor från 24 till 21 procent.

Könsfördelningen bland anställda över 65 år var oförändrad. Andelen män uppgick till 2 procent och andelen kvinnor till 1 procent.

Diagram 3.2 Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2012 och 2017

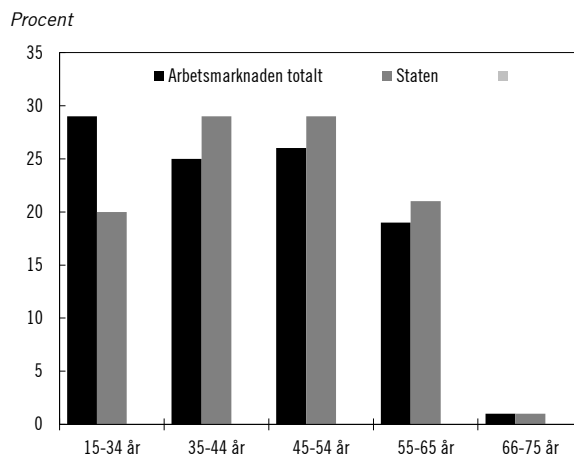

Staten har en äldre personalstyrka än arbetsmarknaden i övrigt. År 2017 var medelåldern för de statligt anställda 44 år för både kvinnor och män, se tabell 3.3.

Att medelåldern för de statsanställda är högre kan till stor del förklaras av att utbildningsnivån i

den statliga sektorn är högre än på arbetsmarknaden i övrigt, vilket innebär att antalet anställda i den yngsta åldersgruppen är få.

Diagram 3.3 Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2017, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften

Källa: Statistiska centralbyrån.

Kommentar: Data är insamlade under året och skattas för hela året. Populationen skiljer sig något från den åldersstruktur som redovisas i diagram 43., där affärsverken ingår i underlaget. Dessa ingår inte i den statistik som SCB redovisar avseende staten.

Genomsnittsåldern för kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens framgår av tabell 3.4.

Tabell 3.4 Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2017

Genomsnittsålder			
	Alla	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	49	49	49
Kärnkompetens	43	43	43
Stödkompetens	46	46	46
Samtliga	44	44	44

Källa: Arbetsgivarverket.

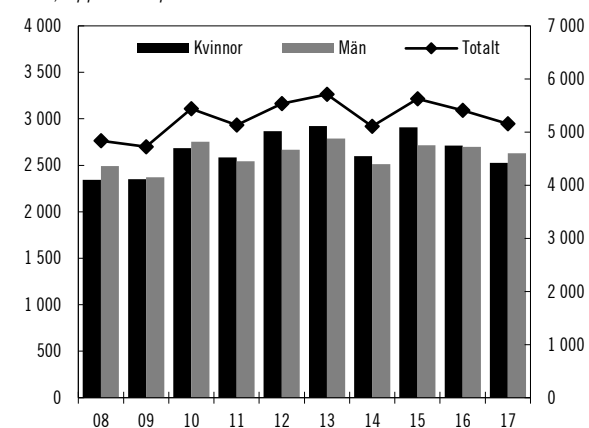
Skillnaden i genomsnittsålder mellan könen är liten.

Nybeviljade ålderspensioner

År 2017 nybeviljades 5 158 personer förmånsbestämda ålderspensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Det var 251 färre än 2016, se diagram 3.4

Diagram 3.4 Nybeviljade ålderspensioner

Antal, uppdelade på kön

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

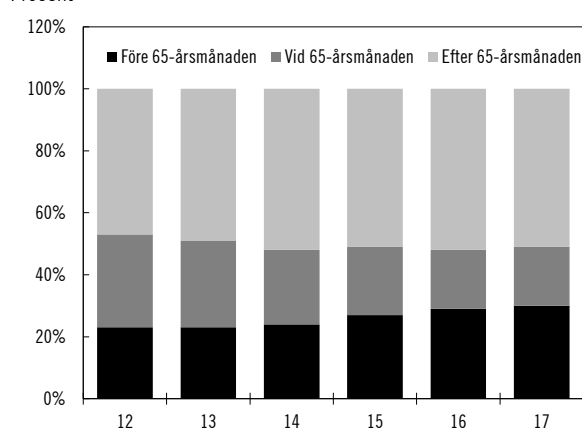
År 2008–2010 nybeviljades fler män än kvinnor ålderspension. År 2011–2016 nybeviljades i stället varje år fler kvinnor än män ålderspension. År 2017 nybeviljades fler män ålderspension.

Medianåldern för när statsanställda går i pension är fortsatt 65 år

Det finns en tydlig trend att allt färre avgår med ålderspension vid den månad då de fyller 65 år. I stället har både andelen som tar ut ålderspensionen före 65 år och andelen som tar ut ålderspensionen efter 65 år ökat, vilket framgår av diagram 3.5.

Diagram 3.5 Andel uttag nya ålderspensioner per uttagsålder och år

Procent

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Andelen uttag innan 65-årsdagen uppgick 2017 till 30 procent, vilket innebar en ökning om 25 procent jämfört med 2012. Det har varit en större procentuell ökning av uttag före 65-årsdagen bland männen än bland kvinnorna. Bland männen har antalet ökat med 35 procent och bland kvinnorna med 18 procent. Även

andelen som påbörjar sina uttag efter 65-årsdagen har ökat sedan 2012, i jämförelse med 2016 noteras dock en liten minskning. År 2017 uppgick andelen till 51 procent. Samma år var det 54 procent av männen, och 48 procent av kvinnorna som tog ut pensionen efter den månad då de fyllde 65 år.

Det är relativt stora skillnader mellan de olika COFOG-grupperna när det gäller uttag av pension. Bland statsanställda i gruppen Samhällsskydd och beredskap väljer en stor andel, 46 procent, att påbörja utbetalningarna före 65-årsdagen, och 35 procent uttag efter 65-årsdagen. Bland statsanställda i gruppen Utbildning är mönstret det omvända; där väljer 15 procent uttag före 65-årsdagen och 68 procent efter 65-årsdagen.

De flesta statsanställda väljer dock att antingen avgå vid 65-årsdagen eller att stanna så länge de har rätt till, dvs. t.o.m. den månad de fyller 67 år.

Pensionsunderlag

För att räkna ut hur mycket en anställd får i pension används pensionsunderlaget. I den allmänna pensionen kan inte pensionsunderlaget bli högre än 7,5 inkomstbasbelopp, även om den anställda har haft en inkomst som överstigit denna gräns. För statligt anställda med en inkomst högre än 7,5 inkomstbasbelopp kompenseras tjänstepensionen för denna begränsning. Av dem som 2017 påbörjade uttag av ålderspension var det 43 procent av männen och 22 procent av kvinnorna som hade en inkomst över 7,5 inkomstbasbelopp.

Antalet anställda som är 67 år eller äldre

Antalet anställda som har månadslön och är 67 år eller äldre har ökat, från 1 776 personer 2016 till 1 807 personer 2017. Fördelningen efter kompetenskategori och kön framgår av tabell 3.5.

Tabell 3.5 Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetenskategorier och kön 2015–2017

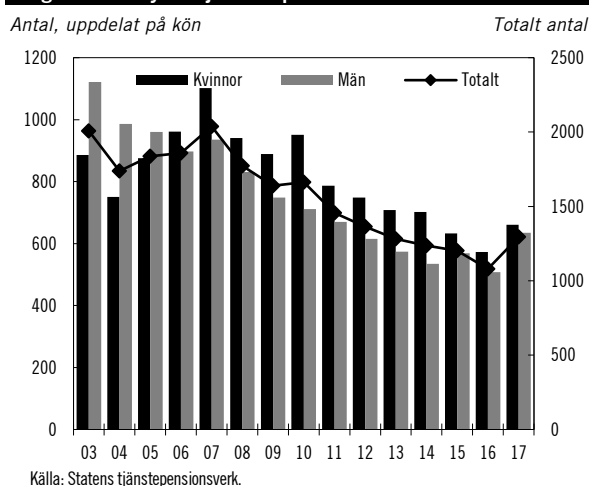
	2015	2016	2017
Ledningskompetens	63	37	24
– varav kvinnor	23	10	9
– varav män	42	27	15
Kärnkompetens	1 124	1 136	1 183
– varav kvinnor	357	363	395
– varav män	767	773	788
Stödkompetens	255	254	241
– varav kvinnor	130	127	129
– varav män	125	127	112
Oklassade	207	349	359
– varav kvinnor	60	137	133
– varav män	147	212	226
Summa	1 649	1 776	1 807
– varav kvinnor	568	637	666
– varav män	1 081	1 139	1 141

Källa: Arbetsgivarverket.

Jämfört med 2016 har antalet anställda som är 67 år eller äldre minskat inom kategorierna lednings- och stödkompetens. I kategorin kärnkompetens och oklassade har dock en ökning skett. Av det totala antalet anställda som är 67 år eller äldre är 37 procent kvinnor och 63 procent män. Andelen kvinnor har ökat med 1 procentenhet jämfört med 2016.

Nybeviljade delpensioner

Det nybeviljades 1 295 delpensioner enligt avtalet om delpension för arbetstagare hos staten 2017.

Diagram 3.6 Nybeviljade delpensioner

De första tre åren efter att avtalet om delpension trädde i kraft 2003 var det fler män än kvinnor som beviljades delpension. Från och med 2006 är

det dock fler kvinnor än män som beviljas för-
månen.

Omfattningen på den beviljade delpensionen skiljer sig mellan kvinnor och män. Kvinnor beviljas i högre utsträckning delpension upp till 20 procent. Män beviljas i högre utsträckning den högsta omfattningen av delpension, som är 50 procent.

Av tabell 3.6 framgår hur nybeviljade respektive löpande delpensioner fördelas per kompetenskategori. Fördelningen överensstämmer i huvudsak med den totala andelen statsanställda per kompetenskategori (se tabell 3.3), men med en liten övervikt i uttag av delpensioner bland anställda i kategorin stödkompetens.

Tabell 3.6 Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetenskategorier

Procent

Kompetenskategori	Nybeviljade delpensioner 2017	Löpande delpensioner 2017
Ledningskompetens	3,6	2,0
Kärnkompetens	65,8	62,0
Stödkompetens	30,5	35,9
Oklassade	0,2	0,1

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

3.3 Könsfördelningen

Jämn könsfördelning i staten

Staten är den sektor som har jämnast könsfördelning på arbetsmarknaden. År 2009 fanns det för första gången fler kvinnor än män bland de statsanställda. År 2017 var andelen kvinnor 52 procent.

Av tabell 3.1 framgår dock att könsfördelningen skiljer sig åt mellan COFOG-grupperna, och därmed också mellan olika myndigheter och kompetenskategorier.

Andelen kvinnor och män på ledande befattningar

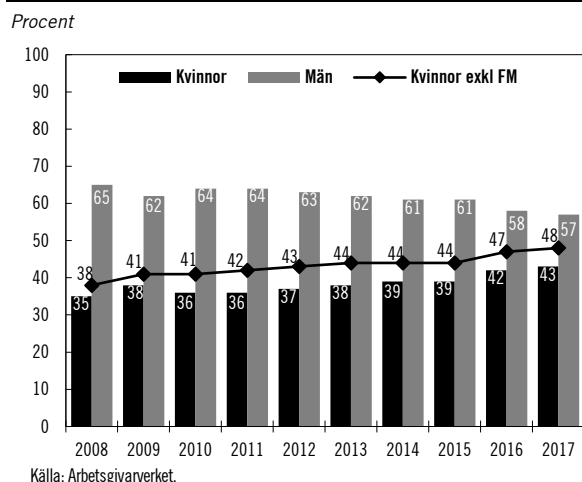
Av diagram 3.7 framgår dels den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2008–2017, dels samma andel exklusive ledningskompetens inom Försvarsmakten.

Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar ökade från 42,3 procent 2016 till 42,9 procent 2017, dvs. med 0,6 procentenheter. Vid en exkludering av anställda med ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor

på ledande befattningar till 48,2 procent 2017, vilket var en ökning med 0,9 procentenheter från 2016.

Totalt finns nu ca 7 400 chefer som är kvinnor (43 procent) och drygt 9 800 som är män (57 procent).

Diagram 3.7 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2008–2017. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten.

I kompetens kategorin ledningskompetens ingår personal med formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer, oberoende av om ledningsuppgifterna avser kärn- eller stödverksamhet. En avgörande förklaring till att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten sjunkit efter 2009 är den strukturella ändring som skett inom Försvarsmakten i och med att personalförsörjningssystemet för gruppbefäl, soldater och sjömän förändrades den 1 juli 2010. Personalansvaret för dessa grupper har delegerats till befäl i insatsorganisationen. De som innehar dessa anställningar är i huvudsak män.

Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

År 2017 anställde regeringen totalt 44 myndighetschefer, varav 20 (45 procent) var kvinnor och 24 (55 procent) var män.

Den 1 november 2018 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 50,5 procent, dvs. 2,3 procentenheter högre än 2017. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Dessa uppgår nu till 198, dvs. samma antal som 2017 (se tabell 3.7).

Tabell 3.7 Fördelningen den 1 november 2018 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

Antal	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	56	50	106
Landshövdingar	11	10	21
Rektorer ¹	12	19	31
Överintendenter	4	5	9
Övriga titlar ²	17	14	31
Myndighetschefer totalt³	100	98	198⁴

¹ Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

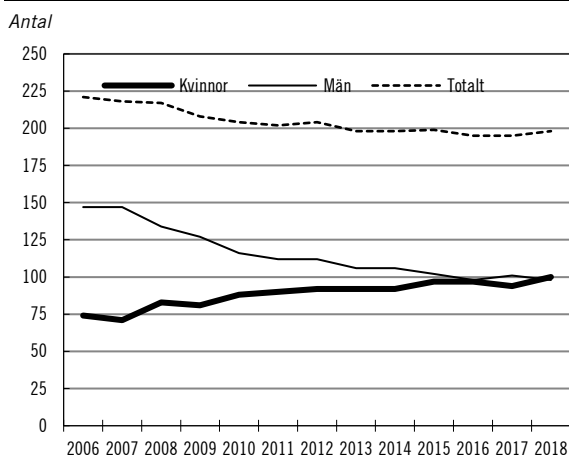
² Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³ Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴ Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska palatset har upphört som myndighet. Delegationen mot segregation, Jämställdhetsmyndigheten, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Myndigheten för digital förvaltning är nya myndigheter.

Av diagram 3.8 framgår fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018.

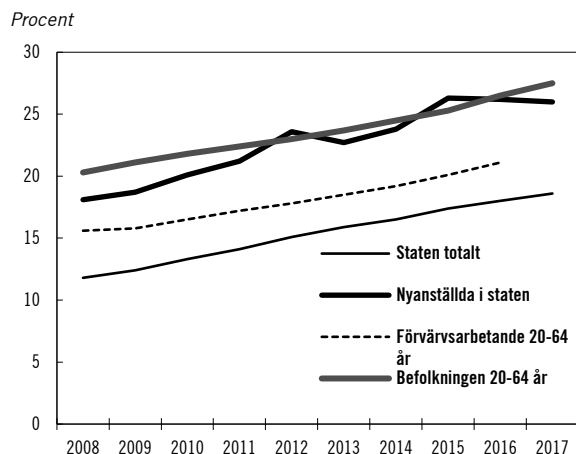
Diagram 3.8 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2018

3.4 Anställda med utländsk bakgrund

Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka

Totalt hade ca 45 800 statsanställda utländsk bakgrund 2017. Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2017 till 18,6 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2016.

Diagram 3.9 Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärsarbetande 2064 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2008–2017

Källa: Arbetsgivarverket.

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej, källa: Arbetsgivarverket.

Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år, källa: Arbetsgivarverket.

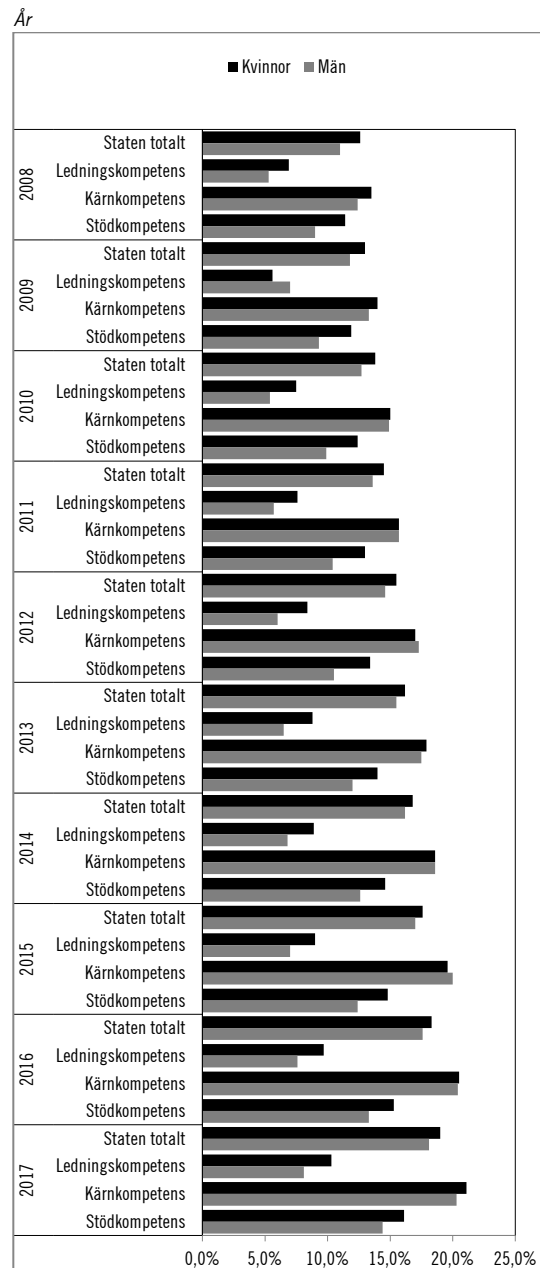
Förvärsarbetande 20–64 år, källa: Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). I RAMS ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2017 avseende förvärsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig.

Befolkningen 20–64 år, källa: SCB:s befolkningsstatistik.

Könsfördelningen

Av diagram 3.10 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund i statsförvaltningen var 19,0 procent 2017 och andelen män 18,1 procent. Det innebär en ökning med 0,7 procentenheter för kvinnor och med 0,5 procentenheter för män jämfört med 2016.

Att andelen är något lägre bland männen beror på personalsammansättningen i de tre mest mansdominerade COFOG-grupperna Försvar, Näringslivsfrågor m.m. samt Samhällsskydd och rättsskipning. Inom dessa grupper har endast mellan 6 till drygt 11 procent av de anställda utländsk bakgrund. De låga andelarna kan till viss del förklaras av det krav på svenskt medborgarskap som följer av viss lagstiftning, bl.a. lagen (1994:260) om offentlig anställning. Att en betydande andel av verksamheterna bedrivs i regioner med en befolkning med få invånare med utländsk bakgrund kan också ha betydelse.

Diagram 3.10 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2008–2017

Källa: Arbetsgivarverket.

Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej.

Källa: Arbetsgivarverket.

Av diagram 3.10 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund är större än andelen män inom alla kompetenskategorier.

Åldersstrukturen

Medelåldern är lägre bland personer med utländsk bakgrund än bland samtliga statsanställda. Av samtliga statsanställda var 21,8 procent i åldern

25–34 år 2017 (21,6 procent 2016), medan motsvarande andel i gruppen med utländsk bakgrund var 31,3 procent (32,0 procent 2016). Det är också denna åldersgrupp som har högst andel med utländsk bakgrund i befolkningen som helhet. Andelen äldre är generellt lägre bland statsanställda med utländsk bakgrund. Bland samtliga statligt anställda var andelen som var 55 år och äldre 22,6 procent 2017 (23,0 procent 2016), och bland anställda med utländsk bakgrund uppgick andelen till 16,3 procent (16,2 procent 2016).

Var och på vilka kompetens kategorier finns de anställda med utländsk bakgrund inom staten?

Andelen med utländsk bakgrund skiljer sig avsevärt åt mellan regioner, men kanske främst mellan storstadsområden och landsbygd. Utanför de tre storstadsområdena är andelen personer med utländsk bakgrund lägre än genomsnittet. Det gäller oavsett om jämförelsen görs för befolkningen, samtliga sysselsatta på arbetsmarknaden eller statligt anställda. Högst andel med utländsk bakgrund i staten finns i de tre storstadsområdena Stockholm (23,1 procent), Göteborg (21,2 procent) och Malmö (24,0 procent).

En högre andel av de anställda med utländsk bakgrund (77,2 procent) tillhör kategorin kärnkompetens jämfört med anställda med svensk bakgrund (67,8 procent). Motsatsen gäller för kategorierna stöd- och ledningskompetens. Andelen som tillhör ledningskompetens är mer än dubbelt så hög bland anställda med svensk bakgrund (7,9 procent) än bland dem med utländsk bakgrund (3,4 procent).

Variation mellan COFOG-grupperna

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika delar av statsförvaltningen, då verksamhetens karaktär har betydelse. I tabell 3.8 redovisas andelen anställda med utländsk bakgrund fördelad på COFOG-grupper och kompetens kategorier.

Tabell 3.8 Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper och kompetens kategorier 2017

Procent	Kompetens kategori			
	Totalt	Ledning	Kärn	Stöd
Allmän offentlig förvaltning	14,2	7,9	15,1	13,7
Försvar	6,4	3,8	6,3	7,5
Samhällsskydd och rättsskipning	11,7	6,2	12,0	13,1
Näringslivsfrågor m.m.	11,2	8,0	11,5	11,1
Fritidsverksamhet, kultur och religion	16,0	9,7	16,7	16,3
Utbildning	30,4	17,2	36,7	19,5
Socialt skydd m.m.	23,7	13,6	25,9	18,0
Totalt	18,6	9,0	20,7	15,5

Källa: Arbetsgivarverket

Anm. Uppgifterna i tabellen baseras på alla anställda med månadsavlönad anställning hos Arbetsgivarverkets obligatoriska medlemmar. Timavlönade m.fl. ingår inte. Totalen inkluderar även de som inte är klassade på kompetens kategori.

Den högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 30,4 procent, finns inom gruppen Utbildning. Det är också denna grupp som har flest anställda i statlig sektor. Universitetens och högskolornas verksamhet karaktäriseras av internationellt samarbete inom både forskning och utbildning, och rekryteringar sker ofta internationellt. Det förklarar den relativt höga andelen anställda med utländsk bakgrund inom gruppen. Även andelen nyanställda med utländsk bakgrund är högst inom denna grupp, 42,3 procent.

Gruppen Socialt skydd m.m. har den näst högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 23,7 procent. I denna grupp skedde också den största ökningen mellan 2016 och 2017, med 1,7 procentenheter. Övriga fem grupper har andelar under genomsnittet på 18,6 procent.

Gemensamt för alla grupper utom gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion är att andelen anställda med utländsk bakgrund successivt ökat varje år 2008–2017. Även inom den senare gruppen har andelen med utländsk bakgrund ökat, men inte varje år. Det beror delvis på att förändringarna inom denna, den minsta gruppen, påverkas procentuellt mer av små förändringar av antalet anställda. Andelen med utländsk bakgrund i denna grupp uppgick 2017 till 16,0 procent.

Den lägsta andelen anställda med utländsk bakgrund finns inom gruppen Försvar, där 6,4 procent av de anställda 2017 hade utländsk bakgrund. Inom både grupperna Försvar och Näringslivsfrågor m.m., där affärsverken finns, samt inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning, finns befattningar som förutsätter svenskt

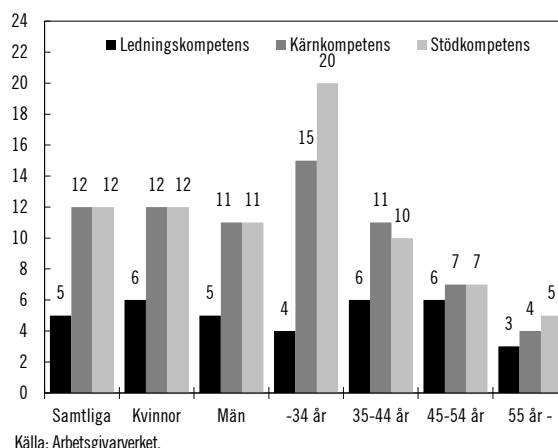
medborgarskap. Detta krav kan antas sänka andelen anställda med utländsk bakgrund inom dessa grupper. Inom gruppen Försvar har endast 0,4 procent av de anställda något annat medborgarskap än svenskt. Inom gruppen Samhällsskydd och rättskipning är motsvarande andel 0,7 procent. Inom den största gruppen Utbildning har 17,7 procent utländskt medborgarskap, vilket ska jämföras med 6,0 procent i statsförvaltningen som helhet och 10,8 procent av befolkningen i åldern 20–64 år.

3.5 Personrörligheten

Mellan september 2016 och september 2017 uppgick personrörligheten i staten till 12 procent. Det innebär att rörligheten var oförändrad i jämförelse med perioden september 2015–september 2016. Med personrörlighet avses här nyanställningar och avgångar vid myndigheterna, oavsett om det skett inom staten eller i förhållande till andra arbetsmarknadssektorer.

I likhet med tidigare år var rörligheten 2017 totalt sett högre bland anställda under 35 år, för att sedan avta med stigande ålder (se diagram 3.11). Personrörligheten var också högre inom kompetenskategorierna kärn- och stödkompetens än inom kategorin ledningskompetens, framför allt i den yngsta åldersgruppen. Skillnaderna i personrörligheten mellan kvinnor och män var marginella. Den högsta personrörligheten, 16 procent, finns i gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den lägsta, 9 procent, finns i gruppen Försvar.

Diagram 3.11 Personrörlighet fördelad på kompetenskategorier, ålder och kön

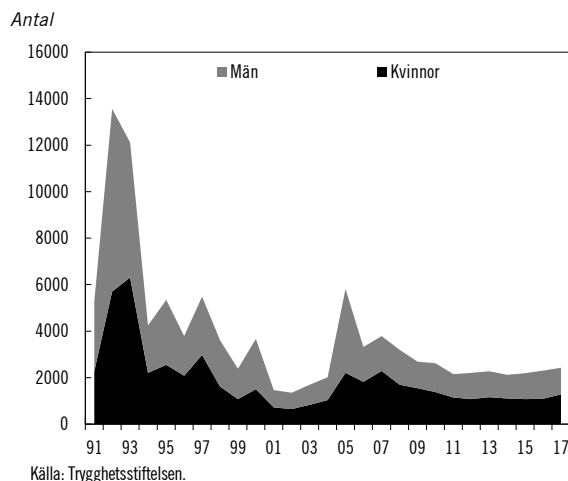

3.6 Uppsägningar i staten

Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse har som ändamål att stödja och hjälpa statsanställda som sagts upp på grund av arbetsbrist eller vars längre tidsbegränsade anställning har löpt ut. Detsamma gäller när någon till följd av omlokalisering av en myndighets verksamhet väljer att inte följa med till den nya orten.

Trygghetsstiftelsen bildades 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Från och med 2015 arbetar stiftelsen efter ett nytt avtal, benämnt avtal om omställning. Trygghetsstiftelsens stöd till de uppsagda är individriktat och ska underlätta återgång till arbete.

Sedan starten 1990 har det totala inflödet till Trygghetsstiftelsen varit nästan 105 600 personer.

Diagram 3.12 Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen

År 2017 uppgick antalet anmälda personer till Trygghetsstiftelsen till 2 427 personer, vilket var 122 fler än 2016 och 238 fler än 2015.

Könsfördelningen bland de som anmäls till Trygghetsstiftelsen är relativt jämn. De senaste tre åren har andelen män varit något högre än andelen kvinnor och innan dess var förhållandet det motsatta. Andelen kvinnor uppgick till 47 procent 2017, vilket var samma nivå som 2016.

De senaste åren har majoriteten av de som anmäls till Trygghetsstiftelsen lämnat en tidsbegränsad anställning. År 2017 hade 76 procent av de som anmäldes lämnat en tidsbegränsad anställning, vilket kan jämföras med 78 procent 2016 och 75 procent 2015. Majoriteten av de anmälda kom från universitets- och högskolesektorn.

De personer som är aktuella för Trygghetsstiftelsens individuella insatser är de som anmäls till stiftelsen, som omfattas av avtalet och som inte fått en permanent lösning på sin arbets-situation. Vid utgången av 2017 uppgick dessa till 3 394 personer. Det är betydligt färre jämfört med utgången av 2016, då antalet uppgick till 3 816 personer, och utgången av 2015, då antalet uppgick till 4 089 personer. Minskningen beror dels på att många 2017 fick tillsvidareanställningar, dels på den tidsgräns för trygghetsavtalet respektive ramtiden för avtalet om omställning om sju år som tillämpades första gången 2015.

Av de 3 394 personer som var anmälda hos stiftelsen hade 53 procent en tillfällig lösning eller var i någon form av åtgärd. De allra flesta av dem hade en tillfällig anställning. Andra var på praktik, inskolning, utbildning eller höll på att starta ett eget företag.

I tabell 3.9 redovisas uppgifter om dem som fått en permanent lösning på sin situation och därmed lämnat Trygghetsstiftelsen.

Tabell 3.9 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

	2015	2016	2017
Kvinnor	52 %	50 %	49 %
Män	48 %	50 %	51 %
Snittålder	44 år	42 år	40 år
Antal	2 955	2 569	2 843

Källa: Trygghetsstiftelsen.

År 2017 var det ett något lägre andel kvinnor som lämnade Trygghetsstiftelsen. Tidigare år har andelen kvinnor varit större än andelen män. Majoriteten av de som lämnade stiftelsen 2017 var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn. Snittåldern för de som lämnade stiftelsen 2017 var 40 år, vilket var 2 år lägre än 2016 och 4 år lägre än 2015.

Av de 2 843 personer som lämnade Trygghetsstiftelsen 2017 inföll tidsgränsen för insatser för 135. Av de 2 708 personer som 2017 lämnade stiftelsen av någon annan anledning än att de uppnått tidsgränsen fick 2 367 personer ett nytt arbete och 84 startade eget företag. År 2016 var det 2 130 personer som fick ett nytt arbete och 76 som startade eget företag. År 2017 var det 2 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 4 procent av övrig anledning. År 2016 och 2015 var det 5 procent respektive 8 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 4 procent av övrig anledning.

Av de som hade lämnat en tillsvidareanställning fick 84,6 procent 2017 ett nytt arbete eller någon annan lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut. Motsvarande andel uppgick till 81,1 procent 2016 och 73,4 procent 2015.

Av de personer som hade lämnat en tidsbegränsad anställning fick 88 procent 2017 en lösning på sin situation inom nio månader från att deras anställning löpte ut. Detta kan jämföras med 86,1 procent 2016 och 84,2 procent 2015.

Trygghetsstiftelsen har målsättningen att 75 procent av de som anmäls ska ha fått en lösning på sin situation innan de ovan angivna tidpunkterna. Stiftelsen nådde därmed 2017 sin målsättning för båda grupperna.

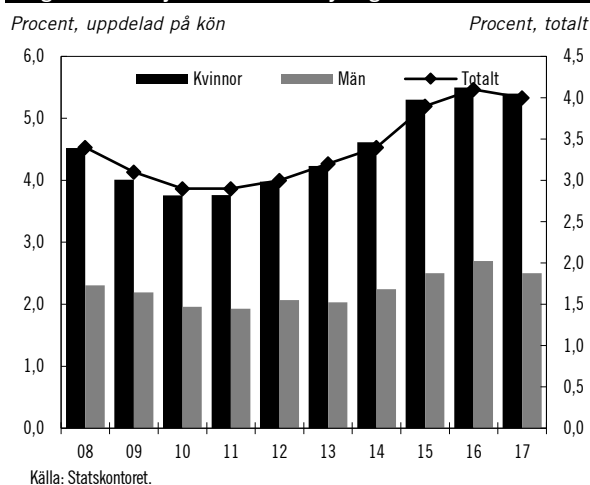
3.7 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter

Statskontoret har ett årligt uppdrag att göra en sammanställning av sjukfrånvaron i staten utifrån myndigheternas årsredovisningar.

Enligt Statskontorets sammanställningar bröts trenden med ett ökande antal sjukskrivningar i staten 2017. Sjukfrånvaron uppgick till 4,0 procent av den ordinarie arbetstiden 2017. År 2016 uppgick motsvarande andel till 4,1 procent.

Diagram 3.13 Sjukfrånvaro vid myndigheterna

Kvinnornas sjukfrånvaro är mer än dubbelt så hög som männens. Sjukfrånvaron uppgick 2017 till 5,4 procent för kvinnor och 2,5 procent för män. Förändringen över åren framgår av diagram 3.13.

Jämfört med 2016 har sjukfrånvaron minskat med 0,1 procentenhet för kvinnor och 0,2 procentenheter för män.

Statskontoret fick 2017 i uppdrag att göra en fördjupad analys av hur myndigheterna arbetar med att förebygga och minska sjukfrånvaron bland sina anställda. I sin rapport bedömer Statskontoret att myndigheterna i flera avseenden arbetar i linje med forskningen om friskfaktorer för att förebygga och minska sjukfrånvaron bland sina anställda. Exempelvis tillämpar linjecheferna ett närvarande ledarskap samt hanterar arbetsbelastning och stress bland sina medarbetare. Statskontoret anser dock att myndigheterna kan behöva förbättra sina arbetssätt, eftersom många av dem samtidigt uppger att de saknar system för att upptäcka ohälsa och hantera hög arbetsbelastning och stress bland medarbetarna.

Sjukfrånvaron för anställda i åldersgrupperna yngre än 30 år uppgick 2017 till 2,9 procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. I

gruppen 30–49 år uppgick den till 3,8 procent och i gruppen 50 år och äldre till 4,6 procent. För de som är yngre än 30 år innebär det en oförändrad nivå i jämförelse med 2016. För de båda övriga grupperna innebär det däremot en minskning med 0,2 procentenheter.

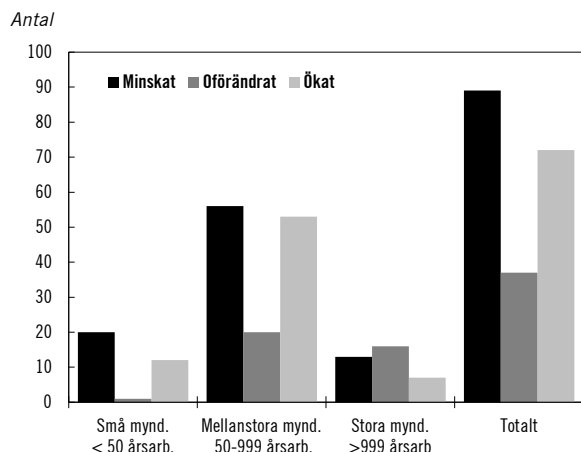
Tabell 3.10 Sjukfrånvaron inom olika COFOG-grupper

COFOG-grupp	2015	2016	2017
Allmän offentlig förvaltning	3,9	4,1	4,0
Försvar	2,3	2,4	2,3
Samhällsskydd och rättsskipning	4,6	5,0	4,6
Näringsliv, miljö, bostad och samhällsutveckling	3,7	3,8	3,6
Fritidsverksamhet, kultur och religion	4,2	4,2	3,7
Utbildning	2,7	2,9	2,9
Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård	6,3	6,4	6,1
Totalt	3,9	4,1	4,0

Källa: Statskontoret.

I tabell 3.10 redovisas sjukfrånvaron inom de olika COFOG-grupperna. Myndigheter inom gruppen Försvar hade den lägsta totala sjukfrånvaron och myndigheterna inom gruppen Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård den högsta. Andelen män uppgick till 80 procent inom området Försvar, inom området Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård var andelen kvinnor 67 procent. Gruppen Utbildning hade lägst sjukfrånvaro både för kvinnor (4,0 procent) och för män (1,6 procent). I gruppen Försvar uppgick sjukfrånvaron till 4,4 procent för kvinnor och 1,7 procent för män. I tabell 3.1 finns en fördelning av kvinnor respektive män inom de olika COFOG-grupperna.

Av de statliga myndigheterna hade 45 procent en lägre sjukfrånvaro 2017 än 2016, medan 19 procent låg på samma nivå och 36 procent hade en högre sjukfrånvaro 2017 än 2016.

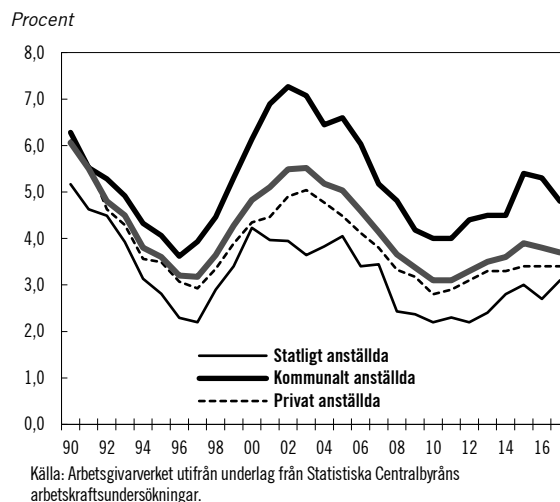
Diagram 3.14 Förändring i sjukfrånvaron mellan 2017 och 2016 vid myndigheterna

Bland de 33 myndigheter som hade mindre än 50 årsarbetskrafter hade drygt hälften, 20 myndigheter, minskad sjukfrånvaro 2017 jämfört med 2016, medan 13 myndigheter hade en ökad eller oförändrad sjukfrånvaro. Enligt Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska uppgift om sjukfrånvaro inte lämnas om antalet anställda är färre än 10.

Bland de medelstora myndigheterna, dvs. myndigheter med 50–999 årsarbetskrafter, totalt 129 myndigheter, var sjukfrånvaron lägre hos 56 myndigheter, högre hos 53 myndigheter och oförändrad hos 20 myndigheter. Av de stora myndigheterna, dvs. myndigheter med minst 1 000 årsarbetskrafter, totalt 36 myndigheter, var sjukfrånvaron lägre hos 13 myndigheter, oförändrad hos 16 myndigheter och högre hos 7 myndigheter.

Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer

I Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar jämförs sjukfrånvaron i olika arbetsmarknadssektorer. Definitioner och mätmetoder skiljer sig mellan sjukfrånvarouppgifterna i myndigheternas årsredovisningar, som Statskontoret sammanställer, och SCB:s undersökningar. Statskontorets redovisning är därmed inte jämförbar med SCB:s uppgifter.

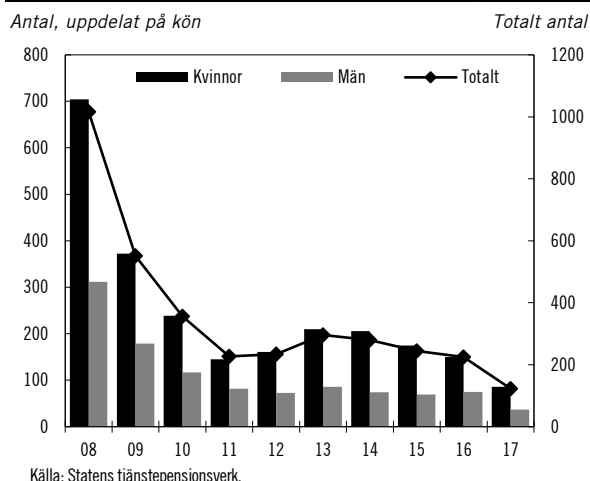
Diagram 3.15 Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar ökade sjukfrånvaron i staten 2017 med 0,4 procentenheter till 3,1 procent (se diagram 3.15). Sjukfrånvaron bland anställda på arbetsmarknaden minskade samma år från 3,8 procent till 3,7 procent.

SCB:s arbetskraftsundersökningar visar att sjukfrånvaron sedan 1990 varit lägre i staten än i de andra sektorerna. Att statsanställda i snitt är mindre sjuka än andra hänger samman med att staten har en större andel anställda med tjänstemannayrken än de andra arbetsmarknadssektorerna. Om man skulle jämföra enbart tjänstemannagrupper inom de olika sektorerna med varandra skulle skillnaderna sannolikt bli mindre. Utvecklingen inom de olika sektorerna följer ungefär samma trend.

Sjukpensioner

Under de senaste åren har personer som nybreviljats sjukpension minskat, vilket framgår av diagram 3.16.

Diagram 3.16 Anställda som har nybeviljats sjukpension

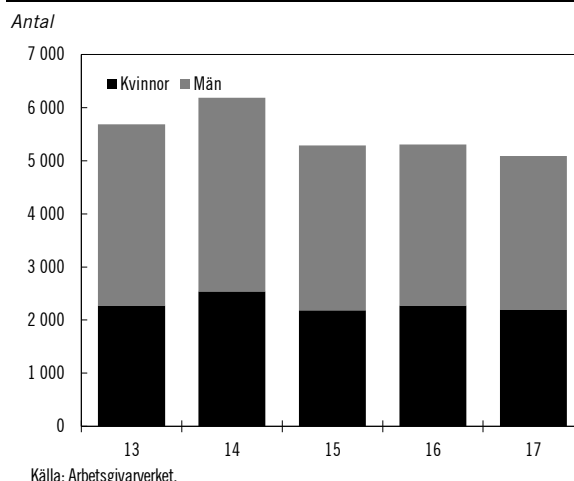
Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande nybeviljade sjukpensioner. År 2017 beviljades 86 kvinnor och 37 män sjukpension inom staten. Det var en minskning för både kvinnor och män jämfört med 2016.

Sjukpension kan beviljas om Försäkringskassan har beviljat sjukersättning eller aktivitetsersättning med omfattningen 25, 50, 75 eller 100 procent. Totalt sett har andelen sjukpensioner som beviljas på heltid ökat varje år sedan 2014. År 2017 beviljades 60 procent av de nya sjukpensionerna på heltid. Av de män som 2017 beviljades sjukpension beviljades 70 procent sjukpension på heltid. Motsvarande andel för kvinnor uppgick till 56 procent. Att männen beviljas sjukpension på heltid i större utsträckning än vad kvinnorna gör är ett mönster som noterats alla år sedan 2003, bortsett från 2016, då andelen var lika stor för kvinnor och för män.

Medianåldern för de personer som 2017 beviljades sjukpensioner var för kvinnor 53 år och 9 månader och för män 58 år och 8 månader. Det innebär att skillnaden i medianåldern mellan kvinnor och män ökade jämfört med tidigare år.

Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

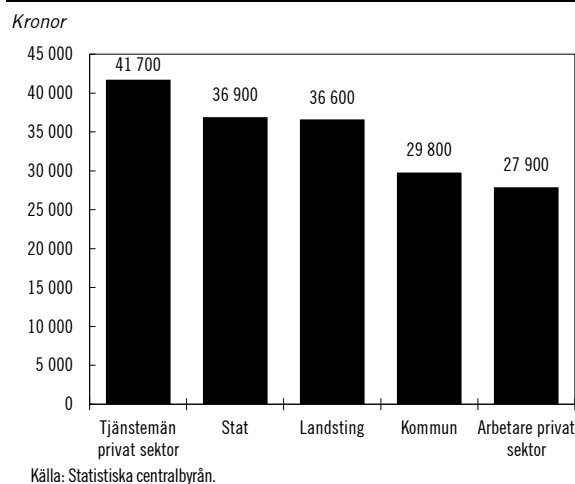
Som framgår av diagram 3.17 var antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet (PSA) lägre 2017 än 2016. Antalet anmälningar har minskat efter den ökning som skedde 2014.

Diagram 3.17 Anmälningar enligt PSA

Majoriteten av anmälningarna enligt PSA avser män. Under perioden har dock männens andel successivt minskat, från 60 procent 2013 till 57 procent 2016 och 2017.

3.8 Lönenivåer och löneutveckling

I diagram 3.18 redovisas den genomsnittliga månadslönen för olika sektorer på arbetsmarknaden 2017.

Diagram 3.18 Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2017

Den genomsnittliga månadslönen i staten uppgick till 36 900 kronor². Medellönen på hela arbetsmarknaden uppgick till 33 700 kronor.

² SCB:s siffror är uppräknade till heltid.

Löneutvecklingen i staten

Arbetsgivarverket träffar som arbetsgivarpart avtal på statens vägnar med de fackliga parterna Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O), Sveriges Akademikers Centralorganisation Staten (Saco-S) samt Seko, service- och kommunikationsfacket.

Nuvarande ramavtal om löner m.m. för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (RALS) gäller tills vidare med Saco-S. Med OFR/S,P,O och med Seko är avtalen tidsbegränsade och gäller fram t.o.m. den 30 september 2020.

Arbetsgivarverket har tagit fram uppgifter om den kollektiva löneutvecklingen 1997–2017 omräknat till årstakt³, se tabell 3.11.

Tabell 3.11 Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2017

Procent

Statistikperiod sept–sept	Avtalsperiod för centrala avtal	Löne- utv. års- takt	Föränd- ring i KPI ¹	Real löneutv. i årstakt
1997–1998	RALS ² 1998–2001	3,8	-0,1	3,9
1998–1999	RALS 1998–2001	3,8	0,4	3,4
1999–2000	RALS 1999–2000	3,8	1,0	2,8
2000–2001	RALS 2001	4,2	2,5	1,7
2001–2002	RALS 2002–2004	3,8	2,1	1,7
2002–2003	RALS 2002–2004	3,6	1,9	1,7
2003–2004	RALS 2002–2004	3,4	0,4	3,0
2004–2005	RALS 2004–2007	3,1	0,4	2,7
2005–2006	RALS 2004–2007	3,2	1,4	1,8
2006–2007	RALS 2004–2007	3,2	2,2	1,0
2007–2008	RALS 2007–2010	3,7	3,5	0,2
2008–2009	RALS 2007–2010	3,4	-0,3	3,7
2009–2010	RALS 2007–2010	4,1	1,3	2,8
2010–2011	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,9 ³	2,6	0,3 ⁴
2011–2012	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,3	0,9	1,4
2012–2013	RALS 2012–2013/ RALS-T	2,6	0,0	2,6
2013–2014	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,2	-0,2	2,4
2014–2015	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,3	0,0	2,3
2015–2016	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,6	1,0	1,6
2016–2017	RALS 2016–2017/ RALS-T	2,2	1,8	0,4
Genomsnittlig ökning för hela perioden		3,2	1,1	2,2

¹ Förändringen är beräknad som förändring i årsmedeltal.

² RALS: Ramavtal om löner m.m. för arbetstagare i staten.

³ Siffran korrigerad på grund av ytterligare inkommet utfall.

⁴ Konsekvenskorrigerad siffra.

Källa: Arbetsgivarverket, rapporten Löneutveckling på det statliga avtalsområdet.

Utvecklingen av genomsnittliga löner

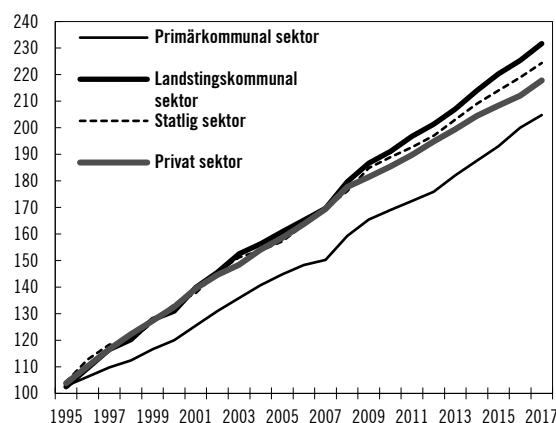
Löneutvecklingstakten inom det statliga området har förhållandevis väl följt utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen (se diagram 3.19).

³ Tidpunkterna för de lokala lönerrevisionerna hos de statliga arbetsgivarna varierar över året. Därför kan i regel inte den löneutveckling som registreras i statistiken för ett enskilt år direkt tolkas som ett resultat av

just det årets lönerrevision. För att få en tydligare bild av hur stor löneutvecklingen varit under de centrala löneavtalens avtalsperioder har löneökningar i statistiken därför räknats om till en årstakt med hänsyn till tidsperioderna för de lokala lönerrevisionerna.

Diagram 3.19 Utveckling av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2017

Index 1994 = 100

Anm. Uppgifter avser nominella löner och är rensade med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.

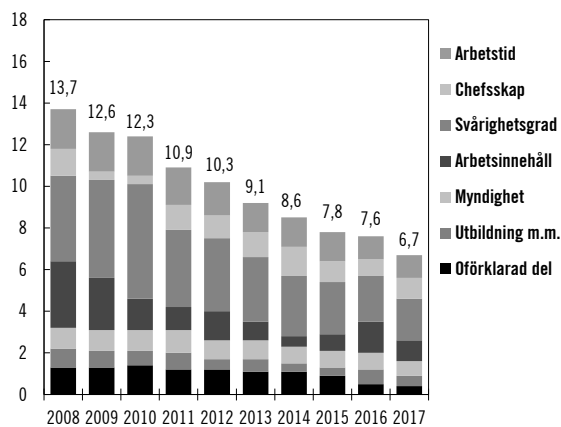
Källa: Statistiska centralbyrån.

Mellan 1994 och 2017 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 131,7 procent, inom den statliga sektorn till 124,2 procent, inom den privata sektorn till 117,8 procent och inom den kommunala sektorn till 104,8 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 126,6 procent och för arbetare till 107,4 procent.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män

Diagram 3.20 Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten uppdelat på förklaringsfaktorer 2008–2017

Procent

Källa: Arbetsgivarverket.

Den statistiska analys som Arbetsgivarverket har gjort utifrån den partsgemensamma lönestatistiken visar att den genomsnittliga löneskillnaden

mellan kvinnor och män nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer.⁴

Löneskillnaden beror bl.a. på att fler kvinnor än män arbetar deltid, att deras arbetes svårighetsgrad och innehåll skiljer sig åt samt på att fler män än kvinnor är chefer. Vidare påverkar det att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader när det gäller utbildning, erfarenhet och i vilken region som de anställda arbetar.

Den oförklarade löneskillnaden

Den löneskillnad som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma lönestatistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden, uppgick i september 2017 till 0,4 procent, vilket var en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med 2016. År 2003 var den som högst sedan mätningarna inleddes 2000 och uppgick då till 2,0 procent (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 5.6 för en beskrivning av kvinnors och mäns löner enligt lönestrukturstatistiken).

Förklaringsfaktorer

Som framgår av diagram 3.20 är den främsta förklaringen till den totala löneskillnaden att kvinnor jämfört med män oftare har arbetsuppgifter på en lägre grupperingsnivå (svårighetsgrad). Denna faktor stod för 2 procent av den totala löneskillnaden 2017 (2,2 procent 2016).

Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av kvinnorna och 96 procent av männen en heltidsanställning. År 2016 var motsvarande andel 95 procent för såväl kvinnor som män.

Andelen av löneskillnaden som förklaras av skillnader i arbetstidsomfattning var 2017 oförändrad jämfört med föregående år, 1,1 procentenheter. För 2017 förklarar den därmed en något större del av den totala löneskillnaden än föregående år, eftersom den totala skillnaden fortsatt att minska. Kvinnor arbetar fortfarande deltid oftare än män, däremot minskar andelen deltid-arbetande kvinnor snabbare än andelen bland män. År 2017 var det 13,4 procent av kvinnorna som arbetade deltid (14,0 procent 2016), medan motsvarande andel för männen var 7,0 procent (7,3 procent 2016).

⁴ Arbetsgivarverkets rapport om löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män 2000–2016 (Fi2017/02430/ESA).

Att män oftare än kvinnor är chefer förklarar 1,0 procentenhet av den observerade löneskillnaden, vilket kan jämföras med 0,8 procentenheter 2016. Andelen kvinnor har ökat på de högre nivåerna, samtidigt som kvinnors medellön ökat snabbare än mäns på motsvarande nivåer.

Andelen av löneskillnaden som förklaras av skillnader i arbetsinnehåll har minskat med 0,5 procentenheter jämfört med föregående år och svarar nu för 1,0 procentenhet av den totala löneskillnaden.

Att olika myndigheter betalar olika löner för arbeten med liknande svårighetsgrad och typ av arbetsuppgifter är också en del av förklaringen till löneskillnaden. Denna faktor har minskat i betydelse med 0,1 procentenhet och uppgick 2017 till 0,7 procentenheter.

Olika mått på erfarenhet (ålder och anställningstid) samt utbildningsnivå jämte region utgör grunden för att redovisa individuella faktorer betydelse för löneskillnaden mellan kvinnor och män. Region inkluderas eftersom löneläget skiljer sig åt mellan olika delar av landet. Denna faktor har minskat i betydelse med 0,2 procentenheter och svarade 2017 för 0,5 procent av den totala löneskillnaden.

Genomsnittslöner

Enligt urvalet i Arbetsgivarverkets rapport uppgick de statsanställda kvinnornas genomsnittslön i september 2017 till 34 030 kronor i månaden, medan de statsanställda männen i genomsnitt hade en lön om 36 490 kronor. Genomsnittslönen för samtliga statsanställda var 35 197 kronor.⁵

Mellan 2004 och 2017 ökade snittlönen för kvinnliga chefer från 38 034 till 54 431 kronor per månad, medan snittlönen för manliga chefer ökade från 39 433 till 52 508 kronor. År 2004 var genomsnittslönen 3,6 procent högre för manliga chefer än för kvinnliga. För 2017 visar statistiken att genomsnittslönen för kvinnliga chefer var 3,7 procent högre än för manliga chefer.

Genomsnittlig löneutveckling

Den genomsnittliga löneutvecklingen i årstakt under den senaste mätperioden 2016 och 2017

var, liksom under föregående avtalsperioder fr.o.m. 2010, högre för de kvinnliga cheferna än för de manliga. Den uppgick under perioden 2016 och 2017 till 4,0 procent för de kvinnliga cheferna och 3,6 procent för de manliga. Denna beräkning omfattar endast identiska individer, dvs. de som varit anställda hos samma arbetsgivare under hela mätperioden⁶.

För statsanställda, exklusive chefer, var den genomsnittliga löneutvecklingen under perioden 2016 och 2017 för identiska individer 3,2 procent för kvinnor och 3,3 procent för män.

Ett partsgemensamt arbete

Parterna på det statliga avtalsområdet har på alla nivåer ett gemensamt ansvar för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Parterna ska också främja alla medarbetares lika möjligheter att på sakliga grunder påverka sin löneutveckling.

De centrala parterna på det statliga avtalsområdet har träffat en överenskommelse om att gemensamt fortsatt bedriva fem utvecklingsområden inom Partsrådet⁷. Ett av områdena rör centrala parter stöd till lokal lönebildning. Arbetet ska inom detta område fortgå fram t.o.m. den 31 december 2020.

Närmare om grupperingsnivå (svårighetsgrad)

För att bättre kunna analysera lönestatistiken i staten har parterna på det statliga avtalsområdet kommit överens om en indelning av arbetsuppgifter i arbetsområden och grupperingsnivåer. Denna indelning, BESTA-systemet, delar upp arbetsuppgifter på ett 60-tal arbetsområden och på sex grupperingsnivåer. Grupperingsnivån anger arbetsuppgifternas omfång och komplexitet. Den ska också återspegla det ansvar, den självständighet, de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att utföra dem. Sammantaget var det drygt 21 000 anställda som inte var klassificerade 2017, vilket var en ökning med 2 000 jämfört med 2016.

Som framgår av tabell 3.12 är nivå 3 den vanligaste BESTA-klassificeringen. För chefer, dvs.

⁵ Arbetsgivarverkets siffror avser genomsnittlig faktiskt utbetald lön, ej uppräknad till heltid.

⁶ Uppgifterna avser anställda på det statliga avtalsområdet, dvs. både vid myndigheter och vid Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar.

⁷ Partsrådet är en ideell förening vars medlemmar är Arbetsgivarverket, OFR/S,P,O, Saco-S och Seko.

personer som tillhör kompetenskategorin ledningskompetens, finns en särskild nivågruppering. Vid en jämförelse av antalet klassificerade som chefer med antalet som inte är klassificerade som chefer kan konstateras att det 2017 gick ca 15 anställda per chef i staten. År 2016 uppgick antalet till ca 14 och 2015 till ca 17 anställda per chef. Myndighetschefer ingår inte i det aktuella chefskollektivet eftersom de inte klassificeras i BESTA-systemet när det gäller arbetsområde och grupperingsnivå.

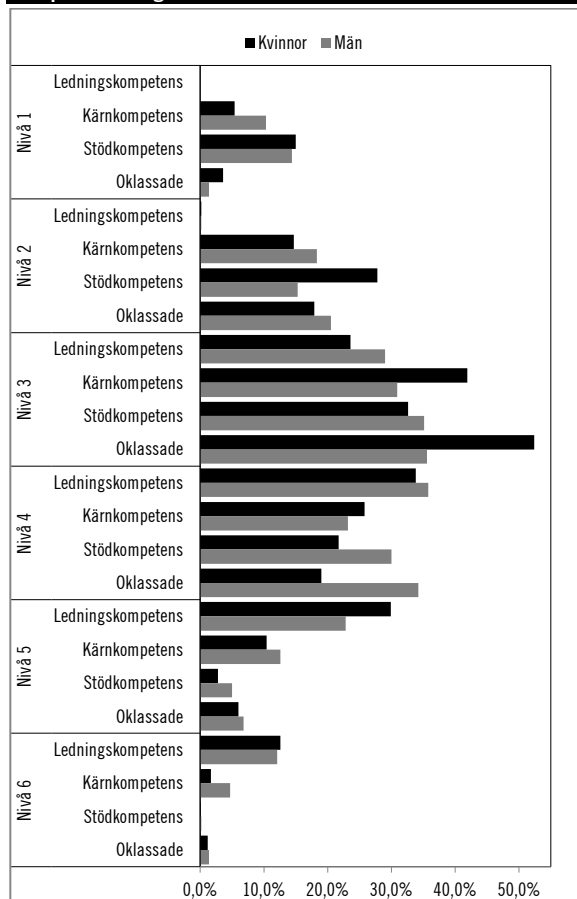
Tabell 3.12 BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2017

Antal och procentuell fördelning

Grupperingsnivå	Anställda, ej klassade som chef	Anställda, klassade som chef
Nivå 1	21 646	
Andel kvinnor	44	
Andel män	56	
Nivå 2	35 813	
Andel kvinnor	58	
Andel män	42	
Nivå 3	83 310	4 586
Andel kvinnor	58	39
Andel män	42	61
Nivå 4	56 392	6 045
Andel kvinnor	53	43
Andel män	47	57
Nivå 5	20 848	4 237
Andel kvinnor	47	50
Andel män	53	50
Nivå 6	5 374	1 765
Andel kvinnor	29	47
Andel män	71	53
Oklassade	21 195	
Andel kvinnor	40	
Andel män	60	
Summa	244 578	16 633

Källa: Arbetsgivarverket.

Diagram 3.21 Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetenskategorier och kön i staten 2017

Källa: Arbetsgivarverket.

I diagram 3.21 redovisas grupperingsnivå uppdelat på kompetenskategorier och kön 2017.

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Innehållsförteckning

Myndighetschefer per den 1 november 2018.....	31
Ordförande i styrelsemyndigheter per den 1 november 2018	36

Myndighetschefer per den 1 november 2018

Nedan redovisas en sammanställning över de myndighetschefer som anställs och lönesätts av regeringen. Sammanställningen redovisar förhållandena per den 1 november 2018.⁸

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	GD	Sandborgh	Ulla
Allmänna reklamationsnämnden	Ordförande	Isgren	Marcus
Arbetsdomstolen	Ordförande	Lilja Hansson	Cathrine
Arbetsförmedlingen	GD	Sjöberg	Mikael
Arbetsmiljöverket	GD	Zelmin-Ekenhem	Erna
Barnombudsmannen	Barnombudsman	Dahlin	Elisabeth
Blekinge tekniska högskola	Rektor	Viberg	Mats
Bolagsverket	GD	Stenberg	Annika
Boverket	GD	Sjølvgren	Anders
Brottsförebyggande rådet	GD	Wennerström	Erik
Brottsoffermyndigheten	GD	Öster	Annika
Centrala studiestödsnämnden	GD	Forsberg	Christina
Datainspektionen	GD	Lindgren Schelin	Lena
Delegationen mot segregation	Direktör	Ashing	Inger
Diskrimineringsombudsmannen	Ombudsman	Broberg	Agneta
Domstolsverket	GD	Holmgren	Martin
E-hälsomyndigheten	GD	Valik	Janna
Ekobrottsmyndigheten	GD	Rodrigo	Monica
Ekonomistyrningsverket	GD	Olsson	Clas
Elsäkerhetsverket	GD	Falemo	Elisabet
Energimarknadsinspektionen	GD	Vadasz Nilsson	Anne
Exportkreditnämnden	GD	Jatko	Anna-Karin
Fastighetsmäklarinspektionen	Direktör	Paulsson	Gunilla
Finansinspektionen	GD	Thedéen	Erik
Finanspolitiska rådet	Kanslichef	Sonnegård	Joakim
Folke Bernadotteakademin	GD	Söder	Sven-Eric
Folkhälsomyndigheten	GD	Carlson	Johan
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	GD	Forsberg	Ethel
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS)	GD	Petersson	Ingrid
Fortifikationsverket	GD	Bredberg Pettersson	Maria
Forum för levande historia	Överintendent	Lomfors	Ingrid
Försvarets materielverk	GD	Mårtensson	Göran
Försvarets radioanstalt	GD	Hartelius	Dag
Försvarshögskolan	Rektor	Enmark	Romulo
Försvarsmakten	ÖB	Bydén	Micael

⁸ På grund av att särskilda bestämmelser reglerar ledningen av Arbetsgivarverket och Regeringskansliet ingår dessa myndigheter inte i sammanställningen.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ordförande	Lundgren	Lars
Försäkringskassan	GD vik.	Hemström-Hemmingsson	Maria
Gymnastik- och idrottshögskolan	Rektor	Nilsson	Per
Göteborgs universitet	Rektor	Wiberg	Eva
Havs- och vattenmyndigheten	GD	Granit	Jakob
Högskolan Dalarna	Rektor	Norsell	Martin
Högskolan i Borås	Rektor	Brorström	Björn
Högskolan i Gävle	Rektor	Fältholm	Ylva
Högskolan i Halmstad	Rektor	Hwang	Stephen
Högskolan i Skövde	Rektor	Niklasson	Lars
Högskolan Kristianstad	Rektor	Pihl	Håkan
Högskolan Väst	Rektor	Hellström	Martin
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	GD	Ekborg	Peter
Inspektionen för socialförsäkringen	GD vik.	Eklundh Ahlgren	Catarina
Inspektionen för strategiska produkter	GD vik.	Wieslander	Carl Johan
Inspektionen för vård och omsorg	GD	Hult Backlund	Gunilla
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	GD	Åslund	Olof
Institutet för rymdfysik	Föreståndare vik.	Carlsson Sjöberg	Ella
Institutet för språk och folkminnen	GD	Sundin	Martin
Justitiekanslern	JK	Heidenborg	Mari
Jämställdhetsmyndigheten	GD	Ag	Lena
Kammarkollegiet	GD	Larsson	Gunnar
Karlstads universitet	Rektor	Sterte	Johan
Karolinska institutet	Rektor	Ottersen	Ole Petter
Kemikalieinspektionen	GD	Cromnier	Nina
Kommerskollegium	GD	Stelling	Anna
Konjunkturinstitutet	GD	Hansson Brusewitz	Urban
Konkurrensverket	GD	Jermsten	Rikard
Konstfack	Rektor	Lantz	Maria
Konstnärsnämnden	Direktör	Söderbäck	Anna
Konsumentverket	GD och KO	Tisell	Cecilia
Kriminalvården	GD	Öberg	Nils
Kronofogdemyndigheten	Rikskronofogde	Gellerbrant Hagberg	Christina
Kungl. biblioteket	Riksbibliotekarie	Herdenberg	Gunilla
Kungl. Konsthögskolan	Rektor	Arrhenius	Sara
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Rektor	Rydinger Alin	Cecilia
Kungl. Tekniska högskolan	Rektor	Karlsson	Sigbritt
Kustbevakningen	GD	Mattsson	Therese
Lantmäteriet	GD	Ås Sivborg	Susanne
Linköpings universitet	Rektor	Dannetun	Helen
Linnéuniversitetet	Rektor	Aronsson	Peter
Livsmedelsverket	GD	Sohlström	Annica

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Lotteriinspektionen	GD	Rosenberg	Camilla
Luftfartsverket	GD	Persson-Grivas	Ann
Luleå tekniska universitet	Rektor	Bergvall-Kåreborn	Birgitta
Lunds universitet	Rektor	von Schantz	Torbjörn
Läkemedelsverket	GD	Andersson Forsman	Catarina
Länsstyrelsen i Blekinge län	Landshövding	Nordin	Sten
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Landshövding	Thörn	Ylva
Länsstyrelsen i Gotlands län	Landshövding	Schelin Seidegård	Cecilia
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Landshövding	Bill	Per
Länsstyrelsen i Hallands län	Landshövding	Sommestad	Lena
Länsstyrelsen i Jämtlands län	Landshövding	Hägglund	Jöran
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Landshövding	Jonsson	Helena
Länsstyrelsen i Kalmar län	Landshövding	Carlzon	Thomas
Länsstyrelsen i Kronobergs län	Landshövding	Burman	Ingrid
Länsstyrelsen i Norrbottens län	Landshövding	Nilsson	Björn O.
Länsstyrelsen i Skåne län	Landshövding	Hulthén	Anneli
Länsstyrelsen i Stockholms län	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Länsstyrelsen i Södermanlands län	Landshövding	Hagberg	Liselott
Länsstyrelsen i Uppsala län	Landshövding	Enander	Göran
Länsstyrelsen i Värmlands län	Landshövding	Johansson	Kenneth
Länsstyrelsen i Västerbottens län	Landshövding	Andersson	Magdalena
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Landshövding	Högman	Berit
Länsstyrelsen i Västmanlands län	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Landshövding	Danielsson	Anders
Länsstyrelsen i Örebro län	Landshövding	Larsson	Maria
Länsstyrelsen i Östergötlands län	Landshövding	Graf	Carl Fredrik
Malmö universitet	Rektor	Tham	Kerstin
Medlingsinstitutet	GD	Gunnarsson	Carina
Migrationsverket	GD	Ribbenvik	Mikael
Mittuniversitetet	Rektor	Fällström	Anders
Moderna museet	Överintendent	Birnbaum	Daniel
Myndigheten för arbetsmiljökunskap	GD	Ahmadi	Nader
Myndigheten för delaktighet	GD	Ekman Aldén	Malin
Myndigheten för digital förvaltning	GD	Eriksson	Anna
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	GD	Svartz	Kristina
Myndigheten för kulturanalys	Direktör	Härd	Sverker
Myndigheten för press, radio och tv	GD	Ingvar-Nilsson	Charlotte
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	GD	Eliasson	Dan
Myndigheten för stöd till trossamfund	Direktör	Göransson	Åke
Myndigheten för tillgängliga medier	GD	Larsson	Magnus
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	GD	Daltung	Sonja
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	GD	Nyberg	Lena
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	GD	af Geijerstam	Jean-Luc
Myndigheten för yrkeshögskolan	GD	Persson	Thomas
Mälardalens högskola	Rektor	Pettersson	Paul
Nationalmuseum	Överintendent	Pettersson	Susanna

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Naturhistoriska riksmuseet	Överintendent	Malmström	Joakim
Naturvårdsverket	GD	Risinger	Björn
Nordiska Afrikainstitutet	Direktör	Soiri	Iina
Patent- och registreringsverket	GD	Strömbäck	Peter
Pensionsmyndigheten	GD	Barr	Daniel
Polarforskningssekretariatet	Direktör	Gårdfeldt	Katarina
Polismyndigheten	Rikspolischef	Thornberg	Anders
Post- och telestyrelsen	GD	Sjöblom	Dan
Revisorsinspektionen	Direktör	Johansson	Per
Riksantikvarieämbetet	Riksantikvarie	Amréus	Lars
Riksarkivet	Riksarkivarie	Åström Iko	Karin
Riksgäldskontoret	Riksgäldsdirektör	Lindblad	Hans
Rymdstyrelsen	GD	Rathsman	Anna
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)	GD	Lööw	Lars
Rättsmedicinalverket	GD	Werkström	Lars
Sjöfartsverket	GD	Norén	Katarina
Skatteverket	GD	Westling Palm	Katrin
Skogsstyrelsen	GD	Sundqvist	Herman
Skolforskningsinstitutet	Direktör	von Greiff	Camilo
Socialstyrelsen	GD	Wigzell	Olivia
Specialpedagogiska skolmyndigheten	GD	Malmberg	Fredrik
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	GD	Axelsson	Susanna
Statens centrum för arkitektur och design	Överintendent	Long	Kieran
Statens energimyndighet	GD	Andrén	Robert
Statens fastighetsverk	GD	Eiken Holmgren	Ingrid
Statens försvarshistoriska museer	Överintendent	Hagberg	Magnus
Statens geotekniska institut	GD	Karlsson	Åsa-Britt
Statens haverikommission	GD	Ytterberg	Hans
Statens historiska museer	Överintendent	Jansén	Maria
Statens institutionsstyrelse	GD vik.	Josefsson	Jan-Erik
Statens jordbruksverk	GD	Nordin	Christina
Statens konstråd	Direktör	Malm	Magdalena
Statens kulturråd	GD	Forssell	Staffan
Statens maritima museer	Överintendent	Grundberg	Leif
Statens medieråd	Direktör	Novak	Anette
Statens museer för världskultur	Överintendent	Follin	Ann
Statens musikverk	GD vik.	Kunosson	Gerhard
Statens servicecenter	GD	Pålsson	Thomas
Statens skolinspektion	GD	Ängmo	Helén
Statens skolverk	GD	Fredriksson	Peter
Statens tjänstepensionsverk	GD	Humla	Maria
Statens veterinärmedicinska anstalt	GD	Mattsson	Jens
Statens väg- och transportforskningsinstitut	GD	Svensson	Tomas
Statistiska centralbyrån	GD	Stymne	Joakim

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Statskontoret	GD	Roswall Ljunggren	Annelie
Stockholms konstnärliga högskola	Rektor	Crabtree	Paula
Stockholms universitet	Rektor	Söderbergh Widding	Astrid
Strålsäkerhetsmyndigheten	GD	Persson	Mats
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)	GD	Hammarström	Ulf
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	GD	Jämtin	Carin
Svenska institutet	GD vik.	Fredriksén Tollin	Mikaela
Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)	Direktör vik.	von Sydow	Göran
Sveriges geologiska undersökning	GD	Söderberg	Lena
Sveriges lantbruksuniversitet	Rektor	Högberg	Peter
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)	GD	Brennerfelt	Rolf
Säkerhetspolisen	Säkerhetspolischef	Friberg	Klas
Södertörns högskola	Rektor	Amberg	Gustav
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	GD	Wallström	Sofia
Tillväxtverket	GD	Nordlöf	Gunilla
Totalförsvarets forskningsinstitut	GD	Lind	Jan-Olof
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	GD	Malm	Christina
Trafikanalys	GD	Saxton	Brita
Trafikverket	GD	Erixon	Lena
Transportstyrelsen	GD	Bjelfvenstam	Jonas
Tullverket	Generaltulldirektör	Svensson	Charlotte
Umeå universitet	Rektor	Adolfsson	Hans
Universitets- och högskolerådet	GD	Röding	Karin
Universitetskanslersämbetet	GD	Söderholm	Anders
Upphandlingsmyndigheten	GD	Ek	Inger
Uppsala universitet	Rektor	Åkesson	Eva
Verket för innovationssystem (Vinnova)	GD	Isaksson	Darja
Vetenskapsrådet	GD	Stafström	Sven
Åklagarmyndigheten	Riksåklagare	Lundh	Petra
Örebro universitet	Rektor	Schnürer	Johan
Överklagandenämnden för studiestöd	Direktör	Åhgren	Hans Göran

Ordförande i styrelsemyndigheter per den 1 november 2018

Nedan redovisas en sammanställning över ordförandena i de myndigheter som leds av en styrelse. Sammanställningen avser förhållandena per den 1 november 2018.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	Överdirektör	Netz	Bo
AP-fonden Första	F.d. GD	Karlström	Urban
AP-fonden Andra	F.d. VD	Roxendal	Jan
AP-fonden Tredje	F.d. statsråd	Nuder	Pär
AP-fonden Fjärde	F.d. VD	McPhee	Sarah
AP-fonden Sjätte	Civilekonom	Ingelstam	Catrina
AP-fonden Sjunde	Chefsekonom	Westman	Rose Marie
Arbetsförmedlingen	GD	Erixon	Lena
Arbetsgivarverket	Rikskronofogde	Gellerbrant Hagberg	Christina
Blekinge tekniska högskola	Konsult	Örn	Peter
E-hälsomyndigheten	Hälsö- och sjukvårdsdirektör	Lundgren	Lena
Exportkreditnämnden	VD	Lindberg	Hans
Finansinspektionen	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Professor	Ingvar	Martin
Fortifikationsverket	F.d. landshövding	Norrfalk	Maria
Försvarets materielverk	GD	Ås Sivborg	Susanne
Försvvarshögskolan	F.d. landshövding	Egardt	Peter
Försäkringskassan	F.d. VD	Böhlén	Birgitta
Gymnastik- och idrottshögskolan	F.d. landshövding	Eriksson	Björn
Göteborgs universitet	Landshövding	Schelin Seidegård	Cecilia
Högskolan Dalarna	Konsult	Bellander	Christina
Högskolan i Borås	Riksbibliotekarie	Herdenberg	Gunilla
Högskolan i Gävle	F.d. rektor	Palmér	Ingegerd
Högskolan i Halmstad	Vice VD	Castler	Harald
Högskolan i Skövde	F.d. rektor	Norén	Kerstin
Högskolan Kristianstad	Regionöverläkare	Kvist	Ulf
Högskolan Väst	F.d. landshövding	Eriksson	Eva
Karlstads universitet	VD	Johansson	Karin
Karolinska institutet	F.d. statsråd	Odenberg	Mikael
Konstfack	Jurist	Rennerstedt	Kristina
Konstnärsnämnden	F.d. chefredaktör	Kindstrand	Gunilla
Kungl. Konsthögskolan	VD	Kumlin	Ewa
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Stadsdirektör	Lindh	Ingela
Kungl. Tekniska högskolan	Affärsområdeschef	Ewaldsson	Ulf
Lantmäteriet	F.d. GD	Sundin	Olle
Linköpings universitet	Landshövding	Sommestad	Lena
Linnéuniversitetet	Professor	Brändström	Dan
Lotteriinspektionen	Senior rådgivare	Håkansson	Per
Luftfartsverket	F.d. VD	Olson	Jan

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Luleå tekniska universitet	Ordförande	Nordmark	Eva
Lunds universitet	Ambassadör	Hafström	Jonas
Läkemedelsverket	F.d. GD	Billinger	Nils Gunnar
Malmö universitet	F.d. ordförande	Fjelkner	Metta
Mittuniversitetet	Seniorrådgivare	Nygårds	Peter
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	Professor	Anell	Anders
Mälardalens högskola	Landshövding	Hagberg	Liselott
Post- och telestyrelsen	Civilekonom	Hedén	Åke
Pensionsmyndigheten	F.d. statsråd	Hägglund	Göran
Riksgäldskontoret	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Rymdstyrelsen	F.d. Landshövding	Egardt	Peter
Sjöfartsverket	F.d. GD	Sundin	Olle
Skogsstyrelsen	Forskningschef	Larsson Stern	Marie
Socialstyrelsen	F.d. landshövding	Skogö	Ingemar
Statens fastighetsverk	F.d. statssekreterare	Olsson	Sten
Statens jordbruksverk	F.d. överintendent	Bengtsson	Staffan
Statens kulturråd	F.d. statssekreterare	Stuart Hamilton	Ulrika
Statens servicecenter	F.d. landshövding	Holmberg	Barbro
Statens tjänstepensionsverk	F.d. GD	Sjöstrand	Mats
Statens väg- och transportforskningsinstitut	VD	Löfsjögård	Malin
Stockholms konstnärliga högskola	Professor	Bremer	Kåre
Stockholms universitet	Justitieråd	Calissendorff	Kerstin
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Sveriges lantbruksuniversitet	GD	Brennerfelt	Rolf
Södertörns högskola	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Tillväxtverket	F.d. Landshövding	Alsér	Kristina
Totalförsvarets forskningsinstitut	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Trafikverket	F.d. GD	Sjöstrand	Mats
Transportstyrelsen	F.d. statråd	Norman	Peter
Umeå universitet	F.d. Landshövding	Heister	Chris
Universitets- och högskolerådet	F.d. universitetsdirektör	Rehnqvist	P-O
Uppsala universitet	Professor	Hernes	Gudmund
Verket för innovationssystem (Vinnova)	Direktör	Nilsson-Ehle	Anna
Vetenskapsrådet	F.d. rektor	Bladh	Agneta
Örebro universitet	Generaldirektör	Wigzell	Olivia